Fa 4456
(1)

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-1680554980-18

ساجيه ئىسلام تەتقىقات مەركىزى

ВОЙНА МУСУЛЬМАНЪ

ПРОТИВЪ КИТАЙЦЕВЪ.

ТЕКСТЪ НАРѢЧІЯ ТАРАНЧИ,

ИЗДАННЫЙ

Н. Н. Пантусовымъ.

Выпускъ 1.

КАЗАНЬ.
Въ УНИВЕРСИТЕТСКОЙ ТИПОГРАФІИ.
1880.

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ, 22 Августа 1878 года.

BIBLIOTHEK
der
Deutschen
Morgenländischen
Gesellschaft.

Fa 4456 (1)

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Названіе كتاب غزات در ملك چين Китаби-Газатъ деръ мульки Чинъ (религіозная война въ Китайскомъ государствѣ) носитъ сочиненіе по новѣйшей исторіи Илійскаго края, нынѣшняго Кульджинскаго района (1), бывшей Китайской провинціи и затѣмъ Кульджинскаго султаната, покончившаго свое существованіе по причинѣ политическаго поведенія и враждебности къ намъ султанскаго правительства, въ іюнѣ 1871 года.

Книга писана на таранчинскомъ нарѣчіи, весьма мало разнящемся отъ кашгарско-сартовскаго. Авторъ сочиненія этого—таранчинецъ г. Кульджи мулла Биляль сынъ муллы Юсуфа, прозванный *назымъ* ناظم—стихотворцемъ. Мулла Биляль, принимавшій участіе и въ борьбѣ съ китайцами и въ стычкахъ съ русскими войсками, бравшими Илійскій край, здравствуетъ доселѣ, имѣя отъ роду 54 года. Нынѣ онъ несетъ обязанность имама при одной изъ Кульджинскихъ городскихъ мечетей, а въ свободное отъ служенія время занимается перепиской разныхъ сочиненій и профессіей муллы—писаря.

---

(1) Кульджинскій районъ подвѣдомственъ Военному Губернатору Семирѣченской области, живущему въ г. Вѣрномъ, гдѣ состоитъ при немъ особая канцелярія по Кульджинскимъ дѣламъ.

Дефтеръ (книгу) свою (1) мулла Биляль начинаетъ обычнымъ у мусульманскихъ писателей прославленіемъ Бога, затѣмъ — Мухаммеда (فی نعت نبیا صلی الله علیه وسلم) и другихъ пророковъ и асхабовъ. Слѣдующая глава толкуетъ объ авторѣ книги и обстоятельствахъ появленія послѣдней въ свѣтъ.

Исторія Илійскаго края за 100 слишкомъ лѣтъ и затѣмъ войнъ начинается главой — القصه ایله شهری قایسی خاندین قایو خانغه قالیب‌دور قایسی خان‌نینك وقتیده آباد بولوب قایسی خان‌نینك وقتیدا بوزولوب‌دور آنینك بیانی — Повѣствованіе о томъ, отъ какого хана къ какому переходили Илійскіе города, во времена какихъ хановъ застраивались и во времена какихъ хановъ разрушались". Въ главѣ этой собственно исторія края начинается со временъ хакана Цянъ-луня (или по мусульманской транскрипціи Чанъ-луня—چن لونك دیكان خان), въ правленіе котораго состоялось переселеніе кашгарскихъ сартовъ — впослѣдствіи таранчей—въ Илійскую долину изъ разныхъ городовъ Алтышара (2), около 120 лѣтъ тому назадъ.

Исторію края мулла Биляль доводитъ до времени покоренія Кульджинскаго султаната русскимъ оружіемъ.

---

(1) **Книга эта найдена мною въ Кульджѣ въ Октябрѣ 1876 г. Помѣщенныя на первыхъ листахъ книги варіанты заимствованы изъ недоконченнаго черноваго экземпляра сего сочиненія, хранившагося у Биляля.**

(2) **Нынѣ Джитышаръ, составлялъ владѣнія Кашгарскаго бадаулета, покоренныя въ Декабрѣ 1877 года Дайцинскими войсками.**

Писано это сочиненіе въ 1292 году гиджры, „въ годъ барса“ по Илійскому счисленію (ایلا حسابیدا) (1), стихами и незначительная часть прозой; окончено же въ 1293 году.

Писано сочиненіе это на тюркскомъ таранчинскомъ нарѣчіи.

Таранчинское нарѣчіе, разнящееся отъ кашгарско-сартовскаго идіома содержаніемъ большаго числа монгольскихъ и китайскихъ словъ въ своемъ лексическомъ составѣ, замѣчательно въ отношеніи звуковомъ мягкостью произношенія словъ, придерживаясь которой авторъ не мало грѣшилъ въ орѳографіи; такъ, въ силу этого, встрѣчаемъ въ его сочиненіи вмѣсто твердаго قاسم мягкое قسیم, вмѣсто یاتیب — یتیب.

Мягкость языка въ правописаніи другихъ словъ, впрочемъ, не выражается; какъ напр. علی — *Али* таранчи выговариваютъ Эли, باسلکان — *басылганъ* произносятъ *бесилганъ*, اتی — *аты* говорятъ *эты*....

Эта мягкость языка въ связи съ своеобразностью ударенія, — уклоняющагося отъ обще-узаконенной грамматической формулы ударенія на послѣднемъ слогѣ, — дѣлаетъ языкъ таранчей на столько мало понятнымъ для знающихъ тюркскій языкъ, что необходимъ

(1) У таранчей при султанскомъ правительствѣ эпохой для начала эры послужилъ годъ низверженія Китайскаго владычества. Эра эта называется «исламъ» (تاریخ اسلام); такимъ образомъ говорили, что такое-то событіе случилось въ такомъ-то году ислама. Покореніе Илійскаго края русскимъ оружіемъ имѣло мѣсто въ седьмомъ году ислама; 1877-й годъ есть 13-й годъ ислама.

значительный срокъ для того, чтобы прислушаться къ способу и формамъ передачи таранчинскаго говора, хотя таранчи говорятъ такимъ же тюркскимъ языкомъ, какъ и кашгарскіе сарты—обитатели таранчинской колыбели.

По образцу кашгарскаго нарѣчія, и въ таранчинскомъ существуетъ замѣна буквы ب и پ буквой ف, хотя въ произношеніи слышатся первообразныя буквы پ и ب; такъ вмѣсто تاپيب встрѣчаемъ تافيب, پاره — فاره....

Замкнутость таранчинскаго населенія въ Илійской долинѣ, подъ ненавистнымъ игомъ и гнетомъ Китайскаго правительства, удручавшаго и раззорявшаго населеніе въ конецъ непомѣрными сборами и работами,— не давали возможности развиваться ни духу народному, ни языку. Послѣдній, изолированный отъ взаимнаго лексическаго обмѣна и заимствованій въ другихъ родственныхъ тюркскихъ нарѣчіяхъ, не могъ развиваться. а скорѣе скудѣлъ и портился какъ отъ примѣси словъ окрестныхъ сосѣднихъ монголо-китайскихъ народностей, такъ и ассимиляціи въ нѣкоторыхъ отношеніяхъ съ особенностями китайскаго идіома. Первое выразилось въ лексическомъ составѣ языка, въ который вошли китайскія, калмыцкія и монгольскія слова, второе, напр., въ пропускѣ, примѣнительно къ недостатку китайскаго выговора, буквы ر въ нѣкоторыхъ словахъ и формахъ грамматическихъ, напр. таранчи говорятъ *база* вмѣсто *базар* — بازار, *бизляга* — вмѣсто بيزلاركا — *бызларга*.... Вѣроятно, отъ этой причины въ глагольномъ окончаніи دور послѣдняя *р* отбрасывается, наприм.

вм. ديدور говорятъ: ديدو *дейду*; вм. بولادور — بولادو *буладу*.

Соприкасаясь изъ тюркскихъ идіомовъ съ киргизскимъ нарѣчіемъ, таранчинскій языкъ народный усвоилъ частію и фонетическія особенности этого нарѣчія—замѣну звука ل звукомъ د, звука ى звукомъ ڑ (т. е. болѣе мягкимъ чѣмъ ج); напримѣръ вмѣсто ايزلاب таранчи говорятъ и пишутъ ايزداب, вм. امونكداشتى — مونكلاشدى, а слова: يغيب, يكرمه...., таранчи произносятъ *жигыбъ*, *жигарма*....

Значительная часть арабскихъ и персидскихъ словъ и выраженій въ издаваемомъ текстѣ даетъ, конечно мало основаній къ всестороннему знакомству съ народнымъ говоромъ; для ознакомленія съ послѣднимъ нѣкоторые матеріалы будутъ изданы во 2-омъ выпускѣ вмѣстѣ съ поправками и опечатками; тамъ же помѣстятся нѣкоторые матеріалы и для знакомства съ составомъ таранчинскаго нарѣчія.

Н. Пантусовъ.

26 Декабря 1877 года,
г. Вѣрный.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-1680554980-18

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-16805549 80-18

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-1680554980-18

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-1680554980-18

Fa 1745 b.

كتاب غزات در ملك جين

بوكتاب باصمه سنه رخصت بيرلدى ٦ نجى ايلون ١٨٧٦ نجى
يلده ***

بوكتاب قزان اونيو يرستيتى ننك طبع خانه سنده باصمه اولنمشدر
١٨٧٧ نجى يلده ***

بسم الله الرحمن الرحيم

ثنا للخداوندء ذو الجلال ايرور مالك الملك آنكا يوق زوال
دو عالم نينك ملكيغه مالك ايرور همه ذى نفس لارغه خالق ايرور
عدم دين دو عالمنى پيدا قيلب اوزين قدرتينى هويدا قيلب
بو توقوز فلكنى معلّق ايتب زمين نى بو قسمى مطبّق ايتب
فلك اوزره انجمنى پيدا قيلب سچك لار زمين اوزره احيا قيلب
كه اظهار ايتب[1] كونه كون قدرتين دوام كور ساتيب رنك برنك صنعتين
داغى ايلادى تورت عناصر پديد قيلب دور برينى برى برله ضد
شمال برله تفراق اوت برله سو زياده كم اولماس بو تورتدين برو
عناصردا آدمنى پيدا ايتب ذريات آدم هويدا ايتب
آنكا بردى حق طرفه احسن جمال قدى قامت ايچره قيلب پر كمال
عطا قيلدى اوز نوريدين جان انكا كه الطاف ايتب نور ايمان آنكا
كه باش دين آياغين قيلب محض نور تمام انبياء تافتى آندين ظهور
تمام اسملارنى آنكا بيلدوروب ملائك لارينى سجود قيلدوروب
آنكا حق خلافت كرم ايلادى ذرياتينى محترم ايلادى
تافيب شيصت[2] نبى برله ادريس مراد بلا آنى دين نوح غه بردى نجاد
كه صالح دعاسين قيلب مستجاب قيلب ناقة الله غه تاشنى حجاب
عزيز ايلاماك كا آنى بيرو بار چقيب سنكى دين ناقه نقش دار
خليلى غه آتش نى كلذار ايتب كه فرزنديغه ذبح اظهار ايتب

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: قيلب

(2) ——— ششت

که یعقوب نی حق قیلدی یوسف کا زار آتی مصر یدا ایلادی تاجدار
خدا بردی موسی غه جوبدین عصا عدوغه عصانی قیلب آژدها
که لوط نبی قومنی در سحر خدا جمله نی قیلدی زیر و زبر
یونس غه بریب ماهی بطنیدا جاه سکندرنی قیلدی جهان ایچره شاه
که داود قولیدا تمور بولدی موم خدا یادی برله قیلب ترک نوم
سلیمانغه بردی خدا بر نکین ایدی تحت فرمانیدا انس جین
که خدمت قیلور کوندی وخوش وطیور سحاب برله باد ازدها مار مار
بلا صدو بست دا آتا در جهل بوقسمیدا قیلمیش که نعم الوکیل
بروغه بریب بال طیر اتتوروب برونی جهان ایچره سیر اتتوروب
برونی چقاردی فلك اوجیغه برونی قیلب بند غضب موجیغه
بورون شاه لولاکنی ایلاب یتیم آنکا قیلدی شه لارنی بعد از ندیم
فلك اوزره فیدا قیلب مهرنی یاروتوب آنینك برله بو دهرنی
کیچه ظلماتین یاروتی قمر جنابیدا دور لعل کوهر حجر
جهان ایچره فیدا قیلب تاغ لار بیابان دور یا قموغ باغ لار
که هر امریده اوزی قادر درور که هر جایدا حاضر ناظر درور
پدید ناپدید بارچه نی بیلکای [1] اول کونکلدا نه کجسا آنی بیلکای اول
ملك برله آدمنی اعزاز [2] ایتب ملكنی عبادتدا ممتاز ایتب
بشرکا عطا ایلابان نعمتین همه خلقیدین [3] آرتوروب زینتین
سرافراز ایتب خلق اخلاق ایله فریفته قیلب ملك املاك ایله
برین حمد ایتماققه کویا قیلب درینی بری سیغه شیدا قیلب
برینی قیلب کل کبی تازه روی لطافت ارا نیك روی نیکخوی

(1) Въ другомъ экземплярѣ: کورکای
(2) _____ اغزار
(3) _____ خلق دین

برونی آنینك عشقیدا زار ایتب کدالار کبی ایشکیده خوار[1] ایتب
مدام وصل یادیدا آه‌لار اوروب دلینی آنینك عشقیده کویدروب
برونی قیلب خلق آرا پاده شاه[2] برونی غنی وبرونی کدا
برونی صغیر برونی کبیر برونی عزیز برونی حقیر
برونی توانا برو عیب ناك برونی توتوب شاد برو درد ناك
برونی عبادت‌دا قابل ایتب بروسینی فسقی‌غه مایل ایتب
غرض جمله اظهار قدرت درور تمامیکه شامل حکمت درور

خدایا نزار اتمه بو زارنی[3]
بلال بی تمیزنی زار اوّاره‌نی

فی نعت نبینا صلی الله علیه وسلم

عددسیز درود خوجه لولاك‌غه حبیبی خدا تاج افلاك‌غه
محمد خدانینك حبیبی درور کنه آغریغی‌نینك طبیبی درور
که عرش‌العظیم‌نینك که تاجی رسول تمام انبیالار رواجی رسول
که خاص‌لار دلی افتابی رسول علوم اهلی‌نینك ماهتابی رسول
بولوب قاب قوسین مکانی رسول تمام معرفت‌نینك که کانی رسول
یتیم بیوه‌لارنینك آتاسی رسول تمام کمرهان رهنماسی رسول
تمام امّتی‌کا شفیعی رسول که صاحب مقام‌لار رفیعی رسول
سخاوت ایلی‌نینك کریمی رسول که حق باره‌کاهی حریمی رسول
نبی‌لار دلی‌نینك سروری رسول ولی‌لار دلی‌نینك حضوری[4] رسول

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: خار
(2) ——— پادشاه
(3) ——— زاری‌نی
(4) ——— بی‌نینك که نوری رسول

محمدنی کلتورمسه دهره آرا اوزین آشکار قیلماس ایردی خدا
همه هستی احمد طُفَیْلی ایرور تنخی ایکی عالم هویلی درور
ابا بکر احمدکا مونس ایدی حقیقتدا هر ایکو بر جنس ایدی
رسولغه بولوبان مدام همنشین که احمدکا بولدی همه‌دین یقین
قریب‌لار قریبی ابا بکر دور حبیب‌لار حبیبی ابا بکر دور
که تصدیق ایلاب برای[1] خدا رسولغه قیلب مال جانین فدا
قیلب جفت محمدکا فرزندینی نه فرزندی‌دور کم چکر بندینی
اتابان ابا بکرنی یاری غار کلامیدا یاد ایلادی بیربار
رسولغه بولوب یار دوّم عمر بریب مجتهدلار بو نوعی خبر
رسولغه عمر بولماسا ایردی یار همان بولماس ایردی بو دین آشکار
بولوب دین اسلام جراغی عمر کونکل‌لار کوزی‌نینك قراغی عمر
صحابه آرا مثلی تاجی عمر ایرور دین اسلام رواجی عمر
عدالت کلستانی‌نینك[2] برکلی رسول کل ایدی بو ایدی بلبلی
تنخی یار سیومی عثمان ایدی حیانینك کلی نوری فرقان ایدی
کلامی مجیدینی جمع اتکوچی خدا یادیدا کوزنی نم اتکوچی
بولوب ایکی نور اوشبو ایرکا بهم صحابه آرا بولدی کوب محترم
حیاکانی‌نینك اول ایدی جوهری وفا صدفی‌نینك ایدی کوهری
که تورتونچی یاری ایدیلار علی سخا وکرم‌لیك بهادر ولی
که معراج تونیده بولوب امری‌حق رسولی خداغه بولوب هم طبق
نه خوش فضل بولمش زهراغه جفت علی فضل ظاهر ایماس‌دور نهفت

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: برایی
(2) ——— کلستانی ایجره کلی

هزار رستمی بولسه اسغند یار علی ایلکیده بولدیلار خوار[1] زار
علی شیر کرّار حیدر ایرور صفاتی آنینك فتح خیبر ایرور
یئنه اول امامان حسن حسین علی زهره‌دیغه ایدی نور عین
بولار فضلیغه بس ایرور بو دلیل که تبرائی کهواره‌سین جبرئیل
اون ایکی امام بارجه آلِ علی تمامه‌سیدور دریائی علی
بولار آل دین بولسه از خاص عام بو نظم دیدی الدّعا والسّلام

در بیان عذر نامه بو فقیر بی‌بضاعت

وحقیر بی‌استطاعت نظم اوزی‌نینك ترك‌لکی‌نی ودوست‌لارنینك ساجیلغان سوزلارنی نظم قاعده‌سی بله[2] جمع قیلب قریماقده قیلغان دلالتی‌نی اظهار قیلماقی نظم

اوزوم آدمیلار فقیری ایدیم فقیر نه دیماکدور حقیری ایدیم
اوایلدا یوردوم یمان‌لار بله خرابات ایچره جوان‌لار بله
نه انکلیمدا ثون بار نه ایلکیمدا ذر خدا خوفیدین تاپمایین هیچ خبر
بو قسمی اوتوب عمریمز نچه یل خلایق آرا نچه[3] خوار[4] وذلیل
ولی قیلدی حق خط تونوماق عطا که اوّلغی حالیم بولوبدور رها
بولوب کاه کاه نظم قیلماق ایشیم محیب‌لار[5] بله بزم قیلماق ایشیم
بنا کاه یولوقتی که بر نچه دوست بولار دوسلوقی بزکا ایردی دروست
بولاردین بریسی علی نام ایدی قیاب عذر بسیار بو قسمی دیدی

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: خار
(2) برله ———
(3) انجه ———
(4) خار ———
(5) محب ———

ایا ناظمی آنکلاسانك بار سوزوم قریندانش دین آرتوق سنکا من اوزوم
ایلانینك جهادینی نظم ایلاسنك کلستان[1] نظمیده بزم ایلاسنك
جهان صفحه‌سیده قالور آتیمیز اوقور انجمن لاردا اولادیمیز
اوقوب روحمیزغه دعا ایلاکای دعاسینی تنکریم روا ایلاکای
که بزدین بو قصه قالور یادکار که یاد نامه قالغای تلیم روزکار
که روحی شهیدلارنی شاد ایلانکیز جهادینی نظم ابیات ایلانکیز
خیالنی بیلدیم دیدیم ای علی منکا سن ایرورسن کلستان کلی
بهانه قیلب من دیدیم ای محیب[2] بو ایشقه بولا آلماغایمن قریب
قیلا آلغالی منکه ملا ایماس که سوز قدرنی بلمکای هجکس
اوقور بولسه‌لار عام ایله خاص‌لار ایشتسا سوزوم جونك کجیك ناس‌لار
فسندیلا بولغایکه یا بولمغای قولاقیغه آلغایکه[3] یا آلماغای
تمامی محیب‌لار[4] دیدی نظم قیل اشینك نه ایرور نظم قیلماقنی بیل
تولا سوزلادی من بولوب ناعلاج دیدم من قیلای تنکری برسه رواج
دیدیم خوب بولور ای محیب باخرد قیلای مولوی بزکا قیلسه مدد
تولا خلق دیکاندین که من بی‌خرد که جهرم بوانده‌یشه‌دین بولدی زرد
دیمغه توشیب نظم قیلماق هوس که ملا ارا من ایدیم مثلی خس
باشیمغه توشیب قای تاغیچه غم قیلب نچه نصرینی بر برغه ضم
بولانیب پیریم مولوی جامیغه قدم قویدوم آخیر بو هنکامه‌غه
که جاری بولوب تیل بفضل احد پیریم مولوی قیلدی بولغای مدد

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ; کلستانی

(2) ——— محب

(3) ——— آلغای یا

(4) ——— محب

قیلب[1] کوهری سوزنی من تیز غوچی تلیمدور بهانه قلم سیرعوچی
که طبعیم یاتیش سه بیان ایلایین شهیدلارنینك روحینی شاد ایلایین
اکر بولسه نظمم‌دا سهوه خطا کرم ایلابان ایلاسون‌لار رها
خطانی قریبان صواب‌نی یازیب اکر بولسه کوته اوزونراق سیزیب
یه‌مان بیت‌نی تافسا ویا نافسند اوشل نظم‌نی ایلاسون‌لار کزند
بونظمم کوروب طعنه قیلمانك منکا برو طعنه ایتور که شاید سنکا
ایا ناظمی سوزنی قیلمه دراز قیلب مختصر باشقه سوز ایلا باز
ایشیتکان خلایق ملال اولماسون اوقوغان کشی‌لار مولال اولماسون

القصه ایله شهری قایسی خاندین قیوخانغه قالیب‌دور قایسی خان‌نینك زمانه‌سیدا[2] بوغولجه اباد بولوب قایسی خان‌نینك وقتیدا بوزولوب‌دور آنینك بیانی نظم

بدا ایلادیم تنکری اسمی بیلان که برنکته کیم نظم رسمی بیلان
خرد مندلاردین بو ینکلیغ مقال که من آنکلاب ایردیم آنی بی ملال
بو مضموندا ایردی مقالات‌لاری بیانغه کتورکان روایات‌لاری
که راوی روایت[3] دا موندا غ دیدی ایلا شهری [4]حجّازغه طابع ایدی
که آندین کین اوتی دیب نچه خان بقا ساریغه بارچه بولمیش روان
ایلاغه بولوب بعده قونکتاجی شاه نچه یل یوروب جون بوهم توتّی راه
که آندین اموری ثناغه قالیب مونی توتقالی خان خوجام‌لار کلیب

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: بولوب
(2) _____ خان‌نینك وقتیدا آباد بولوب
(3) _____ روایات
(4) _____ حجّاج

ایلاشهریده التّه یردا سوقوش[1] اموری ثنا برله قیلمیش [2]اوروش
بولار هم جهاندین کیتب دور تنی همه بر بر آرقه اوتوبدور تنی
کهچن لونك دیکان خان زمانه یتیب ایلا شهریغه نچه کوجمن جقیب
کوچار برله آقسو شایار بایدین که یارکند کاشقر ختن ساریدین
کوچوب بارچه آدم ایلاغه کلیب که آباد قیلب دور زمین نی تریب
او دمدین بو دمغه که یوز نچه یل که خاقانغه خدمت قیلب مونچه یل
قیلب کفری موءمن غه ظلم ستم آلیب آرفه بغدای قوناق درم
که حدّین اشیب کفریلار ظلم بسی خطایدین جفالار کوروب خلق بسی
مدام نقره زرلار آلیب بایدین که تارتیب آلیب بای لار تابی دین
فقیرلار اولومنی کوروب یخشراق سپالار فقیرنی اوروب کوب تیاق
خطای لار بوقسمیده . ایلاب ستم بلاسینی ساتیب آلورلار درم
جیدالمای بو کفارلار ظلم غه رعایا جیدالمای تیاق غولدی غه
حصولغه ساتیب یخشی فرزندنی که جاندین عزیزراق جکر بندنی
جیدالمای رعیت خطای ظلمیغه[3] یاغی بولدی آخر آلیب زوریغه
یوروب بو بلال بوجهاد[4] ایچره کوب فتیب دفتری ایچره آلدی کوروب
که نصرت وفتح خدادین تیلب که نظم قیلب نصرنی روزوشب
کیل ای ساقیا می بیله جام توت بلال تویغونچه ایچسه هم یانه توت
بومی نشهٔ سیدین کونکل آچلیب خرد غنجهسی هر طرف ساچلیب
لسان بلبلی آندا قیلغای نوا نوا توزکالی کونه کونه صدا

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: اوروش
(2) ———— سوقوش
(3) ———— جوریغه
(4) ———— بو بلالی جهاد

خرد قمری‌سی آندا کوکو دیکای نه کوکو دیکای بلکه هوهو دیکای
تمام درد مندی ایشتکای مونی کوزیدین آقیزغای جکر قانینی
برونینك بولوبدور آتاسی شهید بولوب بعضه‌لارنینك بلاسی شهید
برو آیریلب دور قریندا شیدین که جاندین عزیز راق کوکالدا شیدین
ایشتسا دلی تیز یاره بولور نه یاره بولور بلکه پاره بولور
تضرّع قیلشوب دعا ایلاکای دعاسینی تنکریم روا ایلاکای
که روح شهیدان همه شاد اولور دعا قیلغوچی غمدین آزاد اولور
اکر بولسه بو قلغه فضل احد پیریم مولوی برکا قیلسه مدد
ایلاینك جهادینی نظم ایلاین کلستان نظمیدا بزم ایلاین
اوقولسا بو اشعار مجلس آرا امیدیم بو دور برکا قیلسه دعا
دعاسین خداوند قیلسه قبول که شاید وصالیغه بولسام وصول
امیدیم جراغی ینار دائما بولور روح تکاور اوزره قائیما
غرض غازیلارنی بیان ایلامك جهادینی خلقغه عیان ایلامك
نه وجهه ایدی بو جهادغه سبب آنی اوقتورورمن[1] بیاتیمدا دیب
غرض دورکه خلق‌قه اوقولسون دیدیم ایشتیب بوغمدین قتولسون دیدیم

تمام ایلادی سوزنی ملا بلال
خدا رحمت ایلاب که تافسون کمال

ایلا شهریدا بولغان جهادنینك بیانی نظم

ایا عندلیب نغمهٔ ساز قیل ایلانینك جهادینی آغاز قیل
بو ینکلیغ دیدی راویٔ نکته‌دان بوسوزلارنی دفتردا قیلدیم بیان
چن لونك خان زینك فرزندی جاجین ایدی بو جاجین شهی جین ماجین ایدی

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: بیلدورورمن

مونینك اوغلی دوانك ایدی جین غه شاه آتا اورنیدا بولدی بو پادشاه
بو دوانکغه فرزند شنفونك ایدی که یاشی کچیك یوق ایدی جرعتی
مونینك تختیدا تونك ژی تافتی قرار بوتونك ژی لعین قیلدی شنفونك نی زار
بو عصریده شاه ایردی تونك ژی لعین ایدی کافری ظالمی بد ترین
بو ظالم ایبار دیکه بر نامه ایلا جانکجونیغه که هنکامه
فیتب نامه غه اوشبو قسمیدا سوز سوزیدا بار ایردی غضب لیك رموز
بو نامه یتیب کلدی[1] جانکجونغه تیز ایشتیب مونی بولدی کوب رسته خیز
که مضمون[2] نامه بو نوع ایردی لار یغی بولدی برلارکا تونکانی لار
ایلا شهریده قانچه تونکانی بار تمام قتل ایلاب چقارغیل دمار
مونی آنکلادی اولتورور بولدی لار که اوتغه یاقیب کویدورور بولدیلار
مونی آنکلادی بارچه تونکانی لار بغایت ملول بولدی بیچاره لار
بولارهم کینکاش لار قیلب بارچه سی سوزین بر قلیبان یمان یحشی سی
صاندو خوزانینك بارچه تونکان لاری سپا ورعایا وپهلوان لاری
قیلمشیب تمامیکه جوش خروش که جین لشکری برله قیلدی سوقوش
نهایت سیز ایردیکه کفّار یان که جیحون آریقی صفت آقتی قان
که آخیر توتوب بارچه تونکانی نی رعایالاری برله پهلوانی نی
تمامی مسلمان نی قیلدی شهید قانی برله جنت نی قیلدی خرید
که فرزند زن نی قلیبان اسیر رعایا نه قالدی نه صاحب سریر
بو تونکانی لارنی قلیبان تمام که اوزشهری ساریغه سوردی خرام
که جانکجون ایشیتب که مسرور اولوب کریب لات زیزاغه باشین اوروب
چالیب چند روزی طبل شادیان که بولدیکه تونکانی لاردین امان

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: ایردی
(2) ——— مضمونی

یئنه کفری اسلامغه قصد ایلادی بریب خمر لشکرنی مست ایلادی

القصه اوزکا شهرلارنینك تونکان‌لاری صاندوخوزاداکی
تونکان‌لارنی خطای جریکی اولتورکان خبرنی[1] ایشتیب
جان قورقونچی‌دین وهمه اتیب امیرعبدرسل بیك‌لیك‌کا
یالبارغانی وامیر عبدرسل بیك بولارغه ترحّم قیلب
برتمن لشکر براله تونکانی‌لارغه یارمندچلیك برکانی

کونی‌غولجه تونکان‌لاری جونك‌لاری عاشورخنجه آخون صفت اونك‌لاری
که اسماعیل آخون که[2] یعقوبه‌لار عبدرسل حاکیم بیك‌سری کلدیلار
کریب اورداغه یغلاشیب زارزار توکوب یاشنی چون ابرٔ نوبهار
تمام یغلاشیب دیدی ای‌نیك ذات خداوند کارینکغه برسون مراد
که برلارنی مانجو کلیب جافغودك قیلب تیری باران اوق آتقودك
خطایدین کلیب برکا نورغون جریك هلاك ایلامیش[3] قویمغایلار تریك
که بزخسته دل‌لارغه سیز یار اولونك بونوع قاتیغ ایش‌لاردا دلدار اولونك
دیدی اوشبو سوز حاکمی کاردار خدا یار بولسونکه برلار جه کار
ولی قاضی آخونلوغومدین سورای نه‌نوع ایش‌نی بویرورمن آنداغ قیلای
بوکون کیجه سیز استراحت قلینك که‌راحت آلیب ایرته‌لیك‌کا کلینك
بوسوزنی ایشتیب تمام یاندی‌لار هراویلوك اویی‌دا امان قوندی‌لار
کیچه اوخلامای خطمه قرآن اوقوب خطای لشکریدین بسی قورقوشوب

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: شهرلارنینك تونکان‌لاری بوخبری
(2) _____ нѣтъ که
(3) _____ ایلاکای

که پُر دلْلاری جنك یراغین قلیب که بیدلْلاری غمدا باشین قتیب
که آخر توکل خداغه قیلب تمامی یوزین قبله کاغه قیلب
تمام قویدیلار[1] خواب راحت کاباش ولی یرکا تم تم توشار ایردی یاش
مع القصه عبد رسل بیك حاکیم بو بیك[2] بزکا حاکیم بز ایردوك ندیم
کیچه جرلاتیب قاضی آخون‌نی تیز بو آخونلوغوم ایردی صاحب تمیز
که اسم ایدی ناصرالدین دلیر ضخامت‌دا رستم شجاعت‌دا شیر
بو آخونلوغوم کلدی[3] تیز اورداغه حاکیم بیك‌مو هم چقتی تیز آلدیغه
محاصیر اوجون سالدی[4] دستوره‌خان قیوب ناز نعمت یمیش برله نان
که بعداز محاصر امیر توردی‌لار بو تونکانی‌لار عرضنی قیلدی‌لار
ایشتیب بولوب آخونوم کل صفت تکلّم‌غه تیل آچتی بلبل صفت
دیدی ای شهاعمر ونك اولسون اوزون تخی دولتینك هم عددین فزون
بو تونکانی‌لارغه مدام یار اولونك که عنقا مثالیجه دلدار اولونك
بو بیچاره لارغه ترحم قیلینك خدا نذریده غازی‌لیق‌نی آلینك
که اکثر صواب‌لارغزات اوزره‌دور بودون دولتی‌غه که بولمانك غرور
که جهد قیلب تیز اسلام آچینك که تیغ برله دوشمن قانینی ساچینك
که فتوی بو دور ای شهی کاردار بولور سیز دو عالم ارا کامکار
بوقسمی دیدی قاضی[5] آخون دلیر قبول ایلادی شاه صاحب سریر
که فتوای بریب بارچه آخون همه که اسلام آچورغه قیلب دعدغه

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: تمامی قویوب خاب
(2) ——— بو شه
(3) ——— کلیب
(4) ——— سالدوروب استه
(5) ——— اعلم

نهاراولدی هم چقتی خورشید تاب عدو قانی ساچماقه ایلاب شتاب
چقیب تختی اوزره امیری زمان اکابرلارینی یغیب بیکمان
که کلتوردی تونکانی لارنی تمام یغیلدی بواورداغه از خاص عام
امیری زمانه تکلّم توزوب که تونکانی لار ساریغه یوز اوروب
امیر ایدی ای اهلی تونکانی لار گرفتار محنت دل افکاره لار
یغیب لشکریم کلتورای بر تمن که هر برسیدور رستمی تهمتن
اوزوم لشکریکا اوزوم باش بولای بولشکر بیله سیزکا یولداش بولای
که سیرلاردا دور دین آیین چالا تلینك لار سوچوکدور دلینکلار آلا
تمامینك ایرور عهده بوزماقه تیر بونوع فعلینکز دین یمان قورقامیز
بو بد فعلینکر لارغه توبه قیلنك کونکل لارنی صاف ایلاب آندین کلینك
ایشیتی بو سوزلارنی تونکان همه ایچیکا توشیب خوفدین زمزمه
امیرنینك آیاغین توتوب[1] یغلاشیب باشینی اوروب یر جهان تیغلاشیب

تونکانی لارنینك جوابی

ایا نیك افعال شاهی جهان[2] قچان سیزکا بز ایلاسك بد گمان
همه میزنی تنکریم هلاك ایلاکای جهاندین که بیزلارنی پاك ایلاکای

امیر عبد رسل[3] بیك نینك ایتقانی

سوزونك راست بولسه قلینك لارقسم قیلب دلنی نرم کوزونکلارنی نم
منم راست کونکلومدا قول ایلایین سنکا یاراولوب دفع حول ایلایین

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: قوچوب
(2) _____ زمان
(3) _____ امیرنینك ایتقانی

تونكانى لارنينك[1] جوابى

كلامِ خدانى باشيغه توتوب كه برجام قسم‌نى دوغابدك يوتوب
ديدى بزغريب‌لارغه سيز شاه‌اولونك تمام حاليميزدين كه آكاه اولونك
كه تختى عدالت‌دا ايلاب مقيم سريرى شجاعت اوزه مستقيم
كه‌شاه‌ليق سريريده بوى‌كوركوزونك يمانليق‌نى قيلساق باشيميز اوزونك

اميرنينك تكلّم سوركانى

بيلورمن‌كه يوق سيزدا بوى وفا وفا اورنيغه[2] ايلاكاى‌سيز جفا
كه تنكليك زماندا منكا يالباريب وفانى بوزارسيز كين قايتاريب

تونكانى‌لارنينك جوابى

قسم بخداوند كونُ مكان آنينك قدرتيدا ايرور انس جان
بو وقتيدا سيرنى توتوب رهنما قيلورميزكه آخر اوزومیزكا شاه
اميرى زمان بوسوزين چين ديدى بولار حيله‌سينى امير بيلمدى
كه هشتاد كنت‌لاركا نامه فتيب حسن‌حسين بيك‌لاردين يوركوزوب
كه برلحظه‌دا لشكرين راسلادى اميرهم جهادغه بلين باغلادى
اميرايدى تيرتون بشى جمعه‌دا كه شب‌خون اورالين كه بولمحه دا
كه‌يوقسه بوايش بولغوسى‌دور يمان خطاى[3] لشكرى كوب‌ايرور بيكمان
اودارين تورغوت خانى ساري بارور كه‌مينك ايكى‌يوز يخشى آط كلتورور
كه‌اوّل‌بوكون‌قيلماساق تيز سوقوش بونورغون‌خطاى بزكا قيلغاى توروش

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: تونكانى‌لار جوابى
(2) _____ اورنيدا
(3) _____ علو

فیاده خطای‌لار تمام‌لار آطلانور خطای[1] بزکا کوب بد گمانلیق قیلور
بو سوزنی دیدی حاکمی کاردار ایشیتکان قلیب کیرئه زار زار
تمام آلدی ایلکیکا آلات جنك سنان دراز تیغ تیری خدنك
شتاب برله آطلاندی اعداسیان که دروازه مشرق‌غه بولدی روان
که تاریخی نبی‌غه هزار دو صد ینه سکسن ایردی بفضل احد
یلی ایردی تونغوز دیدی بعضی اوی نمه بولسه بولسون تالاشینك‌نی قوی
جمادی الاوّل‌نینك اون ایکی‌سی عشا سونکیدین جمعه‌نینك کیچه‌سی
قرق یاش‌دا ایردی امیری زمان جرای قریل کل جهان پهلوان
دیب الله اکبر یزدان پاك منم دردناك منم سینه چاك
منم ناصرالدین سری عالمان منم شوکت آخون‌که مفتی زمان
منم نام احمد خزانه‌چی بیك که اسحاق حکمی روانه‌چی بیك
اولوغ‌لار آتینی عیان ایلاشیب تمام اصل نسلین بیان ایلاشیب
غضب برله جون‌نعره هالار جکیب خطای[2] باشیغه تیغ برّا سالیب
بولوب هر بر اسلامی مست تیوه‌دك خطایلار بولوب اهریمن دیوه‌دك
جکاجاك خنجر شفا شاف تیغ که دلّال مرکی بولوب کوب قزیغ
که یاغدوردیمو تیر مرکی بلوت ویا توشتی بولغای نیستانغه اوت
ویا بر سروك یلقی‌غه تکدی شیر ویا شیر برله توتوشتی دلیر
غضب‌لیك شقال کردیمو قوی آرا ویا زال ذر قیلدیمو ما جرا
بو نوع ما جرا بولدیلار بیکمان که جیحون اریقی صفت آقتی قان
اقیب قان تفراق حجر بولدی قان حجردین که ساچراب شجر بولدی قان
کندلار قزیل تام دوکان قیب قزیل خطایلار هلاك بولدی خوار ذلیل

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: علو
(2) ——————— علو

كه آخر خطايلار آجيشيب زبان تريك قالغانى ديديلار الامان
همه دين اسلامنى قيلدى قبول تخى كردنيكا كوتاردى حصول
كه موءمن آليب اولجه‌نى بيشمار كه آدم باشيغه تغارو تغار
بودنك نينك اشينى سرنجام اتيب بياندای ساری يوردیلار يوزلانيب

القصه امير عبد رسل بيك هر طرفكا نامه‌لار فراكنده
قيلغانى ملا شمس الدّين خلفم احمد خواجام خان لار
امير نينك نامه سيدين اطلاع بولوب يماتوغه باريب
اودارين نى ساغلادای نى هلاك قيلب برمينك ايكى يوز آطنى
آجراتيب آلغانى

ايا عندلب نغمهء ساز قيل اودارين هلاكينى آغاز قيل
كونى جانكجون امبال [1] بوايكى لعين اودارين غه‌ايديكه تورغوت بارينك
تورغوت خانيدين ايكى مينك آط آليب منكا تافشوروت سز كه تيز تون كليب
اودارين خطای برله ساغلادای بو ايكى لعين برله نجّند خطای
تورغوت خانى ساريغه بولدى روان يتيب خانغه بوسوزنى قيلدى بيان
كه مينك ايكى يوز آطنى خان بردیلار كه حايداب يماتو تيب كلديلار
ديدى ايكى كون موندا آرام آلای كه آرام آليب بعده آندين بارای
مونى آنكلادى عبد رسل دليير ندوركم دليير جون ايدى نره شير
كه برنامه يازديكه خلفم غه تيز ديدى تيز يماتو ساری بارينكيز
احمد خان خوجام برله لشكر آليب اودارين بيله ساغلادايغه يتيب
كه آندا باريب مردليك كوركوزونك بو ايكى لعين نينك باشينى اوزونك

(1 Въ другомъ экземплярѣ: امبان

بو نامه یتیشکاج خلیفم‌مو تیز که آلات جنك آلدیلار قیلدی خیز
آلیب اول دلیر لشکری بیکران احمدخان خوجام برله بولدی روان
اوتوب تیز دریایی خونخواردین همه بولدیلار خوف نیلدین ایمین
جافیب‌بارجه آطین دیدی توت‌توت بوایکی لعین اویی‌کا قویدی اوت
هلاك‌بولدی جون تبرامای اورنیدین آقیب‌قانی‌هم [1]) آغزی‌هم‌بورنیدین
اودارین لعین برله ساغلادای بو ایکی لعین برله بجند خطای [2])
توکاتیب لعین‌لارنی قالمای کمان خوجام‌شاخ شبو ساری بولدی روان
که‌مینك‌ایکی‌یوز آطنی جون‌آلدیلار هر آدم بر آطنی توتوب مندیلار
که لشکر قولیغه سنان‌لار آلیب خروش‌ایلادی‌شاخ شبوغه کلیب [3])
دلاورلار آنداغ خروش ایلادی قزان قایناغاندك که جوش ایلادی
دمی تیغ خنجر یتیب تاهوا تمیب قانی جیحونغه بردی صدا
سنان درازدا آلیب جانینی تاش اوستنك‌صفت آقتوروب‌قانینی
تمام کفریلارنی هلاك ایلادی که فرزندلارین دردناك ایلادی
خوجام‌لار یانیب فتح نصرت بله کلیب [4]) توشتی خانیغه عزت بله

القصه امیر عبد رسل بیك دریانینك اول یوزیدا کی کنت‌لار نینك سردارلاری توقتمیش بیك آق‌قوزی بیك دانیال بیك موسیار بیکلارکا نامه ایبارکانی بوسردارلار شیبه [5]) وقالماقلار بله جنك قیلغانی

بو اول نامه دور کم بنام خدا نبیّ ولی بـرکا دور رهنما

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: جون هلاك بولدی اول جایده بجند خطای
(2) _____
(3) _____ یتیب
(4) _____ یانیب
(5) _____ برله

كه بعد ايشتكيل ايا شير دل شيبه خلقى‌نى ايله خوار وذليل
ايا توقنك بيك سعادت شعار بولونك نامه يتكاج بو اسلامغه يار
ينه آق قوزى دانيال موسيار بو اوج بيك ايرورد كاركر كاردار
اوجى اوج بولك لشكرينى آليب شيبه قلعه سينى احاطه قيليب
اكر جقسه كفّار باشينى اوزونك ويا جمله‌نى دين آرا كيركوزونك
قيلب شه سوزين نامه ايجره تمام سونكيدين ديدى الدّعا والسّلام
بونامه يتيب توقنك بيك‌كا تيز بوكنت‌لار ايجيكا توشيب رسته خيز
توره توقنك [1]) حكمرانليق قيليب كه مينك ايكى يوز لشكرينى يغيب
مونكا آق‌قوزى بيك‌نى سردار اتيب تخى موسيار دانيال‌نى قتيب
شيبه شهرى‌خوجه كيرزورغان صمون شيبه خلقى قورقوبكه بولدى جنون
دار تامتوكه شونكقار كتمن ايلى كه غالجات دولاتو خونه خاى بلى
ايكى بوغرانينك خلقى فوج‌فوج كليب شيبه قلعه سينى احاطه قيليب
كه موءمين وكفار قيلب طرفه جنك برى بركا آتيشتى تيرى خدنك
كه‌موءمين شيبه [2]) اوزره غاليب بولوب شيبه آيماقى بارجه مغلوب بولوب
اوزين قلعه‌سيغه سولاندى اوزى بسى وهمناك بولدى اوغول قزى
بوطى آلديدا باش‌لارينى آجيب قيلب كيريه باشيغه تفراق سجيب
بولوب لاعلاج قلعه‌سين قيلدى بند بلا مارى كفارنى قيلدى كزند
جاغوستاى وقاينوق قوغونجى ايلى شره باغ جريكى وپهلوان‌لارى
كه آلته صمون‌نى كليب فورشادى كوروب كفرى آيماقى‌كوب غم يدى
كه كفار صمون‌لار آرا بولدى بند كه‌افيون صوبى بولدى كفارغه قند
كورونك مولوى شيخ يوسف ولى مزاريداكى شيخ جاروب‌لارى

(1) Въ другомъ экземплярѣ: توقنك

(2) ——— عدو

تیلب فتح نصرت‌نی آیات اوقوب قیلب کیریه زارورد اوراد اوقوب
که ملا غنی روزی باقی امام قاغونجی دیکی ملا روزی امام
بولار باردی آستانه شاه پادشاه تیلب یارلیغ آندا قیلدی دعا
دعاسینی تنکریم روا ایلادی اولوغ فتح نصرت عطا ایلادی
که یالغوز یغاج کان‌نینك بیك‌لاری الم شاه‌شخول ایرکه بیك مینك بکی
توسوب موغ‌لارنینك کیلور راه‌نی بسی قورقوتوب موغ‌لار شاه‌نی
که قالماق کیلور یولغه بوکجور قیوب که موغ اوجراسا کوزلارینی اویوب
که‌یولنی توسوب ایرکه بیك نوجوان که‌موغ خوفیدین خلق‌نی[1]) قیلدی آمان
که شره بوغاجی برله توقوز ترا بویورت خلقی ایردیکه مینك‌دین تولا
بویورت‌داقالیب ایردی بش یوز کشی بولار موغ یولین توسماق ایردی ایشی
که مینك آدمی غولجه‌غه کلدیلار که قلعه بیاندایدا جنك قیلدیلار

القصه امدی کلدوك بیاندای نینك جهادیغه اولکجه‌دنك نینك
ایشینی بر طرف قیلب شهرنینك لشکرینی حسین بیك حُسین بیك‌لار
باشلاب بیاندایغه یوزلاندی وشهرنینك پردل یکیت‌لاری دین محمد صوفی
آقسقال بشری بیك حاجی طاهر فانصد صیتلدی شانك بکی علیش دلاور
عاشور محمد الم‌دار عبدالصمد فانصد عبد ناصیر پردل پهلوان عبدالوارث
شاعر عبدالحق جلال‌الدّین شیردل آخون فولار نورغون لشکری اسلام‌نی
آلیب بیاندایغه باریب توشتی‌لار آق توفا دین قواش بهادر غزیر پهلوان
عبدالرسل بیك جاروالله بیك ایوب دلیرلارنورغون لشکر بله بیاندایغه کلیب
قلعهٔ کفارنی قورشاب توشتی شول محل ایردیکه غولجه اون یوزنی جمع قیلب
لشکری انبوه آلیب حتی شانك بکی الم‌لارنی کوتـرتیب قلعهٔ کفار یعنی

---

[1]) Въ другомъ экземплярѣ: ایل‌نی

بیاندای نینك قبله طرفی دیکی یار بـویی غه باره کاه بر پا قیلب تـوشتی لار شول محل ایردیکه اسحاق خزانه جی بیك برمینك توقوز ترانینك پردل لارینی آلیب کلیب مذکور باره کاغه توشتی لار هر کونده بیاندای نینك کافـرلاری بـرله کج بولغونجه قاتیغ جنك لار قیلـور ایـردی ولشکری کفار قلعه سیدین تاشقاری جیقالماس ایردی بوسوز بو یردا تورسون *

القصه امدی کلدوك احمدخان خوجام برله شمس الدین

خلفم لارنینك واقعه سیغه قجانکم یماتوغه باریب اودارین بله ساغلادای نی نجند خطای لار بـرله اولتوروب بر مینك ایکی یـوز آطنی آلیب مسلمانلارنینك فیاده لارینی آطلاندوروب نورغون لشکـر بـرله کیلب ارم باغ غه توشتی لار امیر عبدرسل بیك آنکلاب قاضی ناصرالدین آخونم ملا شوکت مفتی آخون ملا روزی مفتی سید جلال الدین خلفم خدا بـردی آخون حاجی مسعـود محتسب آخون ناصیر آخون ملا ایمن آخون جونك محتسیب آخون کجیك آخون کجیك محتسیب آخون ملا خلیل آخون حاجی طاهر خزانه جی بیك احمد خزانه جی بیك عبدالرّحمن خـزانه جی بیك حاجی عبدالله خـزانه جی بیك عبدالواحد خزانه جی بیك مغفر شانك بکی بیك منکلیك شانك بکی میرذات شانك بکی بیکذات بیك بهرام بیك یوسف بیك خدابردی بیك لار بارجه سی امیر عبدرسل بیك نینك مطابعتیدا آلدیغه چقتی لار بارجه اکابرلار برله کـوروشتیلار امیـر عبد رسل بیك شهرکا تکلیف قیلب آلیب کیردیلار بولار امیرغه بولغان واقعه لارنی بیان قیلدی لار امیر عبد رسل بیك اودارین نینك اولکانینی ایشتیب بسی خوشحال بولدی لار جراکه بهادر کافر ایردی خلفم برله احمدخان نی مهمان دارلیق قیلدیلار القصه امیـر عبد رسل بیك بـرله قاضی ناصـرالدین آخونم احمد خزانه جی بیك شهـردا توروب جنك یـراغینی قیلـور ایردی میـرذات بیك

بیکذات بیك بهـرام بیك‌لار تاش اوستنك لشکری‌نی آلیب قلعهٔ کفارغه یوزلاندی آنینك آرقه‌سیدین ارا اوستنك لشکرینی آلیب توردی یوز بکی بلال یوز بکی‌لار باشلاب قلعه کفارغه یوزلاندی آنینك آرقه‌سیدین منکلیك شانك بکی قاش بورا بوغاسون‌نینك لشکرینی آلیب روان بولدی آنینك آرقه‌سیدین عظیم شاه بیك نیلخا اولاستای لشکرینی آلیب روان بولدی آندین تونکانی‌لارنینك اولوغ‌لاری شاجو آخون خنجه آخون یاکـور عاشور جوسن‌لار جمله تونکانی‌لارنی باشلاب روان بـولدی‌لار لشکـری اسلام ایماق ایماق سنجاق سنجاق فوج فوج کلیب بیانداینی قورشاب توشتی‌لار آدم‌لار غوغاسی وآطلارنینك کیشناش‌کان آوازی‌دین کردون‌نینك قولاغی کر بولدی وجانك منان ودار ولارنینك توتونیدین بیانداى ظلمات آراسیدا نافیدا بولدی وتفك زنبورك تمن فولار ونفیر کارنای‌لار آوازیدین لشکری کفار قورقوب یورك‌لاری سو بولدی کافرلار بوغوعا علامت‌لارنی ولشکری اسلام‌نی موندا غ هیبت اوزه کوروب بیدل ذاندك بولوب تترادی زن فرزندلاری یغلاشیب عقلی باشیدین کتی بارجه جونك کجیك کافرلار اولوغی بادارین‌نینك آلدیغه کلدی وباشینی تفراقفه اوروب زار زار یغلاب بارجه‌سی ایدیکم ای سردار کفاریان بزلار مونجه نورغون لشکر برله نجوك درفتاده بولورمیز امدی بزلارکا بر جونك لاماسوندا کی قزاندك قزان لازم بولدیکه آنکا جیق افیون چلاب قویالی مبادا اسلامی‌لار بـزلارکا غالیب کلسه اول افیون سـویی‌نی ایجیب بارجه‌میز بر یولی هلاك بولالی دیب یغلاشتی بادارین حرامی ایدی بر نجه کون صبر قیلب تورالی کورالی که جانك جانکجون بزلارکا چینك دالویه تودارین شیدارین‌لارنی باش قیلب نورغون لشکر ایبارا دور بو نورغون لشکر برله کلیب بزلارنی آجراتیب آلور دیدی بادارین‌نینك بو سوزیکا بی عقل کافرلار

فریفته بولوب جنك‌غه مشغول بولدی مسلمان‌لاردین پهلوان اعلی خان محمد
صوفی پهلوان پهلوان طالع محمد علی وپهلوان محمد توخته وپهلوان ابوالخیری
وپهلوان جعفر بیك وپهلوان عبدالوارث پهلوان قاسم جوبك‌لار نورغون
پهلوان‌لار تفك وزنبورك‌لار آتا باشلادی وبازار لشکری وصحرانینك پردل‌لاری
سفیل‌لارغه اسیلدی قاتیق جنك بولدی آخری لشکری کفار لشکری اسلامغه
تاب کلتورالمای سفیل‌نینك قوقته‌لاریغه کیکز تارتیب دالدار قاب یوروب
اوت‌لار ساجار ایردی پردل یکیت‌لار اوتیغه فروا قیلمای سفیل‌غه جقیب قوقته
لارنی بوزوب شوره قیلور ایردی مونی لشکری کفارنینك سرداری بادارین
کوروب جانیدین امید اوزوب باشیغه تفراق ساجیب اوز حالیغه یراشا اوز
زبانی بله بیت‌لار اوقوب یغلار ایردی مضمونی بودورکه

دریغا دولتی خاقان چین‌لار سرنگون بولدی
بوخاقان‌نینك همه طابع لاری‌نینك باغری خون بولدی
اجل‌نینك ازدری دم تارتی بز خاقان چین‌لارنی
تکورمن بولدی فیدا بارجمیزنینك باشی اون بولدی
موشوك سجقان‌نی آلغاندك بو لشکر قویمغای بزنی
که بزلارغه قیین تونکانی چانتوغه اویون بولدی
یقیلدی آسماندین یرکا آنداغ کوکبی خاقان
تمام خاقان چین‌لار عقلین آلدوردی جنون بولدی
بو لشکرنی کوروب بز بیدلر زاندك بولوب توردوق
که بزمانند موم جون خوی زاخوی خوی لار جیون بولدی
سماندك سارغاریب قالدوق ویاتفراق صفت توزوب
که بزنی ساور ورغه خویز اخوی خوی لار قیون بولدی

بو قسمی یغلادی دارین باشیغه جون سجیب تفراق
مونی آنکلاب بیاندای کافری کب وردون بولدی

القصه کفار لشکریکا انبوه غم یوزلانیب کوب اندوه‌دا ایردیکه فولاد بای یوسف شانکیولار عاروف آخون ولی خوجه شانکیو عزیز قورباشی میر قسیم شاه محمد شریف بهاءالدین فانصدلار برله جمیع اهلی تجارلارنی باشلاب توغ الملار برله کلیب لشکری اسلامغه قوشولدی لشکری کفار مونی کوروب دم بسته بولوب اولوم‌کا راضی بولوب زار زار جون ابرهٔ نو بهار یغلاشور ایردی کریب لات زیرا آلدیدا باشینی چالیب استعانت تیلار ایردی بولار لات آلدیدا یغلاب تورسون امدی سوزنی معظم خاندین ایشتماك کرك معظم خان ایلاشهریغه حاکیم ایردی امیر عبد رسل بیك ایشکاغه ایردی چانك جانکجون معظم خانغه حصول جهتیدین کناه قیوب نظر بند قیلغان ایردی عبد رسل بیك‌نی عاریتی حاکیم قیلغان ایردی تا بو وقعجه معظم خان کوره شهریده غریب وبی نوالاردك یورور ایردی قضارا جانکجون اودارین نینك ساغلادای‌نینك هلاك بولغانینی یورت بوزولغانینی بیاندای‌نی قورشاب آلغانینی جنك قیلغان خبرینی آنکلاب ایشتیب اوزینی تختیدین یرکا تاشلاب یمك ایچماکدین قالدی کیجه کوندز زار زار یغلار ایردی وداریین غالادایلار بله مصلحت قیلور ایردی

نظم

اودارین هلاکین ایشتی لعین — باشی ایلانیب بولدی طرفه غمین
یقاسینی جاك فاره فاره قیلب — کوزی یاشیدا یوزنی یاره قیلب
معظّم خانی چرلاتّی یانیغه تیز — دیدی ای بلام حاکمی باتمیز
شیبه‌کا باریب آندا لشکر آلینك — بو لشکر بله خویزه‌لارغه بارینك

كه تونكانى‌لارنى قيلنكلار هلاك كه فرزندلارينى قيلنك دردناك
ايشتيب بوسوزنى بولوب شادمان شيبه ساريغه بولدى اولدم روان
كيمه‌كا منيب بحريدين تيز اوتوب قوغونچى‌غه كلدى شمالدك يتيب
يتيب كلدى آندين بولاق باشيغه كريب يغلادى خلفه‌نينك قاشيغه
احمد خان خوجامنى يانيغه آليب [1] - ديدى خوجه‌غه يوز تمن يالباريب
احمد خزانه‌جى بيك منينك دوشمنيم انى كم هلاك ايتسه اول دور جانيم
نه بولغاى آنينك كسّانكيز باشينى هلاك ايتسانكيز قوم يولداشينى
انى قيل هلاك بركه فرزندنى هم قوشوب اولتورونك بلكه دلبندنى هم
كه‌بولسام كه‌خان سيزنى قيلغوم شريك بولورسيز بو دولت‌دا بولسام تريك
احمدخان بو سوزلاركا شيدا بولوب بحكم خدا فتنه فيدا بولوب
احمدخان [2] آليب لشكرى بيكران هلاك قيلغالى بيك‌نى بولدى روان

القصه احمدخان احمد خزانه‌جى بيك‌نى هلاك اتكالى شهركا كلدى وقت‌يار برمدى اوتوب باره‌كاغه توشتى بركونى امير عبد رسل‌بيك احمد خزانه‌جى بيك‌نى شهردا قيوب ايديكم سيز شهردا توروب لشكرى اسلام‌نينك كام‌كوسنى راسلاب برينك ويخشى يمانيغه خبردار بولونك ديدى احمد خزانه‌جى بيك جان دلى برله قبول قيلدى جراكه كاركرده وكاردىده عاقيل سپاايردى وقاضى ناصرالدين آخون امير عبد رسل بيك‌نينك اورداسيدا دولت نقّاره‌سينى چالدوروب حكمرانليق قيلور ايردى رعايالارنينك جمله‌سى امير عبد رسل بيك‌نينك كلدك يوزيكا وعقلى دانشى‌غه مشتاق بولوب هر حكميكه قيلسه جان دلى برله قبول قيلورايردى دولت وسعادة امير عبد رسل بيك‌كا يورلاندى

([1]) Въ другомъ экземплярѣ: احمد خان‌نى اول دم يانيغه آليب
([2]) Въ другомъ экземплярѣ: يغيب

معظم‌خان بو ایشغه کوب بیدماغ ایردی عداوتی تنخی هم زیاده بولدی اما ظاهراً بیلدورماس ایردی جرا که احمد خزانه‌جی بیك امیرعبد رسل بیك‌کا قین آتا بولور ایردی

(نظم)

کونی میری عبد رسل نیك بخت — کلستان کلی لایقی تاج تخت
باشیغه کوتارتیب همایون الم — بیاندایغه بارمامقه قویدی قدم
خیالی بو ایردی جهاد ایلاکای — که روح شهیدان‌نی شاد ایلاکای
آلیب کوهری غازیلیق ایلکیکا — مکر کیرکالی شهدا سُلکی کا
بولوبان سواره بو اخلاص ایله — روان بولدیلار برنجه خاص ایله
جقیب قلعه‌دین ایردی سایغه یتیب — اولوغ یول ایله بارور ایردی کتیب
معظم خان یتیشتی امیر سونکیدین — احمدخان خوجام هم کلیب اونکیدین
امیر توختادیلار بولار کلکوجه — بولارنینك خیالی ایرور اوزکاجه
معظم‌خان احمد خان ایکو یاندا شیب — کیلور بر بریکا نهان سوزلاشیب
احمدخزنجی‌نینك خونین کوزلاشیب — خونین‌کوزلاشیب فتنه حدّین اشیب
امیر فهم قیلمای بولارنینك سوزین — تیکب توردی آنلارغه ایکی کوزین
معظم خان احمد خانغه باقتی بودم — احمد خان قولیغه بریب برالم
شهرساری احمدخان‌نی یاندوردی تیز — بو ایش‌دین خلایق بولوب رسته‌خیز
بو ایش‌دین خلایق‌غه توشتی کمان — دیمشتی برونی قیلورلار یمان
بو ایش‌لار خلایق‌غه ناخوش کلیب — برونی هلاك ایلاکای دیب بلیب
روان بولدی یولغه بولوب بیدماغ — امیرنینك دلیغه بوایش بولدی داغ
کلیب توشتی‌لار باره‌کاغه امیر — بولوب بیدماغ اوشبو صاحب سریر
امیرغه سپاه‌لار کورونمدی کلیب — سپالارغه شه مهربانلیق قیلیب
قیلب جود احسان بولارغه امیر — ترحم قیلب رعیه لارغه امیر

رعایا غمینی که قیلدی رها که تارقاشتی ایلاب امیرغه دعا
امیر قویدیلار خواب راحت‌کا باش قرا انکلینی کیکان ایردی قیاش

احمد خان خوجه حسد آتشین احمد خزانه‌جی بیك‌نینك

خرمنی وجودیغه یاققانی احمد خزانه‌جی بیك فرزند دلبندنی همراه آلیب پنا شهریدین بقا اقلمی‌غه سفر قیلغانی وزن فرزندلاری رضا جامی‌غه هجران جشمه‌سیدین سوتولدوروب بیك برله فرزندینی سیراب قیلغانی

ایلا قلعه‌سی‌نینك سخن ورلاری سخن‌ور نه دور نکته فرورلاری
بودورکم قیلشقان روایات‌لاری مجالیس‌دا قیلغان حکایات‌لاری
بوناظیم یوروب سوزدرینی تزیب که آلدی اوشولدم ورقه سیزیب
ایشتیکه احمد خزانه‌جی بیك اجل راهی اوزره روانه‌جی بیك
احمدخان‌خوجام‌نی یانیب کلدی‌دیب که یالغان خبرغه یتیب کلدی دیب
خوجه آلدیغه چقتی بیك فیش‌باز بولوب قتل سیغه اوزی چاره ساز
کورشتی خوجه برله سوردی خبر ندین کلدیلار موندا ای شیر نر
که لینککوغه دوشمن کلیب‌دور دیدی خلایق یوره‌کین یاریب‌دور دیدی
توتوب بردی بوبیك‌کا بر فارجه خط اوقوب کورسه بو خط تمامی غلط
دیدی‌بیك بوخط بارجه یالغان‌ایرور عدو خیلی تورغوت‌دا قالغان ایرور
بوخط کلکانین یخشی تحقیق قلینك که تحقیق قیلاب بعد آندین بارینك
دیدی خوجه ای‌بیك منی توسماغیل حلی تیغ اورارمن بولورسن ذلیل
دیدی‌بیك‌بوقیلغان نجوك‌سوز ایرور که دوشمن ایماسمن دلیم توز ایرور
بوقیلغان سوزوم سیزکا دور سودمند ندین سیز منی ایلاکای‌سیز کرزند
خوجه‌درغضب بولدی تیز آلدی تیغ بو بیك باشیغه سالدی تیغ بی دریغ
یقیلدی بو بیك یرکا الله دیدی آتا حالین اوغلی کوروب یغلادی

که اوباش‌لار آندا همراه ایدی سوروب ایکی فرزندینی قوغلادی
هلاك قیلدی بیك‌نینك باشینی کسیب یاریب قارنینی اندا نجند رقیب
که اوباش بی‌باش دیدی توت توت قاسیم بیك‌نی قوتقازدی فصل ودود
آخون‌بیك‌نی توتّی حسین باقشی‌تیز شهید ایلادی آتا یانیدا نیز
شهید قیلدی اعدا بو بیك ذاده‌نی یوزی کل صفت سروه آذاده‌نی
قرا یوز فلکدین وفا ایزدیمه وفا ایزدیسانك هم بقا ایزدیمه
نجوك ظلم قیلدی بو بیك ذاده‌غه یوزی کل قدی سروه آذاده‌غه [1])
لبی غونجه‌سی اوزره خط تارتماغان بودون لذّتینی دمی تارتماغان
که بی‌باك‌لار آندا قیلدی هلاك کورونك کل تنی باتّی در زیر خاك
بونوع واقعات آنکلابان خواص عام بولوب بیدماغ بارجه در ازدهام
دیدی بونجوك ظلم بیداد ایرور شریعت خلافیدا بنیاد ایرور
بولوب بارجه دم‌بسته بیحد ملول آنا قیرغه باقمای آتاغه اوغول
که حاشه آغاجه بولوب دردناك ساجین یولوب سینه‌سین قیلدی چاك
دیدی حاشه خان آه‌دوست آه‌دوست فلك برکا ظلم اتّی جالاك جُست
کیتب سیرکه جالاك منکا باقمایین بو غونجه لبیم‌کا لبینك یاقمایین
قیو طالمی ظلم قیلدی سنکا ندورکم سنکا بلکه قلمیش منکا
قیلب سختی کیریه ساجینی یولوب یقاجاك اتیب یوز کوزینی اویوب
بوبیك‌نینك قزی آتی عزرا ایدی که حسنی ارا طرفه رعنا ایدی
یوره‌کیغه تکدی بو دردلیك شرار اوزین یرکا جالیب بولوب بیقرار
اوزین عرض‌نی تنکریکا داد ایتب دیدی اوشبو سوزلارنی فریاد ایتب
ایا کارکرده خردلیك آتام فقیر ناتوان‌غه مددلیك اتام

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: قد قامتی سروه آزاده‌غه

سنکا ظلم قیلمش کناهنك ندور — کنه قویماین ایلامیش موجه جور
اینمنی اوزونك کا کولداش ایتب — توکولکان قزیل قاننی یولداش ایتب
بلانكنی اوزونك کا قیلب رهنما — خداغه قیلب سن جانینكنی فدا
بولوب بیقرار یغلادی زار زار — ایشتی مونی اول امیر تاجدار
بولوب سوکوار توتی قاتیق عزا — دیدی مونی قیلدی قیو ناسزا
که دوشمن هر اطرافمیزدا توروب — توکانور ایکان بربرین اولتوروب
که موءمن مسلمان قانینی توکار — کهشك یوق بویورت ایلکیمز دین کتار
مونی دیدی شه یغلادی زار زار — محیب لار دلیغه یاقیلدی بو نار
خوجه‌نی توتایدیسه اوباشی کوب — همه بی‌معاش عام قلّاشی کوب
کلیب توشتی تیز اورداسیغه امیر — امیر نه ایرور شاه صاحب سریر
آغاجه امیرنینك آیاغین قوجوب — قیلب کیریه زار یرکا باشین اوروب
که عرض انی یغلاب آتا حالی‌نی — قریندا شی‌نینك بولغان احوالی‌نی
دیدی صبر قیل خوجه‌نی من توتای — آتانك‌نینك قانینی آنینك دین آلای
احمد خانغه یتی امیرنینك سوزی — که‌جان وهمیدین جیقتی ایکی کوزی
احمد خان تموریدا قالمایکه قان — معظم‌خان جنابیغه بولدی روان
کریب ایچکاری‌غه دعا ایلادی — باشینی سالیب آه واه ایلادی
معظم‌خان دیدی ای یورکلیك خوجام — باشیمغه قلنجی بیلك‌لیك خوجام
نجوکدین کلیب‌دور سنکا مونجه درد — نه‌بولدی جرایینك ندین بولدی‌درد
دیدیکم امیر بزنی اولتورکودك — غضب‌نینك اوتی برله کویدورکودك
ایشتیب بوسوزنی بوهم بولدی زار — بو کنکرو جهان بولدی کوزیکا تار
کوزنك قدرتی عالی بزدان پاك — بری برسی‌نی امدی قیلغای هلاك
دیدیکم امیرنی هلاك ایلاسنك — اسحاق بیك‌نی هم دردناك ایلاسك

بولارنینك هلاکیغه پند ایلابان قاضی ناصیر آخون‌نی بند ایلابان
بو اوچنی یوق اتساك خلف قالماغای که بزلارکا هیچ خون طلب قالماغای
بوایشنی قیلورمیز زمان برسه دست دیدی مصلحت‌لارقیلب بولدی پست
دیدی ایلاساك اوشبولارنی شکست ایلا شه‌لغی بزکا برکایکه دست
اولوغلار دلیدا بوزولدی نیت که آری بوزوق‌دل‌دا یوق خاصیت

ای برادرلار بوواقعات‌لارنی ایشتیب دیمانکلارکه خطا قیلب‌دور بلکه دیکای سیزلارکه ارادهٔ ازلی‌نینك تقاضاسی دورکه جملهٔ ملك ملکوت الله تعالی‌نینك عالمی‌دور ندقیلسه اوزی بیلور هر نوع ایش وقوعغه کلسه آنی الله تعالی‌نینك ارادهسی بیلماك بنده‌کا لازیم‌دور

القصه بارجه عام خاص خورد کلان جمع بولوب مصلحت

قیلاشیب ایدیلار کم بویرکا کافرلرنینك اتقان تفك زبنورك وتمن‌فولارنینك اوقی یتب تورا دورغان یرایکان کافرلارنینك آتقان اوقیدا نجه آط اولاغ هلاك بولدی بویردین یوتکالیب مزارفیض آلاتارنینك جنوب طره‌فیکا باره‌کا تیکیب آندین جهاد قیلساق دیب بارجه لشکری اسلام مذکور جایغه باره‌کاه برپا قیلدیلار هرکونی شهرلشکری‌نینك پر دللاری برله صحرانینك دلاورلاری واهلی تجار شیرکیرلاری وتونکائی‌لارنینك دلیرلاری قلعهٔ کفارغه یوکورور ایردی وسفیل‌نی بوزغالی قصد قیلور ایردی‌لار لشکری کفارلار هم سفیل اوزه‌سیدین دارو برله اوت تاشلاب (1 قزیغ یاغ‌لارنی ساجیب وتاش خیشت‌لار آتیب دلاورلارنی یاندورور ایردی نجنك کون‌لار شبوطریقه‌دا جنك وجدل‌لار قیلشتی‌لار برطرفدین تونکانی آخون‌لارنینك اولوغ‌لاری خنجه آخون یاکور

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: قاياناق

جوسن موسی آخون عاشور اسماعیل آخون‌لار سیتوزالو بار کَنَزْ تارلاردك یورکلیك دلیرلارینی باشلاب سفیل‌غه یوکورور ایردی ینه بر طرفدین سودا کرلاردین قوقند تاشکند نمانکان میرغنانی‌لاردین کلکان پردل‌لارغه یوسف شانکیو میر قسم میر عبدالله محمد شریف‌لار باش بولوب سفیل‌غه ودروازه‌غه یوکورور ایردی ینه بر طرفدین آقسو بربر ختن یارکند کاشقری‌لارغه فولادبای ولی خوجه بهاوالدین فنصدلار باش بولوب دروازه‌غه یوکورور ایردی چاره وعلاج بولماس ایردی بوجنك اوزاقده تارتی قلعهٔ کفّار فتح بولمادی مسلمان‌لار بواندیشه‌دین کجه‌لاری اویومای اللّه اللّه دیب زارلیق‌لار قیلور ایردی ومذکور مزاردا نجند طالب‌لار قصیدهٔ بریده شریف وقصیدهٔ میمونهٔ مبارك وآیات فتح ونصرت‌غه مشغول بولدی وحضرت مولانای شیخ یوسف سکّاکی رحمة‌اللّه علیه دانجند طالب‌لار کلام ربّانی وورد اورادغه مشغول بولدی وحضرت سلطان اویس قرنی‌دا قدس‌الله سره العزیزی‌دا نور محمد امام وطاهر آخون وعکاشه شیخ وصاحب تکبیر آخون وآخون شیخ‌لار دلائل الخیرات برله قصیدهٔ شریف‌غه مشغول بولدیلار بولار بویردا طلب‌دا تورسون

قورغاس داکی حضرت شیخ محمد صادق بزرکوار برله حضرت توغلوق تمورخان رحمة اللّه علیهمانینك شیخ جاروب‌لاری نینك واقعات‌لاری نینك بیانیدا

قچان‌کم امیر عبد رسل بیك تونکانی‌لار برله غولجه شهریده خروج قیلدی بو واقعه قورغاسقه آنکلاندی آلماتوصمون کرصمون جعجی چرغان صامول تورکون دیکان کنت‌لاردا کی کافرلاری قوزغالیب آلماتو صمونغا جمع بولدی قورغاس داکی مسلمان‌لار بسیار پردل خلق ایردی برکونی سولان‌لارنینك اولوغ‌لاری

عسکرلاری برله کلدی وایدی ای شیخ‌لار بزلارکا جانکجوندین خط کلدی ایله
شهری بوزولدی ایکی مرارنینك خلقینی هیچ قچان قاجورمای هلاك قلینکلار
دیب امدی سیزلارنی هلاك قیلساق اوشاق عیال‌لارینکه وبال بولادور امدی
سیزلار هیچ یرکا بارمای غلبه قیلمای تنج تورونکلار دیدی بولارخوش بولدی
لشکری کفار شبو سوزلارنی ایتب یانیب کتّی مسلمانلارغه اندیشه توشتی
بعضه‌سی ایدی کجه‌دا قچیب کیتلی دیدی بعضه‌سی ایدیکم بزلارنی هیچ نمه
قیلماس جراکی بزلار کفارغه هیچ نمه قیلمادوق دیدی شبو کفتکو برله تانك
آتّی مسلمان‌لار نماز بامدادنی جمع بولوب ادا قیلدی بعداز بامداد کورارلارکم
لشکری کفار الملارنی آلیب فوج فوج جقیب کلدی ایکی بزر کوارنینك
اطرافینی قورشاب آلدی اولکونی [1] تنج یاتّی مسلمان‌لار جان‌لاریدین امید
اوزدی بربری برله بحیل‌لیق الیشتی آنکانجه کافرلار مسلمان‌لار طره‌فیکا تیر
اوقینی یاغدوردی مسلمان‌لار هم میلطیق اتیب وبعضه‌لاری یا اوقی برله کوب
سولان‌نی هلاك قیلدی اولکونی قاتیق جنك واقع بولدی آخر کیچ بولدی
هر ایکی طرف جنك‌دین قول یغدی اسرائیل شیخ پر دل بهادر ایردی مسلمانلارغه
مصلحت سالدی وایدی نجوك قلماق کرك بزلار آز کافرلار کوب‌دور مونینك
تدبیری نمه‌دور دیدی محمد نظر امام برهان الدین شیخ فرهاد صوفی قواش
شیخ خوجه عبدالرحیم حسن آخون مراد برات مولام علی تاجدین عبدستار اقسقال
بهاء الدین‌لار ایدی بوکون کجه تاغ باعری بله غوجه شهریکا قاچلی مبادا
آرقامیزدین کافرلار قوغلاب کلسه جنك قیلالی باشیمزغه نمه کلسه آنی کورالی
دیدی بوسوز بارجه‌غه معقول بولدی اما آقیول شیخ موزه دوز اونامدی ایدی
من قاجمایین دیب بر مونجه مسلمان برله زن فرزندلارینی آلیب حضرت

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: قورشاب

خانلیق نینك کنبذ لاری نینك ایچیکا کریب بند بولدی قاجالی دیکان مسلمان لار
تاغ طره فیکا قاچتی بسیار محنت لار جکیب آخری کوره داکی تونکانی لارغه
قوشولوب آمان بولدی تانکلاسی کافر لار کورسه شیخ لار یوق بولوبدور ایدیکم
قیان بارغاندور برو خبر بردیکم بارچه شیخ لار حضرت خانلیق کنبذ نینك ایچیکا
سولانیب بند بولوبدور دیدی کافر لار ایدی کنبذکا اوت قویونکلار دیدی
خواه لادیکه اوت قویغای کنبذ اوستیدین آقیول شیخ اوق اتیب اول کافرنی
هلاك قیلدی اوج کونغجه کافر لار کنبذکا یقین بارالمادی مسلمان لار کرسنه لیکدین
درمانی قالمادی اوق یا ایلکیدین یرکا توشتی باشینی تریغه قویدی زن
فرزند لاری نینك طاقتی طاق بولدی بارچه سی جانیدین امیدنی اوزدی
قضاء خداوندیغه راضی بولدی شول زمان کافر لار کلیب کنبذکا اوت قویدی

برو قویدی کنبذ ایشکیکا اوت — سما اوزره بولدی توتون لار بلوت
یانیب آتشی مرک شراره اوروب — شمال زوریدین فاره فاره اولوب
یتیشتی بو اوت آسمان اوجیغه — تنیدین اوتوب بلکه جان اوجیغه
کواکب صفت بولدی اوشقون لاری — بولوب چشمه وار آقتی لار خون لاری
مدد بردی بو اوتغه قاتیغ شمال — یتیشتی ملك تیر دیماین وبال
سمادین ملك توشتی جان آلغالی — که تن ملکیغه شورشی سالغالی
تمام اوتدا اورتندی بولدی شهید — قانی برله جنّت نی قیلدی خرید
نه دولت سعادة شرافت ایرور — نه خوش رتبه اعلی شهادة ایرور
سولان خیلی باری هجوم لار قیلب — یانیب کتی اموالنی غارت قیلب
ایشیتکان محیب لار توتوشتی غزا — قلیب روحیغه خطمه قرآن ادا
بویاندین قجیب جون اسرائیل دلیر — که برکا ایدی بجه تن دل پذیر
شهر لشکریکا قوشولدی کلیب — کلیب تیز امیرغه کورونذی کریب

امیر ایدی ای شیخ حالینك ندور منکا سوزلا کیل قیل قالینك ندور
بو شیخ آبی جشمین روان ایلادی تمام واقعه‌نی بیان ایلادی
امیر یدی حیف شیخ آقیولغه کوب که قان یاشینی کوزلاریدین توکوب
امیر اوشبو شیخ‌غه عنایت قیلب ینه اوزکالارکا رفایت قیلب
که محزون کونکللارنی شاد ایلادی بهادر لقب برله یاد ایلادی

القصه امیر عبد رسل بیك قاضی ناصر الدّین آخون

ومعظم خان وینه اوزکا سپاه‌لار مصلحت قیلاشیب ایدیلار کم امدی
هربر سردارغه برمنصب تعین قیلساق حکومت ایشی یخشی بولغوسیدور
وشریعت بیضانی جاری قیلساق اسلام‌دا ضبط قیلماققه بهراق وخوبراق
بولور دیدیلار بارجه‌سیغه بوسوز معقول بولدی قاضی ناصر الدین آخون‌نی
قاضی کلان آتادیلار معظم خان‌نی سلطان کوتردی عبد رسل حاکیم
بیك‌کا امیرلیق منصب بولدی ملا شوکت آخون‌نی قاضی اصغر
آتادیلار ملا روزی آخون‌نی مفتی قیلدی هربر سردارغه بر منصب
تعین قیلدی شول محل ایردیکه الجی کلدی دیب خبر بولدی نظم

کونی ایردی سلطان نصرت اثر خطای الجی‌سیدین که تافتی خبر
امیری زمان برله قاضی کلان ایشتی کیلور الجی‌نی بیکمان
خطای الجی‌سی جون ایدی تورت کشی بوتورت نینك که دوچی‌یی ایردی باشی
که توشتی کلیب باره‌کا خانیغه کوروندی امیر برله سلطانیغه
توتوب بردی شه‌لارغه بر نامه‌نی که نامه ارا طرفه هنکامه نی
که خطنی تونیدین قیلیبان جدا مطالع قیلب کوردی دو پادشاه
بو نامه‌دا دیبدورکه جانکجون لعین ایا ایکی شهزاده روی زمین

كه شه‌لارغه بز دین تمن بنده‌لیك تمن بنده‌لیك هم سر افكنده لیك
كه آندین فتیب دور كه ای نیك رای كه صلح قلیشساق برای خدای
كه تونكانی لارنی برینك بزله كا بغیشلای تمام خویـزه‌نی سیزله كا
ایشتسا سوزوم شاه صاحب وصول كه آلمای لی اوج یل غجه هیچ حصول
كه آلغان كموش لارنی هم یاندورای جانیم نی الاین ستیب من كدای
ایا نیك ذات شهسواری حلب منكا قیلماغای سیز بو قسم غضب
بولشكرنی سیز آرقاغه یاندورونك لعل جونكسی بریب قیلای سیز نی كونك
تولا قورقادور اویده فرزندلاریم منكا یغلاشورلار اوغول قیرلاریم
تولا لشكریم اولدیلار قورقوشیب كه افیون سویی نی دوغابدك ایجیب
دو یوفواد یانینی سیرلار آلینك كه بر خسته‌كا بو طرفنی برینك
اكر بولماسا بز برالین حصول كه هر حكم قیلسه قیلور من قبول
قیلب من بو مضموندا نامه تمام ایكی شه‌غه مینك الدّعا والسّلام
كه اوردا ارا حاضیر ایردی دبیر دبیر یكه ایردی عطارد نظیر
دبیر یغه بویروب جواب نامه تیز جواب نامه‌دا دیدی ای بی تمیز
بیان ایلامیش سن كه صلح منكا كوروب تور نه‌لار كور كوزورمن سنكا
كرك ماس منكا یغلاغان كوز یاشینك كسیب اوز قولونكدا یبار كیل باشینك
موٴمین لار بار ایرمیش كه شهرینك ارا اولارنی جقاریب ایبار كیل منكا
عدیدی ایرور ایكی یوزدین تولا یبار كیـل اولارنی ایـا روسیـا
كه آندین بو اسلام نی قیلغل قبول تنحی كردنینكغه كوتار كیل حصول
تنحی بزنی سلطان دیندار بیل كه آلدیمدا خدمت نی اظهار قیل
جواب نامه‌نی الجی لار قولیغه بریبان جقاردی تفیب قونكیغه

خطای الجی لاری لشکری اسلام نینك تعریفیدا نکته سورکانی

جانکجون نینك یوره کیغه بو نکته لار تکن بولوب قادالغانی اسیر بولغان ایکی یوز مؤمین نی جانکجون مسلمان لار شاهیغه ایبارکانی نی ناظم (ملا بلال ابن ملا یوسف) دفتریغه یازغانی

که جانکجون قاشیغه باریب الجی لار — بیان قیلدی لشکرنی بو یانجی لار
دیدی خویزه لار اوج تمن دین تولا — که تونکانی نینك هر بری ارزدها
مسلمانغه تاب کلمکای بولسه فیل — که آخیر قیلور بزنی خارو ذلیل
اولارغه قلینك یالباریب یخشی لیق — که یانماس خزاین نی برسنك اریغ
تمام کشی سینی ایبارکیل آنکا — مکر برماسانك جانغه قیلغای جفا
آنینك ایکی یوز کشی سنی یبار — بو خلق بر بلادور قلینکلار حذر
مونی آنکلادی بولدی جانکجون غمین — باشی سانککو لاب بولدی اندیشه کین
دیدیکم سناب کشی سینی جقار — دوچی یی نی بویرو بکه سن برکه بار
بو کافر که جقتی بولارنی آلیب — بوشه لارغه تافشوردی تیز تون کلیب
قیلب شادلیغ شاه صاحب قران — قیلب الجی لارنی کوره کا روان
یمك دا بولوب نجه کون بولدی تینج — مثالیکه کفّار بولوب کلمیج
همه کفری قلعه ارا بولدی بند — که بولدی کفك کفر خیلیغه قند

اسلام قلنچی نینك هیبتیدین قالماق لار یوره کی فاره بولوب

قالماق لار جان وهمیدین چنك طَی نینك خبرینی ایتیب مسلمان لار شاهیغه نامه ایبارکانی قالماق لار اوزینینك امانینی کوزلب چنك طی نی موندا لشکری اسلامغه ایبارکانی

یتیب تیغ اسلام هر ایماقیغه — توشیب زلزله خیلی قالماقیغه

که چنك طی دیکان موغ غه بارغان ایدی قیلب خوف تورغوت دا قالغان ایدی
بوکافر ایدی بارچه دین عقلی تیز ایدی کاردار باخرد باتمیز
بیلالمای مونینك قایدا قالغانینی امیر آنکلادی موغغه بارغانینی
امیر دیر ایدی کلسه موءمین بولوب جهاد قاعده سین بیلور ایردی خوب
آنینك تیز عقلیغه طالب ایدی آنی تافغالی کونکلی راغب ایدی
قیلای امدی چنك طی حکایاتینی که اسلامغه کلکان روایاتنی
برو یتکوزوب موغلارغه خبر دیدی ایش یماندور قلینکلار حذر
یاغی بولدی تونکانی برله قوتان لامالار اولوب من قتولدوم اران
لاماسوندا اولدی کورونك سولاما لامانینك تمامینی قیلدی تباه
مونی آنکلادی جون لاما زنکی لار که هوشیار بولدی تمام بنکی لار
قیلیب مصلحت لار فتیب نامه نی ایباردی اولوغ لارغه هنکامه نی
دیدی نامه دا ای شهی نوجوان یغی بولدی دیب آنکلادوق بیکمان
که چنك طی دیکان بزارا باردور که جانکجون لعین غه بولار یاردور
اکر بویروسا یخشی آتلار برَیْ ویا بولعین نی توتوب یبارای
قوتان شاهمیرغه منم یار اولای کتْدِنی یوقاتیب که دلدار اولای
بو مضموندا نامه فتیب شه لارغه ایکی شاه زاده ایکی مهری غه
اوقوب نامه نی شاه صاحب تمیز دبیر یغه بویروب جواب نامه تیز
دیدی نامه دا ای لاما زنکی لار ایبار دیم سنکا پهلوان جنکی لار
منینك لشکریم سنکا بارغان زمان که چنك طی نی برکیل قولین باغلابان
برینکلار آنی خلقمه تافشوروب آلیب کلکوسی باش لاریغه اوروب
بو مضموندا نامه نی طیّار قیلیب یوروب کتی بیك لار قولیغه آلیب
یولوقوب بو بیك نجه ایماقیغه یتیبان نارات نینك که قالماقیغه

نوتوب بردی زنکی‌غه بو نامه‌نی باقیب لاما زنکی تمام خانه‌نی
که‌چنك‌طی موکوب ایردی بر دالداغه سالیب بردی باغلاب بو بیك آلدیغه
بو بیك بو لعین‌نی که همراه قیلیب یتیب کلدی‌لار یوزجه آطنی آلیب
بوچنك‌طی‌نی تونکانغه تافشوردی تیز که بر اویکا چنك طی‌نی بند اتّی نیز

بَیْ دیشانك‌نی فتح قیلغانی

برکونی اولوغ‌لار جمع بولوب بر یردا هر باب‌دین سوزلب اولتوروب ایردی امیر عبد رسل بیك باشینی کوتاردی قاضی ناصر الدین آخون برله سلطان معظّم خانغه باقتی وایدیکم ای سردارلار الحال لشکری اسلام تونکانی‌لار آخون‌لار برله جمع بولوب اوج تمن‌جه لشکر باردور مونجه نورغون لشکر بر قلعهٔ کفارغه قاراب تنج یاتقانی اوبدان ایماس‌دور جراکه جهادنینك قاعده‌سی اداب شرایطلاری باردور جهادنینك شرطی بو دورکم حلی قلعهٔ کفّارنینك تاشیغه کافرلار چقماس اکر اون یل اوتسه هم قلعه تاشیغه چقماسلار ایش‌نینك بهراقی وخوبراقی اولدورکه بَی‌دیشانك دیکان نجّند غول‌دور برینی کانك کولی‌دیرلار ایکنچی غول‌نی بَیْ‌یانك‌کو اتارلار اوچونجی غول‌نی شوفانك کـو آتارلار تورتونجی غـول‌نی شـانکفانك‌کو آتارلار اولارننك اوستیدا کی تاغ‌نی بایابانی آتارلار بو تورت غول‌نینك ایچیدا جندان کافرلار باردورکه زن فرزندلاری برله یوروب دهقانچیلق قیلورلار آندا ملك املاك مال منال‌لاری کوب‌دور برمونجه پردل یکیت‌لارنی برمونجه لشکرلار برله اوشول کافرلارنینك اوزه‌سیکا ایبارسك کافرلارنی هلاك قیلب زن فرزندلارینی یسیر قیلب مال اموال‌لارینی غارت قیلب کلسه‌لار البته لشکری کفارنینك اوزه‌سیکا اسلام هیبتی اولتوروب وهشتی

آرتوق بولغوسی‌دور یراق یقین‌داکی کافرلار ایشیتسا کونکللاریکا اسلام
هیبتی اولتوروب بوقورقونج برله اسلام‌نی قبول قیلسه عجب ایماس‌دور
دیدی امیر عبد رسل بیك‌نینك بوسوزی بارجه اولوغلارغه خوش کلدی
بارجه‌لاری امیرنینك فهم ادراکیغه تحسین وآفرین قیلدی‌لار تیرعزیز
پهلوان‌نی امیرشاه یساول‌نی قواش پهلوان قاسیم وآخون واسلام وملا
عاشور بولارنی برمونجه لشکر برله اُول طرفکا یوروتّی بو بردل‌لار لشکری
اسلام‌نی باشلاب مذکور غول‌لار طره‌فیکا توغ الم‌لار آلیب روان بولدی نظم

بولار ایکی اوج یوز جریك‌نی آلیب روان بولدی تاغ ساریغه یوزلانیب
بَی دیشانك دیاریغه باردی یتیب کوروب کفریلار قالدی باشی قاتیب
ایشتکان ایدی کفریلار بو خبر یغیلمیش که بر یرکا ایلاب حذر
دلیرلار باریب قیلدی جوش خروش شانکفانك کودیکان یرداقیلدی سوقوش
خطایلار موهم تافماین هیچ علاج آتار ایردی اسلامی‌لار ساری تاش
که‌اسلامی‌لار قویدی اویلارکا اوت توتون‌لار فلك اوزره بولدی بلوت
سوروب کفرینی کفر اسلام‌نی توتوب بر بریکا اجل جامینی
صالح خوجه‌نینك اوغلی ایوب عزیز اتیب میلطغین کفری ساری تیز
سوروب برطرفدین قواش نوجوان که آخون سوروب کفرنی تاغ سیان
دلیرلار آلیب ایلکیکا تیغ تیز عدو قانینی ایلاشیب یرکا ریز
که یاغدوردیمو تیر مرکی بلوت ویا توشتی بولغای نییستانغه اوت
قریلدی بو یردا جونان کافران سری بُ تنان تنی بی سران
که اسلام جریکی بولوب درغضب سنانُ قلنج برله بردی ادب
اکر اوجراسا دختری نازنین آنی آسرادی یرکا توکمای قانین
که فرزند زن‌نی قلیبان اسیر که نازوك بدن‌لارنی قیلدی یسیر

آلیب اولجه کوب قوی آط کلا روان بولدی‌لار طرفی آق توفا
دلیرلار کلیب شه‌غه قیلدی بیان تمام سرکذشته‌نی قیلدی عیان
بونصرت‌کا خوشوقت بولوب ایکی شاه بولارغه زر سیم‌نی قیلدی عطا
بولارنی قیاب بلکه صندل نشین که شه‌لار قلیب اوزیکا همنشین
بوجنك‌نی ایشتیب که قالماق چاقار بویون سوندی اسلامغه بولدی جکار
چاقارلار کیم خدمت‌نی قیلدی قبول تخی کردنیکا کوتردی حصول

قاضی ناصرالدین آخون سلطان معظم خان وامیر عبد رسل بیك‌لار وینه اوزکا سردارلار اورومجی مناس‌غه خوجام نیاز یوز بکی‌لارنی خوش خبرغه ایبارکانی

سخن ناقلی سوز سری قیلدی عزم صحایف شبستانیدا قلدی بزم
بو سوز واده‌سیغه سوروب رخش‌نی قلم کامی برله جکیب نقش‌نی
که بونقش‌دین بولدی فیدا جمن جمن‌دا آجیلدی تمن یاثمن
زبان بلبلی آندا جکتی نوا نواسیدا قیلدی بو قسمی صدا
که سلطان امیر برله قاضی کلان قیلب مصلحت بارجه بیك بیکمان
دیدیلار ایبارساك مناسقه برو آنینك برله بارسا که نجّند کروه
که اون پهلوان برله اون نیزه‌لیك که تونکان یکرم تمامی قرق
خوجام نیاز یوز بیك‌نی سردار ایتب قرا برله زرّاق‌نی برکا قاتیب
مناس برله بارسا اورومجی ارا که لَوْطَیّ آندا ایمیش پادشا
که بزلار ایبارکان چو بو نامه‌نی توتوب برسه لَوْطَیّ‌غه هنکامه‌نی
عنایت قیلب برسه مینکجه کشی زبون بولغای ایردی بو کافر ایشی
مونی دیدی چرلاتّی یوز باشینی که ایلطاف ایتب شه آنکا آشینی

قرق ایرکا سردار ایتب اولزمان اوروجیکا قیلدی بولارنی روان
که منزل مراحللارین طی ایتب اوروجیکا توشتیکه تیز تون یتب
کریب شاه لوطی‌کا بردی سلام توتوب نامه‌نی بردی قیلدی کلام
که لوطی دیدی نجه ای موندا تور حلی لشکریم بارجه‌سی بی حضور
که صانجی دیکان قلعه‌نی آلغوجه جهاد ایلانکز بز بیله برنجه
مونی آنکلادی بارجه‌دین کتّی جوش قیلب خوفدین غم شرابینی نوش
باریب صانجی اوزره جهاد ایلادی نجه کفریلارنی که مات ایلادی
که صانجی ارا قیلدیلار سختی جنك خطای قانی برله بریب یرکا رنك
بولوب فتح صانجی که تافتی مراد بوجنك‌نی کوروب بولدی لَوْطَیّ شاد
خوجام نیاز بیك‌نیکه تیز چرلاتیب که مسرور قیلدیکه رخصت بریب
آلیب خلقینکزنی کتینکلار دیدی که سلطان قاشیغه یتینکلار دیدی
که‌رخصت آلیب یوردی طورفان‌سیان جریك الغالی راشدین خان سیان
نجه کون یوروب یتی طورفانغه تیز که آندین اوتوب راشیدین خانغه نیز
کوروب خان نه‌ایشقه کلیب‌سیز دیدی نجه ایردی کلکان کشینك عددی
دیدی یوز بکی بز قرق بر ایدوك که تونکانی‌لارغه جریك بَرْ دیدوك
که تونکانی‌لار هیچ کشی برمدی یکرم میز آندا قالیب کلمدی
بو قالغان همه بارجه تونکان ایدی منینك برله کلکان مسلمان ایدی
دیدی‌خان کوجاردا نجه کون تورونك کوجار شهرینی لشکریم‌نی کورونك
بو سوزلارنی یالغان کمان ایلادی نجه آیغجه امتهان ایلادی
بریب خان بولارغه‌که توشکوندا جای کوچاردا توروب قالدیلار نجه آی

اولوغ‌لار مصلحت قیلب کوچارغه اشکر تیلب ملا محمد
قربان آخون‌نی خوجام نیاز آخون‌نی صادق جاقّان‌نی

بو اوج کشیکا اون بش کشی قوشوب کوچرداکی راشیدین خانغه نامه ایبارکانی راشیدین خوجه بولارنی هم توتوب الیب قالیب ایبارمکانی

که سلطان امیرلار قیلب مصلحت — کوچار خانیغه راسلادی نامه .خط
ممت قربان آخون‌نی چرلاتّی تیز — خوجام نیاز آخون‌نی صاوقنی نیز
بواوجنی قیلب الجی بیك‌لار باشی — بولار خدمتی‌غه که اون بش کشی
بو اوج الجی ایلکیغه نامه بریب — که شه موندا قالدی روانه قیلب
بولار کیمه برله اوتوب بحریدین — باریب توشتی‌لار کنت غالجات زمین
که آندین کوجوب کوب دابان‌نی داباب — یوروب تیز تون‌ترك ایتب خوردخواب
قرا قول بله توتّی طورفان یولین — تخی‌طی اتیبان کوچارنینك چولین
خوجام نیاز صادق قربان خطیب — که توشکونغه توشتی کوچارغه یتیب
بواوج الجی بیك‌لاری خان چرلاتیب — محاظیر قیوب طرفه مهمان قیلب
اوقوب ایله‌نینك جونك‌لارین نامه‌سین — که بربر نظر ایلابان خامه‌سین
جواب بردی دیب نجه آی موندا تور — مونینك‌دك سوزونکغه ایماسمن غرور
هنوز لشکریم هم سرانجام ایماس — که اسباب آلاتی انجام ایماس
بونوع سوزلارینك برکا تدبیرمودور — منکا ایلاکان حیله تزویرمودور
ویا راست سوزدور ویا حیله فند — ویا اویناداکمو منینك برله نرد
قیلام سیز تخی برکا تلبیس‌لیغ — ویا قیلغوسیز برکا نا جنس‌لیغ
دیدی الجی بیك‌لار ایا شهر یار — بولالینك دیدوك بربریمیزکا یار
کلیب‌میز جنابنغکه اشکر تیلب — که زار ایلامه وهمناك سوزنی دیب
عنایت قیلورسز سزاوار بیز — که یوقسه قولونکدا کریفتار بیز

که هر حکم قیلسانك مطیع بنده بیز قاتینکدا شکسته سر افکنده بیز
کمان ایلامای نامه‌نی راست بلینك که بز خسته‌لارغه ترحّم قلینك
دیدی راشیدین خان نجه کون تورونك منینك دولتیم برله دوران سورونك
بولوب ناعلاج جون توروب قالدیلار کوچار ایچره قالدی بو بیچاره‌لار

جانکجون شهر بیاندای نینك اولوغی باداریغه مدد

قیلماق نیتی‌دا شی‌دارین‌نی یته مینك لشکری کفارغه باش قلیب مسلمان‌لارنینك سردارلاری‌نینك باشینی آلیب کلینك دیب بویروغانی شی‌دارین باش آلغالی کلیب اوزی‌نینك باشینی برکانی

بوناظم‌غه تیرمَی توتونك موغ بجه بومَی زوریدین سوزلاکای برنجه
نوا ایلاکای‌لار زبان بلبلی شکوفه بولورلار تخیّل کلی
خیال کلستانیدا کل آجیلور کلابی تخی هر طرف ساچیلور
ایا عندلب نغمهٔ ساز قیل زبانینك آجیب نکته آغاز قیل
مع القصه برکون بو جانکجون خطای جقیب تختی‌غه یغلادی های های
یقین‌دور یاتیشکای باشیمیزغه مرك بو مرك‌نینك علاجین نه قیلماق کرك
اولالین بوکون آب افیون ایجیب ویا بر طرفکا کتالین قجیب
بوسوزنی دیدی یغلادی انجناں شی‌دارین ایشتیب دلی بولدی قاں
که جانکجون فوتینی قوچوب یغلادی باشینی چالیب یر جهان تیغلادی
دیدیکم ایا سروری کافران مسلمان سیان من بولاین روان
تولا یغلامانك منکا رخصت بیرنك مدد قیلسه لات شادلیغ‌لار قیلینك
که اسلامی‌لارنینك باشینی اوزای جنابینکغه تیز باشینی کلتورای
که جانکجون دیدی بوسوزونکدور غلط اولوك بوط که برلارکا قیلماس مدد
نهان سیرلاریم‌نی بیلالماس بو بوط تریقجه مددنی قیلالماس بو بوط

که ازداد دین بزکا قالغان رویش بو وجه بله ایلا کوم پَروریش
که یوقسه بو بوطدین نه ایش کلکوسی که جان سیز خاکدور نه ایش بیلکوسی
اکر فوتماسنك باشینی قیلی جدا باشینی جدا قیلماسه قیلماس صدا
بو بوطلار تمامیدا هیچ ساز یوق نه حرکت نه قدرت آواز یوق
مونی دیب یبارادیکه رخصت بریب روان بولدی برمونجه لشکر آلیب
ایشتّیکه سلطان امیری زمان کوره لشکری چقتی دیب بیکمان
تمامی دلیرلارغه بردی خبر سواره بولوب جملهٔ شیر نر
سپا ورعیّت که آطلاندیلار خطای لشکری اوزره تیز باردیلار
توزوب صفلارین اوشبوایکی کرو بولوشتی دویوفو ار ارو برو
خطایلار آتیشتی تمن فو وتیر که اسلامیلار چون بولوب نرّه شیر
که بریانیدین قیلدی سلطان خروش امیر برطرفدین قیلب کوب توروش
اعلی خان دلیر برله بازار بیکی قیلدی دلیر بُشر بیك مینك بکی
که بر یانیدین سروری عازیلار جکیب بانکی هیبت اوزین اوردیلار
اورور ایردی تیغ کفریلار باشیغه اوتوب قالغانیدین یتیب قاشیغه
معرّف توتوب جافسه هر شیر نر کسیلکای باشی مثلی خیّار تر
که بر یانیدین بارجه تونکانیلار که نعره اوروب کفریغه تکدیلار
ارااوستنك تاش اوستنك وجونجی وقاش که نیلخا اولاستایی قیلدی تالاش
که سیفتای ارا بوز بورا بوغاسون بولار جنکدا کفارنی قیلدی جنون
که توقوز ترا بار توقای غولجه لیك بو کفاردین قویمادی هیچ تریك
چلوقای بلوکای که یالغوز یغاج بولار کفریغه نارلیغ سخت کاج
قوغونجی وقاینوق کرم شره باغ خونخای چاغوستای خطایلارغه داغ
که بوغرا دولاتو وغالجات ایلی بولاردین سینیب دور عدولار بلی

اودوتو وکتمن ودار تامتو هم که دوشمن باشینی قیلب دورکه خم
بولار رعد ینکلیغ صدالار جکیب بولوب شیر وار نعره هالار جکیب
آلیب ایلکیکا خنجری آبدار جقاردی که کفاریلار دین دمار
که یاغدوردیمو تیر مرکی بلوت ویا توشتی بولغای نییستانغه اوت
ویا برسروك یلقی‌غه تکدی شیر ویا شیر برله توتوشتی دلیر
تمن فوتنك زبنورك‌لار آتیب تومان باستی آنداغ توتون‌لار جقیب
کورونوب توتون‌لار آراسیدا اوت بولوب اوت چاقین‌دك توتون‌لار بلوت
قیلب اولکونی سخت جنك هر دلیر زمین‌نی قیلب لاله‌دك قیب قزیل
که یر اوزره یاتی بو نوع کافران سری بی تنان تنی بی سران
که سردار کفّار اولوب ایکی‌سی که‌مرجاندین ایردی اولار جونکسی‌سی
شی دارین باشینی قفس‌کا سالیب عدو روبروسیغه قویدی آسیب
لعین‌لاربو باشنی کوروب بولدی‌خون بادارین لعین بولدی قاتّیغ جنون
تمامی خطای‌لار توتوشتی عزا که زقوم بولوب کفری قیلغان غذا
تریك قالغانی شهریغه قاچتی تیز که اسلامی‌لار سونکیدین جافتی نیز
که‌قاچقان‌جریك قیلدی جانکجونغه داد دیدی‌شی دارین جنکدا بولدی ممات
تمام لشکرینك بولدی مقتول همه که بز بجه کافر قوتولدوق ینه
ایشتی بو ایش‌لارنی جانکجون لعین اوزین تختیدین تاشلادی بر زمین
یقاسین قیلیب چاك یوزینی اویوب توکاتّی که کرکی سقالین یولوب
که حسرت بله بارماغین تیشلادی قبالیب قالیب شهریده قیشلادی
بلا کلکانینی بیلب جانیغه اوروب شاتراق بارجه ایشتانیغه
یوره‌کی یاریلدی تمام قورقاشیب که افیون سویی‌نی دوغا بدك ایچیب
که جانکجون جو بوتخانه عزّاسیغه کریب باش چالیب لات زیراسیغه

تنحی روزو شب آندا یغلار ایدی یتیب یر جهان‌لارنی تیغلار ایدی
اولوغلار یانیب فتح نصرت بله توشیب باره کاهیغه عزّت بله
کەمسرور بولوشوب چالیب شادیان مسلمان همه غمدین اولدی اماں
اراده اکر قیلسه پروردکار ضعیف مورجه‌لارنی قیلور مثلی مار
ضعیف پیشه‌نی فیل‌غه غالب ایتار مکس‌نی قوی شیرنی مغلوب ایتار
کەخاتان شیر ایردی بز ایردوك ضعیف ضعیف‌لارنی‌حق‌قیلدی شیرغه‌حریف
که شکری خداغه هزار وهزار خطای آلدیدا قیلمدی بزنی خوار

کوره شهریده تونکانی‌لار جنك قیلب تورت مرتبه فتح

نصرت یار بُلوب بشنچی نوبتدا احمد خان خوجامغه اعتماد قیلب
مؤمین‌لار شکست تافیب کوب مؤمین شهید بولوب مؤمین‌لار یانیب
کلکانینی بیان قیلورمیز انشآء الله تعالی

قیلور ناظمی زرّهٔ نکته شور سرورلشکری اوزره غم‌قیلدی زور
کوره شهری‌نینك غازی تونکان‌لاری چنکشوی خوزه‌نینك نوجوانان‌لاری
که سویدونکدا مؤمین دلاورلاری ینه تارجی‌نینك زور آورلاری
بولار جمع بولدی کوره شهریکا تولوب بارجه تونکان بَرُ بحریکا
که‌جانکجون بیله انجنان قیلدی جنك حطای لشکرینی قیلب سخت تنك
که لَوْتُو دنکینی قیلب باره‌کاه مسلمانجه سوز تیوه‌دنك خوابکاه
که‌فرزند زن‌نی دنك ایجره سولاب که بتخانه‌لارنی قلیبان خراب
خطای‌نینك دوکانی‌اوزه اوت قیوب کیجه‌لار کلیب بورنیغه دود قویوب
خطایلار بیله قیلدی تورت‌یول غزات قلیب رُستمی فیلتن دك جهاد
عدو خیلی‌نی طرفه زار ایلادی که دوشمن‌غه دنیانی تار ایلادی

قریب کفرینی برتمن آلته یوز که‌بار ایکی مینك زخمدار لارغه سوز
کوره‌نینك تاشینی قیلب لاله رنك فلقمانغه سالیب ایتب سخت سنك
تنکی کشته‌دین پشته برپا قیلب بوغوزلار ایدی بربریکا جاتیب
اولوكغه تولوب یول بولالمای روان که آطلار تواقی بولور ایردی قان
که موٴمین قوفاروب اولوکدین منار خطایدین هلاك بولدی کوب تاجدار
که موٴمین بولوب شیر غرّان صفت ندور شیر بلکه نریمان صفت
بوقسمیدا ایلاب که تورت یول غزات تولا کفریلارنی قیلب ایردی مات
ینه کفری جمع بولوب برتمن که هر بر عدولار بولوب اهرمن
ینه کفری جقتی عجب فوج فوج که دریای قلزم صفت موج موج
قلیشیب خطای بوطلاریدین قسم مونی کوردی موٴمین ارا توشتی غم
بهادر دلاورلار که تونکان ایدی که پردل دلاورلار اولکان ایدی
قیلب نامه راست بارجه تونکانی‌لار احمد خان خوجامغه ایباردی خبر
دیدی نامه‌دا ای خوجام نیك ذات خطای برله قیلدوق که تورت یول جهاد
بوتورت یول قاجوردوق که اعدالانی بونوبت یغیب جونك کجیك بارجه‌نی
یغیلمیش خطای برتمن دین تولا ارامیزدا یوق یخشی بر رهنما
کلیب بز یتیمغه آتالیغ قیلنك عنایت ایتب رهنمالیغ قلینك
احمدخان ایشتیب آطلاندی تیز نجه یوز دلیر برله جون قیلدی خیز
دییشتی خوجام کلسه کفّار قاجور دیمای فتح نصرت‌نی اللّه برور
ایشانجی قیلب برغریب بندکا توکّلنی قیلمای خداوندکا
خدانی دیکان‌لار مدام قند یکای خدادین بولك‌نی دیسه قند یکای
احمد خان خوجام تیز یتیب کلدیلار خوجام کلکانینی بولار بیلدیلار
خوجام کلدی دیب بارجه تونکانی‌لار جقیب آلدیغه قیلدی کوب زاره‌لار

حوجام توردی‌لار بر طرفنی آلیب خطای لشکری توردی یاسال قیلب
بویاندین بولار اُول طرفدین خطای خطای سروری ایردی جاغلادای
سوقوشماقدا آنداغکه چرماشتی لار که تونکای‌لار جمله قارماشتی‌لار
خطای قلعه‌سی ایردی مثلی فلك که قلعه اوزه دین انیب زنبورك
تمن فووچی‌فو انیب کافران شهر تونکانی قاچتی بولدی روان
شهر تونکانی قاچتی‌لار تیز تون مسلمان دلی وهمیدین بولدی خون
بولوب غولجه‌غه بارچه تونکان روان کوره تونکانی قاچتی‌لار تاغ سیان
احمدخان بوسوریش‌نی کورمك همان تجیب غولجه ساریغه بولدی روان
اغیر یوك‌لارینی تمام تاشلادی خوجام خوف ایتب باشینی قاشلادی
بو تفریقه‌غه قالدی بو بنده‌لار شهید بولدی کوب زن فرزنده‌لار
بولار قاشقانینی کوروب اهل بوط لشکرکاه‌غه جنفن کلیب قویدی اوت
[1] ولی قاجمادی تاجی تونکان‌لاری که ناموس قیلشیب که پهلوان‌لاری
دیدی نه قیلورمز خطایدین تجیب جهاد قیلغومیز کفری قانین سجیب
دیدیلار بوسوزنی یانیب تکدیلار جهان‌نی خطایلارغه تنك قیلدیلار
اوزولدی عدونینك تنیدین باشی مثالی بولوب باشی سای‌نینك تاشی
تنیدین قوپاردی تلی تسقلان که جیحون اریقی صفت آقتی قان
قیلب غازی‌لار بو صفت ماجرا نماز شام غجه بولدی کفّار تبا
کیجه‌لب کجوب تاجی تونکان‌لاری مع تابعات کتی غولجه ساری
خوجام کلدی یانیب یوره‌کی سالیب بولوب بید لرزان یوزی سارعایب
خوجام سونکیدین بارچه تونکانی‌لار که سلطان قاشیغه یتیب کلدیلار
تمام واقعات‌نی بیان ایلادی که مذکور ایشنی عیان ایلادی

([1] Въ другомъ экземплярѣ: بلی

ایشتیب اولوغلار بولوب بیدماغ دیدیلار قلینکلار جهادغه یـراغ
بویاندین خطایلار بولوب طرفه شاد که مَی نوش اتیشتی شدید شداد
کتور ساقیا جام مسروریدین تکلّم قیلای اوشبو می زوریدین
که مَی دین دلیمغه یتیش سون سرور بدن ایجره روح انجه تافسون حضور
آچلسونکه اشعـار کلستـان لاری چقارسونکه شاخ نظم بوستان لاری
زبان قمری سی آندا کوکو دیکای نه کوکو دیکای بلکه هو هو دیکای

ینه کلدوك بیاندای نینك جهادیغه

که قاضی کلان ناصر الدین دلیر ندور کم دلیر جون ایدی شیر کیر
که فرزندی دور فخر یدین نوجوان که دوم نظام الدین فرزند جان
ایکی اوغلی کامیل ایدی علم ارا که علم ارا عقلی تیز حلم ارا
انا کل ایدی ایکی سی غُنجه سی آنا دور صدف ایکی دور یومجه سی
بولاردین اوقوب علمنی نجه کـس که هر برسی خلق غه بولوب ایردی رئس
بریدور علی ابن فیروز ایدی که ملا ارا طرفه دلسوز ایـدی
که عبد الله خلفت بریدور عمر عمر خلفتم نوجوان سیمبر
که عبد المطّلب ابا مسلمیـن ابا مسلمین نیکخوی مه جبین
بری سعـد وقاص نیکو خصـال زینل باقی قاضی فسنده فعال
بولار علم ظاهردا سیر اتکوجی شجاعت هواسیدا طیر اتکوجی
ینه بو العطا اسلام آخون دلیـر بوسورغا نیازدور امام شیر کیر
بولار قاضی نینك خدمتیدا ایدی شهر ایجره توردی قیلب خدمتی
که بیك لار ارا مغفری نوجوان ایدی منصبی شانك بکی حکمران
بوبیك کا بو قاضی کلان یار اولوب شهر ایجره قویدیکه دلدار اولوب

ینه قاسیم آخون که عاشیر ایدی ایدی ثانی قاسیم که اوردا بکی
بو اوردا بکی ایردی کوب باخرد ایدی فهم تیز دانشی بیعدد
یوسف آخون آنداغ یورکلیك ایدی که ابراهیم آخون کرکلیك ایدی
دیوان خانه‌دا فالتو بیك نوجوان حکومت اشیدا ایدی حکمران
بولار قاضی آخون قاشیدا ایدی که هر برکشی اوز ایشیدا ایدی
بیاندای‌نی قورشاب شهر لشکری جقارماس ایدی کفرینی تاشقاری

بلال امدی سوزنی دراز اتماکیل
دراز اُولسه اولسونکه آز اتماکیل

ایا عندلب سایرا کل یادیدا قیلب غونجه‌سیغه جانینك‌نی فدا
کمان قیلمه دیب غونجه آجیلماغای دیمه هر طرفلارکا ساچیلماغای
که درد برله سوز غونجه‌سی آجیلور که آهنك نسیمی بله ساچلور
مع القصه سلطان قاضی کلان احمد خان خوجام اُمیری زمان
توسوب لشکر ایله جنوب سارینی که آرتوردی کفّارلار زارینی
صتی شانك بکی برله سردارلار که دروازهٔ عرب‌نی آلدیلار [1])
که تونکانی‌لار لشکرینی آلیب که دروازه مشرق‌نی توستی کلیب
که میرذات عظیم‌شاه بو ایکی دلیر که دربند شمالنی قلیب دستگیر
قلیب کفری شهرینی مثلی نکین که‌نورغون جریك برله قیلدی کمین
قیلا المادی آندا فرّنده فر خطای لشکرینی قیلدی زیر زبر
بولوب لاعلاج قلعه اوزره جقیب که جنك باشلادی زنبورك‌لار اتیب
شهر برله صحرا دلاورلاری جقیب قوقته زور آورلاری
سغیل‌غه یولاب نردبان لار قیوب قیلیب زورلوق قوقته‌لارنی بوزوب

(1) Въ другомъ экземплярѣ: توستیلار

كه دوشمن بله قيلدى كوب سخت جنك عداوت قيلب آتّى تيرى خدنك
قوپاردیكه ايكى شيبه مؤمنان شيبه اوستيكا چقتى كوب پهلوان
اعلى خان عزيز پهلوانى نبير[1]) ينه عبد وارث سرائيل دلير
كه توخته ممت هم محمد صوفى ابو الخيرى جعفر بهادور على
بوساق پهلوان اوسته قاسيم بقى توكوب شيبه‌دين زنبوركلار اوقى
جقيبان شيبه‌كا تفـك دارلار كورونكان خطاينى آتار ايردلار
بو وقتيدا كفّار بولدى غمين اولوك‌لارغه تولدى بياندای زمين
بو نوع جنك‌دا هم فتح بولماى شهر شهيد بولديلار نجه تن شير نر
كه عبد رسل بيك اوروب سختى آه ديدى لشكريم بولدى حالى تبا
تافيلسا ايدى برتـه عيّار كار اوزى دوز طرّار هم نامدار
زمين آستيدين بر لقم كورلاسا بوكفّارلار كوزلاريـن تورلاسـا
تافينك‌لار ديدى دوزلاردين رسا منادیغه قيلدوردى اولدم ندا

صادير قانكروق دوز اوج اوغلى بله لقم كورلاغانى

وجلال دورغانى بولارنينك توفه‌سيده قيوب دهقت قيلدورغانى لقم‌نينك ايجيكا دارو تولدوروب سفيلنى بوزوب قلعهٔ كفّارنى شوره قيلغانى كفّار اهلى شوره‌نى اتيب اليب قاتيغ جنك قيلغانى بازار بالالارى جمع بولوب كليب لشكرى كفّارنى تارمات قيلغانى بيانيدا

ينه ناظمى نكتـهٔ باشـلادى تخيّل ساريغه اوزين تاشـلادى
بار ايردى اوشل جنك‌دا عيّار كار بغايت حريف دوزٔ روزكار
برو قالماغان ايردى قاقشاتماغان براوى قالماغان مالينى آلماغان

([1]) Въ другомъ экземплярѣ: شير كير

اوج اوغلی آتاسی عراقجی ایدی عراقجی ایدی هم قاراقجی ایدی
اوغورلوق قیلب کیجه‌لار اویماغان فقیر غنی مالینی قویماغان
سپالارغه هم زرّه بوی برمکان خاتون آلسا یورتیغه توی برمکان
بو عیّارنینك آتی صادیر ایدی یمانلیغ‌دا جون رعد شاطر ایدی
ندانی ایشیتکاج یوکوردی بویان امیرغه دعا قیلدی کلماك همان
که بعد از دعا صادیر عیّار کار دیدی حکم قیلسه منکا شهریار
ولی جان برله قیلور من قبول لقم کورلابان بولماغایمن ملول
منینك باشدا کاریم لقم کورلاماق که مالدارکشی‌نینك کوزین تورلاماق
توتوب ره‌کذرلارنی باغلاب قولین آنکا رحم قیلمای آلورمن فولین
که یول‌لاردا من اوی قیلب تالنی اوغورلاب آلورمن کشی مالینی
منینك جونك بلام آتی درکاه قلی قولیداکی مال بارجه خلق‌ننك فلی
ایلا شهریده بولسه هر دوز نام اولار برله یرمن دوامت حرام
لقم کورلاماق عهده سیدور منکا برونی بویورسا متین فالتوغا
لقم کورلاماق جابدوغینی برینك که طیّار بولغاندا آندین کلینك
که آنکلاب اولوغلار بولوب طرفه شاد مونکا زر نقره قیلب التفات
مونکا قوشتی‌لار نجه اوستاد کار بو ایش‌دا تمامی ایدی کاردار
ینه بار ایدی بر یکیت نوجوان شجاعت‌دا ایردی دلیری زمان
چرایی‌نی کورسنك ایدی تازه کل همه کل چرایلار آنکا ایردی قل
ضخامت‌دا رستم شجاعت‌دا شیر ندور شیرکیر شیر کیری دلیر
که ملا جلال ایردی آنینك آطی که اسفندیار دك ایدی جرعتی
که سردار انیب بوجلال دورغانی آنکا مینه‌وروب بر قرا یورغانی
جلال دورغا ایلاب مقالات‌نی که طیّار قیلب بارجه آلات‌نی

كه عيّار صادير لقم كورلادى بو كفاريلار كوزينى تورلادى
لقم كورلابان كجه‌لار اويمادى لقم فوتكوجه بركشى تويمادى
لقم ايجينى داروغه تولدوروب كه طيّار قيلب فيلته‌لارنى قيوب
برو بارجه‌غه بردى بو نوع خبر يراق تور بو يردين كه ايلاب حذر
بو سوز برله لشكر يراق توردىلار برو فيلته باشيغه اوت قويدىلار
بو اوت يتّى تيز داروغه ناكهان كه اورلاب زمين‌دين فلكا ثُمان
توتون ايجره اوت‌لار شراره اوروب شمال زوريدين فاره فاره بولوب
آلالا بولوبان توتون‌لار چقيب اولوغ شوره بولدى سفيل يقيليب
خبر بولدى تيز كفرى سرداريغه نه سردار بولغايكه موردارىغه
جريك‌لار كليب قلعه‌غه كيركوجه قيوب زنبورك‌لار كره در كره
كه‌بولديكه اولكون عجب سخت جنك كه دوشمن قانى بردى قلعه‌غه رنك
كه ياندوردى لشكرنى فولار اتيب كه تيز شوره‌نى آلديلار بركتيب
كه‌اسلام جريكى بولوب كوب شهيد قانى برله جنت‌نى قيلدى خريد
خطاى‌لار بولوب اولكونى بى‌اورون دمى صبح‌دين تا بولوب كج قرون
يانيب باره‌كاغه تمام خاص‌لار بولار سونكيدين جونك كجيك ناس‌لار
كه آندين شهيدلار نمازين اوقوب زمين‌نى قازيب جايى‌غه تاشوروب
مزار يانيدا مقبره زارليغ آتاندى اوشل ير شهيد كارليغ
بولار ترك اتيب جنك قيلور خوردخواب بولوبان شهيد تا قغان ايردى صواب

شهر لشكرى نينك عديدى بش يوز ايردى بو بش

يوزدين بريوز يكرمسى خاص شهرليك ايردى بو بر يوز يكرم تن نينك
ايجيده برمونجه‌سى نهايتى پُردل شجاعت‌ليك ايردى انى بيان قيلورميز
روايت قيلور ناظمى نكته‌دان دلاور آتينى قيلورلار بيان

بولوب باش بر کون محمد صوفی ایدی بعضه حاضر وبعضی خفی
دلاور لارینی خطیغه آلیب اتینی فتیب دفتریکا سالیب
دلیرلار بریدور که عبد رسل آنکا ایردی جارو الله بیك هم دخول
بری قاسیم آخون بری بشر بیك بو ایکی دلاور آتارلار تفك
ینه جاجی طاهر دلیری زمان که ابراهیم آخون ایدی نوجوان
بری عبد کاید که بازار بیکی که بازار بکی دور بهادر علی
بری قاسیم آخون ایدی ایل بکی که قاسیم جکیردك ایدی یل بکی
علیش برله عاشور محمد دلیر علمدار اسلام ایدی شیر کیر
صتیلدی دلاور که عبد الصمد بوایکو خطای لارغه کوب قیلدی درد
ینه معصوم آخونکه سازنده دور لعله جبه پردلکه بازنده دور
بری یوسف آخونکه یوسف سقال بو ایکی یوسف ایردی نیکو فعال
ینه عبد ناصیر دلاور ایدی که عبد الرشید زور آور ایدی
بری عبد وارث بری عبد حق برین برین ایتسام تولورلار ورق
بری فالتو بیك عثمان آخون بله ایدی عاصم آخون که ناخون بیله
بهادر جلال برله ناظیم بلال یوسف علی قاسیم که صادیر کمال
ینه اوسته صابر یوسف مملك بهاو الدین قادیر [1] نادیر تولك
که صابر دلیر [2] روزی آخون بله که آخون تخی قاسیم آخون بله
طیب بیك تولندی که صادیر دلیر ابولیث جعفر وطاهر دلیر
که ملا احد ساسیق الليك باشی عظیم نوجوان توردی الليك بشی
که یعقوب علی توردی باقی ایدی ینه آرضو برله ساقی ایدی

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: غفّار

(2) ——— عاسیم

بهادر ایدی آرضو آخون ضیا قیانغه ایباردی فلك روسیا
مع القصه جمع بولوب بارجه‌سی قشولدی بولارغه یمان یخشی‌سی
بولار راست قیلب بر یوغان آق الم بلال قیلدی شقّه‌غه آیت رقم
تمام آطلانیبان الم‌لار آلیب تمامی کورونـدی امیرغه کریـب
امیرنینك جانیغه دعا ایلادی که آغاز حمد ثنا ایلادی
امیر ایدی ای پهلوان غازی‌لار بهادور دلاور شهبـازلار
خداوند عالم بولور یارینکز که ارواح حضرات دلدارینکز
که فندی نصیحت‌نی ایلاب [1]بیان بیاندایغه قیلدی بولارنی روان
بو واقع‌نی آنکلاب شهی ماه روی یباردی بولارغه کرونج برله قوی
قرا یغاج بویی‌دا محاضیر قیلب بو لشکرنی اُول یردا حاضیر قیلب
که اُول یردا بردی بولارغه معاش[2] عنایت قلیبان قماشُ قماش
بویردین کجوب تیز روان بولدیلار که سلطان قاشیغه یتیب باردی‌لار
اولوغلارغه لشکر کورونـدی کریب یانیب چقتی فوطی‌نی عهده آلیب
که رخصت آلیب بولدی قلعه سیان که فوطی‌نی بوزماقچه بولدی روان
سفیلغه قیوب شوتهـایی داراز بوزوب قوقته‌نی قویدی‌فوطی‌نی آز
خطایلار بولار اوزره اوت تاشلادی بولار قورقمادی هم کین قاجمادی
بو قسمی قیلیب سخت جنکی جدال بولار بوزدی فوطی‌نی قیلمای حیال
خطای اولوکین قلعه‌غه تولدوروب یانیب توشتی آخر جراحت بولوب
که عبد رسل بیك عظیم نوجوان که سایه سان وازه‌لار بیکمان
بولار برله بجند دلاور عبید که فوطی‌نی بوزغونچه بولدی شهید

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: اعیان

(2) ——— بو لشکرغه آش

خطایلار تویوق‌سیز قبوغ‌نی تیشیب شهید قیلدی لشکرنی اوقلار اتیب
خطای حیله‌سینی بولار بیلمدی اوشل دمده مؤمین تمام خام ایدی
که مؤمین تمام فخته بولدی کین شهید اولکونی بولدی یوزکا یقین
که سلطان امیر بیدماغ بولدیلار اولوغلارغه کویاکی داغ بولدیلار

مسلمان لارنینك موندا غ قاتیق ملول وبیدماغ بولوب تورغان وقتیدا کوره شهریدین جانکجون برتمن یته مینك لشکر بله حادارین‌نی قلعهٔ بیاندایغه لشکری اسلام‌نینك اوزه‌سیکا ایبارکانی مسلمان‌لار بوکلکان لشکری کفّار بله جنك قیلـب مؤمین‌لارغه اللّه تعالی اولوغ فتح نصرت عطا قیلغانی

خرد شاهی مندی تخیّل اطین زبان راهیدا کورساتیب جُرعتین
کلستان نظمیغه باردی یتیب صحایف شبستانیدا بزم ایتیب
فرح جامیدا موغ بجه توتی می ایجیب ناظمی ایلکیـکا آلـدی نی
قلم نوکی آنداغکه مشکین سجیب یازیب صفحه‌غه ناقلانی عجیب
بو ینکلیغ سخن در سخن ایلادی ندورکم سخن نکته فنـد ایلادی
رجب آیی اون یته‌سی ای پسر که شنبه ایدی کونغه کلدی خبر
که آطلیغ کلیب نجه تونکانی‌لار که سلطان امیرغه خبر قیلدیلار
ایا شاه نیکان نیکو رموز یغیلب خطای برتمن یته یوز
تمامی تمور جبه جوشن کییب قزیل یاشیل آق الم‌لار آلیب
جهانغه سالیب یوز تمن غلغله که دوشمن کیلور شاه راه یول بله
بوسوزنی ایشتدوك که کلدوك بو یان علاجین قیلینك ای شهی خاوران
دیدی ایکی شهزاده تیز فهم هوش خدا بارخطای قیلسا جندان خروش
اکر برسه نصرت منکا ذوالمتن نه قورقونج خطای بولسه‌لار یوز تمن

مونی شه‌لار آنکلاب یغیب کوب جریك قیلاب کوب دلیرنی اوزیکا شریك
که سلطان امیر برله آطلانندی‌لار غضب برله اعدا سیان باردیلار
کورونك ایکی شهیار فریدون شکوه که دوشمن بیلان بولدیلار روبرو
دویوفودیکان یرده صف‌لار توزوب که هر قایسی اوزورینی کورکوزوب
که سلطان اوروب بانك باهیبتی یوکورتوب خرام کورساتیب جرعتی
دیدیلار منم شاه طورانیان رعیت پناه میر ایرانیان
منینك خنجریم تیغ آلماس دمی که جافسام باشینك تن‌دا قالماس دمی
که بر یانیدین نعره اوردی امیر بهادر دلاور یکیت شیر کیر
خرامین سوروب سوی کفّاریان که نعره اوروب قیلدی آتین بیان [1])
دیدیلار منم غازیلار سروری ایلا شهرینینك خلقی‌نینك بهتری
ایا اهلی بوطلار سالورمن سنان قرانکغو کورونکای کوزونکا جهان
بو یاندین دلیرلار اتینی عیان تمام اصلی نسلینی ایلاب بیان
اوزین اوردی کفارغه بوران صفت بولوب هر بری شیر غرّان صفت
بو یاندین تیکیب لشکری کافران که اسلامغه فولارنی قیلدی روان
که باران صفت اتّی تیری خدنك که‌مؤمین‌قلیشتی عجب‌سختی جنك
کهی مؤمین اهلی عدونی سوروب کهی کفریلار آرقه‌غه یاندوروب
کهی کفریلار جنکده غالب بولوب کهی غالبُ کاهی مغلوب بولوب
که اطراف لشکرنی اعدا باسیب که اسلام جریکی ارادا قالیب
که‌اسلامی‌لارغه توشیب‌ایردی خوف امیر آه اوردی دیدی یا رؤوف
بریب فتح نصرت منی شاد قیل تمام لشکریم غمدین آزاد قیل
که فتّاح اسمینك حقی یا کریم که بز بنده‌کا سن رؤوف الرّحیم

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: اعیان

دیدی کل یوزیکا ساجیب کوز یاشین اولوغ غمدا قاتّی امیرنینك باشین
که لشکرکا قیلدی امیر سرحساب که لشکر تورور هر طرفکا قاراب
تورار ایردی تونکانی لار جونك لاری یاکور خنجه آخون صفت اونك لاری
امیر تیر کلدی بولار قاشیغه بولار رحم قیلدی امیر یاشیغه
امیر ایدی ای خنجه آخون کلینك منینك بو سوزومنی قولاقفه آلینك
نه بولغای کریب برسنیکیز باش بولوب منینك بارجه خلقیم غه یولداش بولوب
منینك لشکریم کورمکان کوب جهاد سیزلار کار کرده سوزومدین مراد
اکر آرقه غه یانماسا کافران که بزلارغه البته بولغای یمان
که اوّل سیزلارنی قیلغای هلاك که بزلارنی هم ایلاکای دردناك
ایشتی امیردین بو قسمی کلام که تونکانی لار یغلاشیب خاص عام
بولوب سربرهنه آلیب تیغ تیز خطای صف لاریغه بولار قیلدی ریز
کریب باش بولوب جنك غه تونکانی لار بولار سونکیدین کیردی اسلامی لار
که آنداغ قیلب جنك آرا ماجرا قیامت قوپاردیکه میدان ارا
آلیب تیغ ایله کفریلار جانینی که دریا صفت آقتوروب قانینی
قولیغه آلیب تیغ تیز هر دلیر زمین نی قیلاب لاله دك قیب قزیل
دمی تیغ خنجر یتیب تا هوا تمیب قانی جیکونغه بردی صدا
شفا شاف خنجر جکا جاك تیغ الوم بیع موندا بولوب کوب قزیغ
بو قسم یتیب یر اوزه کافران سری بی تنان تنی بی سران
تنیدین قوپاردی تلی تسقلان بولوب بحر قلزم صفت آقتی قان
مونی کوردی کفّار بولدی غمین قاچارغه تپالمای که خالی زمین
قاچای دیسه بار آرقادا بر اولوغ اوته غاتی قیل کوك سوزوك حونکسولوق
بو کفّارنی قویماس توسوب قاچقالی تخی قویماغای آغزینی آچقالی

صالح خوجه اوغلی بهادر عزیز مونی کوردی وآجّقی کلدی تیز
دیدی جونکسولوقنی تفکّدا آتای که دوزخداکی آتاسیغه قاتای
دیدی میلطغین آتقالی راسلادی قورولغه آلیب سنیه‌سین جاغلادی
عزیز پهلوان آنداغ آتّی آنی قونکیدین جقیب کتّی چرکین جانی
خطایلار کورارلار اولوبدور اولوغ قاجار یول‌لاری خالی قالمیش قروغ
کوروب کفریلار قاجقالی توتی یوز امید برله آجیب حیاتلیغ‌غه کوز
دلیرلار تمام آرقادین سوردیلار سناب یته یوز اون‌نی اولتوردی‌لار
سوروب یتکوزوب تاکوره‌غه یقین اولوکا تولوب قالدی روی زمین
تمام قالدی موٴمین‌غه آلات جنك تمن فو وطی فو وتیری خدنك
حسابدا بوفو تقسان التمه ایدی که اللیك عرابه‌دا دارو اوقی
آلا باره‌کاه برله آق آوی همه که آط تیوه قوی اینك اوی همه
کرونج یاغ اون‌لار تغار وتغار توشیب اولجه اسلامغه جون بیشمار
بو جنك‌نی اکر کورسه اسفندیار حسد یب بولور ایردی کوب بیقرار
اکر کورسه‌لار رستمی قیلتن قاجار الحذر دیب بسویی ختن
که شه‌لارهم یاندی نصرت بیلان رعایا تمام کلدی عزّت بلان
تمام توشتی‌لار باره‌کاغه کلیب دلیرلارغه بردیکه مجلیس قیلب
بهادر آتاندی بو جنکده امیر ندورکم امیر شاه صاحب سریر
امیردین همه‌نینك دلی بولدی شاد دعا ایلادی تافتی غمدین نجات
دیدی بارجه آدم یورکلیك امیر که بزلارکا دایم کرکلیك امیر
که عبد رسل بیك دلیدور دروست دلی‌روست اوجون توتی خلق آنی دوست
که سلطان ایشتیب بولوب کوب ملول امیرنی شهید ایلاماك بولدی اول
امیرنی یوق اتماكکا قصد ایلادی ولی اوز جانینی شکست ایلادی

حبیبا دیمانك‌لار بو سلطانغه لعن تیلنك‌لار یغینك‌لارکه قیلمایکه طعن
بلینکلار بو ایش‌لار بهانه ایرور امیرغه قضائی یکانه ایرور
اقولسه بو اشعار در انجمن دعا قیل بلال ابن یوسف‌کا سن
قبول بولسه شاید بو قیلغان دعا دو عالمدا بو بنده تاپقای صفا
اکر کتسه نظم‌دا سهوه خطا که عفو کرم ایلاسونلار عطا
قیاب جود خطانی تراش ایلاسون که شراورنیغه خیر فاش ایلاسون

امیر عبد رسل بیك‌نی جمله خلایق یخشی‌لیق صفتی‌دا

یاد قیلغانیدا سلطان معظم خانغه کران کلیب احمد خانغه یالباریب
امیرنی هلاك قیلمافقه ترغیب قیلغانی احمد خان جهالت توسنی‌غه سواره
بولوب غضب اوتینی امیرنینك خرمنی وجودیغه یاققانی امیر شهیدلیك
میدانیدا جولان قیلغانی اسحاق خزانه‌جی بیك امیرنیتك مطابعتیدا شهادة
شربتینی نوش قیلغانی قاضی ناصرالدین آخون‌غه منصب حلاوتی‌نی
ترك قیلدوروب زیندان کنجیدا مقام توتورغانی‌نی ملا بلال ابن یوسف
شاعر نظم برله بیان قیلغانی

ایا عندلیب امدی ایلانك افغان قزیل کل کتیب یتّی فصل خزان
دوامت بهار سبزه زار اولمغای خزان فصل یتسا بهار اولمغای
که آری بهار اوتسه کلکای خزان خزان اوتسه عالم بولور کلستان
که هردولتی بولسه محنت قاتیش که محنت آیاغیغه دولت چاتیش
مع القصه سلطان کونی قیلدی بزم امیرنی شهید ایلاماك بولدی جزم
احمد خان خوجام‌نی یانیغه آلیب انی مال منصب‌کا مغرور قیلیب
دیدیکم امیرنی هلاك اتسانکیز اسحاق بیك‌نی هم دردناك اتسانکیز
جریك خوف ایتیب لام دیماس سنکا که غوغاسی‌نینك عهده‌سیدور منکا

دیدی خوجه ای پادشاه نیکنام بو لشکر قیلور برکا غوغایی عام
دیدی دانیال بیك‌مو موندا کلور که مانجوجه خط تهمت ایلاب قیلور
امیرنی چافیب اوشبو خطنی آلیب که ایلدین نهان یانجوقیغه سالیب
امیر اولسه آندین چریك‌نی یغینك امیر یانجوقیدین بوخطنی آلینك
تورروب دانیال بیك امیر باشیدا بو خطنی اوقوغای جریك قاشیدا
ایشیتکان کشی‌لار بولوب بد کمان تمامی دیکای‌لار امیرنی یمان
که قاضی کلانغه سالینك‌لار کمند قولین باغلابان ایله زندانیدا بند
که آندین کین قالماغای خون طلب که تارقاشتی‌لار بو صفت سوزنی دیب
انینکدین انکا خوب دییلدی بوسوز کشیدین کشیکا یاییلدی بو سوز
قطب الدین یساول جلال دورغالار امیر قاشیغه تیز یتیب کلدی‌لار
که ملا عاشور باقی ملا عاشور ممت شاه یاسول بیك که اسلام زور
که دولت صوفی برله یعقوب میراب بولار یغلاشیب قیلدی جشمه‌نی آب
دیدیلار ایا شاهی طورانیان شهرکا کتینك ایش بولوبدور یمان
احمدخان بوکون سیزنی اولتورکودك غضب اوتیدا برزنی کویدورکو دك
دیدی شیردل عبد رسل امیر ندورکم امیر شاه صاحب سریر
معظم خان احمد خان برله اوزم کلامی خدا برله قیلغان قسم
منی اولتورور بولسه توتقای کلام که بولسام شهید تانکلا تافقوم مقام
کلامی خداوند کواهم دورور توکل منینك رهنمایم دورور
که اولتورسه برزنی قیو ناسزا خدانینك قضاسیغه بردیم رضا
توکّل قلیبان یانینکلار دیدی که تیز اوردا ساری بارینکلار دیدی
بولار یغلاشیب یاندیلار زار زار که اورداغه کلدی بولوب بیقرار
برات ای بری بشی جمعه ایدی احمدخان امیرنینك فیی‌دا ایدی

کورار خوجه جون باره‌کاه خالی‌دور که خالی ایکاندیب بولوشتی سرور
خوجه یاشورون تیغ خنجر آلیب امیر جادری ایجره کیردی کلیب
خوجه ایجکری کیردی قیلمای سلام امیر ایدی ایشنی قیلب من که خام
ینه توخته آخون قلی یوز بکی ندور یوز بکی برساوق موز بکی
امیر اولتوروب ایردی‌لار تختیدا نه ایشقه خوجام کلدی بو وقتیدا
امیرغه خوجه سوزلامای سالدی تیغ کسیب فاره یرنی بو تیغ بی دریغ
بو تیغ تیز اوتی امیر باشیغه که فرقی سریدین اوتوب قاشیغه
قلی یوز بکی آندا سالدی سنان امیرغه کورونمدی قرانکغو جهان
دیب الله اکبر یقیلدی امیر شهید بولدی اول یردا اول شیرکیر
اسحاق‌بیك‌نی هم آندا قیلدی هلاك که فرزندلارینی قیلب دردناك
بو غوغانی آنکلاب تمام غازیلار توشیب زلزله بارجه قورغالدی‌لار
امیرنینك ملازم‌لاری خوف اتیب قجیب کلدی تون‌دا شهرکا یتیب
بوغوغانی آنکلاب که قاضی کلان دیدی کفر بولمیش تمام موءمنان
توروب آخونوم زار زار یغلادی بو تُوندا بولوب بیقرار یغلادی
یغیلغای دیدی بولسه‌لار جان فدا امیر قاتلی‌نی قیلورغه تبا
شهرنینك ایجیکا توشیب غلغله که ایرکك تشی بارجه در زلزله
عزیز خاطب بوالعطا بوالحسن ینه آرضومینك بیك صابونجی حسن
جلال دورغا اسلام ملا عاشور ممت شاه ودولت صوفی برله نور
ینه قطب‌الدین عثمان آخون رشید یوسف آخون توخته زهراب سعید
بولار ایلکیکا تیغ برّا الیب بوقاضی کلان‌نینك قاشیغه کلیب
که‌رخصت‌برینك بز بارورمز دیدی خوجه‌نینك باشینی یارورمیز دیدی
دیدی آخونوم ایله دربندنی بند که اوباش‌لار اورماسون بزکا فند

که دروازه‌لارنیکه بند ایـلادی خلایق‌غه ایلطاف ثمن ایلادی
بو یاندین آغاجه مونی آنکلادی آغاجه وفرزندی کوب یغلادی
که طابع‌لاری بارجه‌سی قان یوتوب اتیب ترك آش نان ماتم توتوب
یوزینی اویوب آغاجام زار زار یقا جاك اتیب هم بولوب بیقرار
دیدی آغاجه آه امیر آه امیر منکا سن ایدنك مثلی بدر منیر
نه بولدی ایکن کل صفت قامتینك بولوب قانغه آلوده نقره اتینك
بولوب خونغه آلوده آیدك یوزونك که تفراق‌غه اغوشته آهو کوزونك
منینك باغ عمروم‌دا ایردینك کلی ایدینك نوشکوفه کلوم بلبلی
سنینك‌سیز منکا کرك ایرماس جهان توکولکان قانینکغه فدادور بو جان
نهال کلعزاریم کلی یا امیر که غونجه لبیم بلبلی یا امیر
سن ایردینك باشیم اوزره تاجی امیر منینك دولتیم‌نینك رواجی امیر
که عزرا خانیم‌نی قلیب فخش‌درد کتیب هوشیدین زایل اولدی خرد
بویاندین طیب‌بیك بولوب طرفه زار یقاسین قیلب جاك بولوب بیقرار
دیدی قایدا سن مهربانیم آتام یتیم ایلادینك سن‌که جانیم آتام
سن‌اولکونجه من جون اولوب کاشکی بو قاتیغ الم کورمسام کاشکی
بوتون یغلاشیب بولدیلار زار زار شهر خلقی هم بولدی کوب بیقرار
که آخیر قضاغه بریبان رضا که فست بولدی بو غلغله ماجرا
احمدخان اوزین کاریدین خوف اتیب که اوباش‌لارنی اوشول تون یغیب
خوجه تیز شهرکا ایبار دی جریك توتوب قاضی‌نی موندا کلتور تریك
دیدی نی جهتدین که کفّار آتار که اسلام‌نی کفاریلارغه قاتار
بو سوزنینك جوابیغه کلکای اوزی دروغمو ویاراست مودور بو سوزی
که قاضی‌کلان بولدیلار کوب غمین که کومدوردی تیز قلعه دروازه‌سین

یمان قورقتی بو شب بو آخون لوغوم دمی صبح صادق غه ترك اتّی نوم
که آخر بولشکر یتیب کلدیلار تمام کار بارین بیان قیلدی لار
تمام بولدی تُون آخری آتّی تانك مؤذین موآزان اوجون اوردی بانك
نجه خاص بله آخونوم آطلانیب دَر باره کاهیغه کلدی یتیب
که سلطان دیدیلار سورانك لار مونی اولوم کلتورونك لار توکولسون قانی
سوراب آخونومنی بو اهلی علوم کناه قویدی لار دیدی کلدی اولوم
که سلطان دیدی اولتورونك لار آنی که اوتقه یاقیب کویدورونك لار آنی
همه خلق ایدی بو دور علما که یخشی ایماس مونی قیلماق تبا
که آلدی بوآخون کناهین تیلب تمام خاص لار برله اهلی ادب
بو دور کار باری فلك روسیا کنه سیز کشیکا قویورلار کنا
اولوم دین بو آخون نی ایلاب ایمین آلیب زور بله قاضی لیق منصبین
بو آخونلوغوم منصبی نی آلیب که زندانغه سالدی نظر بند قیلب
تنی کلتوروب شوکت آخون نی جون آنکا بردی قاضی کلان لیغ ارون
کورونك کاج رفتار فلك کَردشی جفا ظلم ایرمیش آنینك وزرشی
خلایق امیرنینك تنی نی آلیب اسحاق بیك نی هم نعش اوزره سالیب
شهر تاشیدا ایکی یرنی قازیب تمام یاندیلار آندا مدفون اتیب
امیر نوجوان نینك تمام مالی نی که قاضی کلان نینك که اموالی نی
که بربر ساناب دفتریکا آلیب خزاین غه آلدیکه غارت قیلب
کورونکلار نجوك بیوفالیغ درور بوایش لار ستم پُر جفالیغ دورور
که آری مسلمانغه یتسه الم آنی ایلامیش حشریده محترم
که موٴمین بو فانیدا تارتسا جفا که بار بر جفا اورنیغه مینك وفا
علما دیدی فانی محنت سریشت که عقبی سرایی سعادة سریشت

دیمانك بو ایش لارنی خلق دین ایرور که هر واقعه امر حقدین ایرور
اوزاتمه بو ایشغه ملامت تلین نه طعنه نه لَعْنَ جهالت تلین
ایا ناظمی سوزنی قیلمه دراز قیلب مختصر باشلاغیل نکته باز

ولایت طره‌فیدین سید عمرخان خوجام اینی‌سی برله

دعاکیر خوجام‌لارنینك کلکانی قلعهٔ کفارغه اوّل باغلاغان شیبه‌غه کفّار
اوت قیوب کویدورکانده خوجام‌لار ینه قلعهٔ کفارنینك روبروسیغه
ینه ایکی یرکا شیبه قوپاریب کفار برله جنك قیلغانی

سرور جامیدین مُغبَجه توتسه مَیْ ایجیب ناظمی چالغوسی طرفه نَیْ
ایشتسون بو نی‌نینك صداسینی خلق کونکل بلبلی‌نینك نواسینی خلق
جو نَی‌نینك صداسی ایرور درد سوز که بلبل نواسی بو قسمی رموز
کیلور اوج خوجه اندجان ساریدین کلیب اوتّی دریای خونخاریدین
بواوج‌نینك اولوغی عمر خان ایرور عمر خان خوجام بزکا مهمان ایرور
ایشتیب خوجام کلکانین غازیلار که اخلاص ایتیب فیش باز باردیلار
خوجام‌لار قولینی قلیشیب طواف زیارت قلیشیب آلیشیب صواب
که نورغون کشیدین آلالا جقیب یورك یارغودك شور غوغا چقیب
تمام جونك کجیك‌لار قیلب کریه زار اوزین یرکا تاشلاب بولوب بیقرار
تبرّك دیشیب لباس تونینی فراهن ایزار ایچ تونینی
خوجام‌نینك تونینی اوزوب تویمادی اوزوب ترمالاب هیچ فتون قویمادی
آلیب کیردی آخر خوجام‌نی بولار که‌توشکون‌اوجون یخشی جای‌بردیلار
خوجامغه بریب کونه کونه طعام خوجامدین سوراب طرفه طرفه کلام
قنوب برکجه آندین آطلاندی‌لار بیاندای ساریغه روان بولدی‌لار
خوجام برله باردی تمام بای‌لار که همراه بولوشیب منیب تای‌لار

فولاد بای محمد علی آخونوم عیسی آخونُ عبد رامان جقوم
ولی خوجه بایاق آخون خوجه شریف میرقسیم بای عاشور خوجه
تلیبالدی توردی حُسین خوجه‌لار عمر خوجه بای حسین خوجه‌لار
یوسف شیبه‌جی میرزا بایلار تمام عزیز قورباشی برکا سوردی خرام
تاشکند بای یوسف خوجه میر صالح لار میر عبدالله بای برله میر عالی‌لار
خبر باردیلار باره‌کاغه یتیب تمام خاص‌لار کلدیلار آطلانیب
آلیب باردیلار راست قیلب باره‌کاه سید زاده‌لارغه توزوب خوابکاه
که‌مهمان اوجون قوی اکوزلار سویوب خوجام آلدیدا نان نعمت قیوب
بواخلاص‌نی کوردی خوجام بولدی شاد تمام نامرادلار تافیشتی مراد
ایشتّی مونی کفریلارنینك جونکی نه‌جونك بولغوسی زاغ‌لارنینك قونکی
یغیب بو لعین کفری‌لار دوزنی ایجوردی بولارغه عراق بوزه‌نی
بادارین بولار آلدیدا یغلادی باشینی چالیب یر جهان تیغلادی
دیدی دوزلار ایش بولوبدور یمان کوره لشکری کلمدیلار بو یان
ندین قیلماغایمیز که کیریه وآه قوپارغان شیبه برکا بولدی بلا
سوزومنی ایشتسانك ایا اهلی بوط جقیب تونده یاقغیل شیبه‌لارغه اوت
که ویران قلینکلار شیبه‌نی بوزوب که‌جنك ایلانیکز مردلیك کورکوزوب
قولونك‌لارغه تیغ برله ششفر بری خراجاتینکزلارغه کوب زر بری
بو وعده‌نی آنکلاب تمام دوزلار یمانلیق‌دا جون نارهٔ سوزلار
بولوب هر بری قهریده ناردك که افعی کبی زهره‌لیغ ماردك
تمام دوزلار کیجه سغیلدین توشوب کورونمای کشیکا یمان قورقاشیب
که تونکانی‌لاردین قیلب احطیات شیبه‌نینك یانیغه یتیب کلدی فات
ایدی بیخبر بارجه خلق بو زمان بو دوزلار کیلور دیب قیلشمای کمان

شیبه اوزره جیقتی تمام اهلی بوت که نعره اوروشوب تمام قویدی اوت
که بعضی اویومای تورور قایغودا تولاراف جریك ایردیلار اویقودا
بیلالمای خلایق نه ایش بولدی دیب بولوب تفریقه قاجتی لار هر طرف
شیبه اوزره جیقتی نجه کافران یتیب ایردی اوستیدا بر پهلوان
که توخته همت ایردی ابن صوفی تفك برله آتّی ایکی کفرینی نی
ینه آتقالی کفری اولکور تمایین شهید ایلادی جون اوروب تیغ کین
که خنجر بله تن نی یاره قیلب نه یاره قیلب فاره فاره قیلب
یانیب شیبه دین توشکوجه کافران آراغه آلیب جمله اسلامیان
تمام دوزلارنی هلاك ایلادی خطای لارنی کوب دردناك ایلادی
ینه شیبه بویروب عمرخان خوجام توزوب ایکی یرکا قیلب اهتمام
ینه ایکی جونك شیبه برپا قیلب شیبه اوزه سیکا دلیرلار جقیب
اعلی خان شیبه غه جقیب باش بولوب که اعلی صوفی آنکا یولداش بولوب
عزیز پهلوان عبد وارث دلیر محمد صوفی هم علی شیر کیر
که توخته محمد ابوالخیری لار که جعفر وقاسیم تفك آتّی لار
دلیرلار اتیب زنبورك لار بسی بلوت دك بولوب دارولارنینك ایسی
توتون اوت ارا غایب اولدی شهر خطایلار اوزیدین بولوب بیخبر
قیلور کیریه زار کفری لار دمْ یانیب توکاندی خطایلار سقرغه کیتب
که تارتّی خطایلار سفیلغه کیکز کیکزنی صُفر قیلدی اُول بی تمیز
سفیلغه عدو قانیدا بردی رنك بو قسمیدا بجّند زمان بولدی جنك
بو ناظم غه توت ساقیا باشقه مَیْ ایجیب شاد اولوب باشقه برنکته دی

جانکجون لعین ینه برتمن لشکری اعدانی جمع قیلب
سولان وشیبرلاردین لشکر آلیب لشکری اسلامنینك اوزه سیکا ایبارکانی

ولشکری اسلام کفارنی کوزیکا ایلمای اوز قوّتیغه ایشانیب بی‌ابا کفارغه
روبرو بولغانیدا لشکری کفار حیله قیلب مسلمان‌لارغه شکست برکانی
ونجند مسلمان‌لار شهید بولغانی

قلم تارنی باشیغه جتری سیا صحایف یوزینی قیلورغه قرا
ضیا صفحه‌لارنی قرا ایلاکای که شوریش سخن ماجرا ایلاکای
بو قصد برله جاری بولوبان قلم که فیدا قیلب‌دور کلامی ستم
براءت آیی‌نینك که اون توقوزی کون ایجنده سه‌شنبه ایردی کونی
بوجانکجون‌لعین کوب‌جریك‌نی یغیب که کوبراك‌نی سولان شیبردین آلیب
که‌هربرسیکاجون بریب یخشی آط یوروتّی تمامین برای غزات
که تونکانی‌لار بو خبرنی آلیب مسلمان ارا کلدی تیز آط سالیب
به نزدیك سلطان صاحب قران کریب اوشبو اخبارنی قیلدی بیان
که مطلع بولوب شاه اسلامیان کوره اوزره لشکرنی قیلدی روان
روان بولدی شه هم عمرخان خوجام بولار سونکیجه یوردیلار خاص عام
شجاعت قیلشیب بو ایکی کروه دویوفو یریده بولوب روبرو
دیدیلار کوروب بارجه اسلامیان بولور جنکی سیّوم صفت بیکمان
که لحظه ایجنده آلورمیز دیدی خدا خواهشی نه ایکین بیلمدی
دلیرلار عدوغه جُنان قیلدی خیز عدو قانینی جون قیلب یرکا ریز
که مؤمین‌کا کلتورماین کفری تاب کوره ساریغه قاجتی ایلاب شتاب
که مؤمین همه آرقادین قوغلادی خطای حیله‌سینی بولار بیلمدی
که یتکوردی‌لار کفرینی قلعه‌غه عدسیز خطای جقتی تیز آلدیغه
مونی کوردی خوف انّی اسلامی‌لار یانیب آرقه‌غه قاجتی تونکانی‌لار
خطایلار یانیب آرقه‌دین سوردیلار قرق نجه مؤمین‌نی اولتوردیلار

ضیا علی آخون یعقوب لار بوجنك‌دا کمان‌سیز شهید بولدیلار
خطای قوغلاشیب کلدی لنکرکا تیز که توختاتّی خلق‌نی عمر خان عزیز
که‌لشکر تافیب آندا آزراق شکست حکوم برله چالدی طبل بازکشت
بو کفّارمو هم قلعه‌سیغه یانیب قیلب شادلیغ لاتیغه باش چالیب
تمام اهلی بوط طرفه مسرور اولوب فلك‌نینك بو فندیغه مغرور اولوب
دیدی امدی اورماس فلك برکا کاج قوانیب فلك‌کا یورور ایردی آج
که موٴمین همه بیدماغ بولدیلار که خوش دللغ کامراق بولدیلار
توتونك ساقیا برکا کلکونه مَی ایجیب نکتهٔ شادلیغ کلتورای
آحیلسون صحایف‌دا اشعار کلی نوا ایلاسون‌لار زبان بلبلی

موٴمین‌لار جهاد اوزره استقامت کورکوزوب ذکر

لا اله الاّ الله محمد رسول الله‌نی ورد قیلب کیجه کوندوز صدق اخلاص برله
خدای عالمیان درکاهیدین استعانت تیلب توبه تضرّع‌لار قیلغانی وبو
کلمهٔ شریف‌نینك فضیلتی‌دین آن پادشاهی خیر النّاصرین موٴمین‌غه
اوز فضلی کرمی برله نصرت عظیم عطا قیلب قلعهٔ کفّار بیاندای فتح بولغانی

که ناقیل نسیمی کتوردی سخن ندورکم سخن بویی مشك دتن
بولوب اوشبو بویدین معطّر دماغ سرایی سخن ایجره یاندی جراغ
که فروانه دل اوردی آندا اوزین لسان طاقت اتمای جقاردی سوزین
سوزینی ایشتسانك حکایت رموز که تحتیغه باقسانك تمام درد سوز
کلیب بر کونی ناظمی‌غه علی علی دیر منکا ای سخن بلبلی
که فتح بیاندای بیان ایلاکیل ورقغه سزیبان عیان ایلاکیل
بو وجهه ایدی ایلادیم من بیان بو قسمی بیان ایلادی ناقلان

مع القصه عيّار صادير دماغ قليب برلقم كورلاماققه يراغ
ينه باشقه برجونك لقم راس اتيب لقم ايجيكا داروا وق فاس اتيب
آنكا اوت ياقيب دار ودين چقتى بانك جقيب كهكشانى فلك اوزره چانك
ياغيب خيشت كسك لار خطاى باشيغه كيلالماى خطايلار شوره قاشيغه
خطايلار يراق دين آتار تاش كسك خطايغه دليرلار آتار زنبورك
شوره غه كيلالماى خطايلار يتين قليب بارجه موءمين شوريدا كمين
عيد صوفى مينك بيك ايدى خلق غه باش محمد ايمين دورغا برله جفاش
قواش قاضى برله قواش مينك بكى بهادر قواش قواش يوز بكى
كه تونكانى لار دين مو سينوز اتار كه لوبار ولوخار ولوسى حواض
بولار توردى آندا توشوك نى توسوب كه بعضى شهر قوقته سينى بوزوب
كه ماه شريف رمضان اون برى كه دروازه غه قويدى اوت برايرى
قاراسلاب چاراسلاب يقيلدى قبوغ تمام كويدوروبان قبوغنى تموغ
قدم قويدى تير توردى باقى همان شهيد بولدى اول يردا اول نوجوان
اتيب اوق نى باران صفت كافران كيرالماس ايدى قلعه غه هيچ جان
دم آلماى اتيب كفر يلار قيلدى جنك كيرالماى شهركا بولار بولدى تنك
جلال دورغا كفارغه آجيغ لانيب دعا ايلتماس ايلاديلار كليب
ديديلار عمر خان خوجام صبر قيل كه نصرتغه تنكريم اوزيدور كفيل
اوشوقمه كيرورکا ايا نوجوان سنينك دك جوان بولغانى خوب امان
سنكا تكسه اوق كل يوزونك كول بولور بلانك بى نوا خاطونونك تول بولور
بوسوز لارنى آنكلاب جلال بولدى مست كورونمدى بو افلاك آلديدا فست
ديدى اى خوجام تيز رخصت برينك تمام غازيلارغه ترحّم قلينك
كه بز كيرماساك قلعه غه كيم كيرور كه بز قيلماساق جنك نى كيم لار قيلور

عمر کورسه فانیدا یوز یل کشی که آخر آنینك اولماك ایرمیش ایشی
خدا برسه رخصت‌نی جنك ایلاین جهان‌نی خطایلارغه تنك ایلاین
تریك قالسه جانیم که غازی بولای که بولسام شهید تاخی راضی بولای
اولوغ‌لار کورار یوق قراری آنینك نصیحت‌نی آنکلارغه رای آنینك
اولوغ‌لار بو دم بردی رخصت آنکا بو نوع همّتی‌کا قلیشتی دعا
آلیب ایلکیکا تیغ الم‌نی جلال خلایق‌غه باقتی دیدی بو مقال
ایرور جمله مؤمین فداسی جلال تمام یاخشی‌لارنینك کداسی جلال
بنم بر خدانتك عبیدی جلال بولاین بورونراق شهیدی جلال
دیب الله اکبر قدم قویدی تیز که‌دربندی ساری جونان قیلدی خیز
که دروازه اوستیکا چقماق همان که بش یرکا اوق تکدیلار بیکمان
دیب الله الله یقلیدی دلیر شهید بولدی دروازه‌ده شیر کیر
که دولت صوفی آندا حاضر ایدی محمد ایمین برله ناظیر ایدی
بو ایکوکوروب آه‌اوروب قان یوتوب آلیب چقتی‌لار باش آیاغین توتوب
بو ایرنینك تنین نعش اوزره‌سالیب که تیز غولجه شهریغه کلدی یتیب
انی‌سی بلال ایردیلار بی خبر شهیدی جلال‌دین که تاپتی اثر
قیلب کیریه زار و بولوب دردناك اوروب آه قیلدی یقاسینی چاك
یوکوردی چاقین‌دك شهر تاشیغه یتیب قاشیغه جون سویوب باشیغه
مزاریکی شیخی محمد کدای آنکا یتکوروب یغلابان های های
مزار قبله ساریغه مدفون اتیب کهی زار اولوب کاهی عقلی کتیب
بو غمدین قدی نون‌صفت بولدی خم بو بیت‌نی اوقور ایردی بو دمبدم

مخمّس بلالی

جدا قیلدی فلك سندین قیاندورسن قریندا شیم
سنینکدین آیریلیب بولدی زهرزقوم ایجار آشیم
فراغت کتّی غم یتّی ستملار بولدی یولداشیم
قریندا ش مهربان کتّی منی تاشلاب ککولداشیم
بو وجهیدین توکولدی قانغه آعوشته بولوب یاشیم

یورك فاره بغیر یاره بولوبمن طرفه بیجاره
یورك کویکای قریندا ش یادیده هربا ره هربا ره
کوجه لاردا یوروب یغلاب بولوب اوّاره اوّاره
بوغمدین بولدی ایدوست لار یورك مینك پاره مینك پاره
نه قیلغانیم نی بیلماسمن بو غمدا آیلانیب باشیم

تخیّل رخشسی هر باره کم سن ساریغه تارتار
بو وجهیدین فرافینك آتشی نینك سوزه شی آرتار
کلستانم خزان بولدی بولوبمن عندلیب دك زار
نجوك طاقت قیلورمن فرقتینك اورتر منی هربار
الم دین اورته نیب زرداب غه اورولدی ایجی تاشیم

باشیمغه یوز تمن غم سالدی کورکیل نیلکون کردون
قریندا ش دین جدا قیلدی قیلب باغریم نی خون کردون
باشیمدا دوری کج ایلاب مدام بو بی ستون کردون
یوقاتیب مغز سرنی عاقبت قیلدی جنون کردون
بولوبمن یوز یشار پردك تورت توقوز ایدی یاشیم

قریندا شیم غمی قیلدی الف‌دك قامتیم‌نی دال
عقیل ساجیلدی غم باستی بلوبمن بر یولی بد حال
سرورکتی قنات سندی یولوندی مرغ ینکلیغ بال
قریندا ش یادیدا خونابه‌لار یوتّی بلالی زال
اوزی کتّی منی تاشلاب جلال الدّین قرا قاشیم

که‌یغلاب یوروب اوشبو ابیات‌نی دیب بو ماتم‌مو بولدی تخی بر طرف
رمضان شریف‌نینك که اون ایکی‌سی که غیرت‌لانیب مؤمنان جمله‌سی
که‌مذکور توشوکدین کریب مؤمنان خطای‌نی توتوب اولتوروب توکتی قان
سپا وخوجام‌لار سفیلغه جقیب شهر ایچیکا تیری باران اتیب
کریب بر طرفدین شهر لشکری بولوب شیر غرّان صفت هر بری
قولیغه آلیشیب سنان دراز ندورکم سنان مرك دوشمن کداز
که بعضی آلیب ایلکیغه تیغ تیز خطای قانینی ایلادی یرکا ریز
که بازغان آلیب جمله آهنکران باشی اوسته صابر توسون نوجوان
که بعضی‌لاری بولقه‌لارنی آلیب یورور ایردی کفار باشینی یاریب
که زرکرکا باش ایردی اوسته عزیز ممت صنی‌لار قیلدی اعداغه خیز
که تورت قاسم تورت محمد ایمین بولار بارجه‌سی خلف‌غه ایردی مبین
شجاعت قیلب بشری بیك نوجوان خردمند یکیت پهلوانی جهان
صتیلدی دلاور که ملا احد ینه عبد ناصیر که عبد الصّمد
علیش برله عاشور ممت پهلوان تولندی بیله آرضو بیك نوجوان
کریب قلعه‌غه اوشبولار جمله‌سی که دوشمن‌نی قیلدی که خار وخسی
ینه کردی‌لار آق توفالیق همه سالیب کفریلار ایجره کوب زلزله
عریز پهلوان برله ملا عاشور که اسلام قواش ایل بکی شیر زور

که ایّوب بله ملا ذولیا امام بولار سونکیدین تکدیلار خاص عام
که عوجه دلاورلاری برطرف نیارمت آخون بریب آطغه دَب
ممت قربان ابن همه یار توره که اعظم صوفی ایکی اوغلی بله
عید صوفی ذاید توردی بله سالیب کفریلار ایجره کوب زلزله
خدایار یوزیدبن امام قاضی بیك انی ملا زینل بقی غازی بیك
تولند قاضی احمد علی فیلتن که باقی شریف ایکی سروه ثمن
صابر آخون توردی آخون تمام بولار سونکیدین کردیلار خاص عام
که طورفان یوزی قاضی مشهور امام بایشلیك کلیشلیك که شیریف کلام
ممت توخته ساقی ایکی یوز بکی بولار سونکیدین کیردیلار جمله‌کی
که فتحم‌غه بر فیلتن باش ایدی بو ایر آتینی سورسه باقاش ایدی
که فتحم ایجیده بو ایر ایردی بای عددسیز ایدی قوی کلا آط تای
عظیم نوجوان آنکا فرزند ایدی نه فرزندی کم بلکه دلبند ایدی
محمد صوفی پهلوانی دلیر صادیر قاضی بیك‌لار ایدی شیرکیر
بولار قیلدی جنك بارجه‌غه باش بولوب امام باشلاغین یورتی یولداش بولوب
که مذکور دلیرلار قیلب سخت جنك عدو قانیدا قلعه‌غه بردی رنك
کفك یوزیدین روزیمت یوز بکی خوجام بردی قاضی بولوب اوز بکی
شجاعت قیلب ملا صادق امام جهاد ایلادی بر برین خاص عام
قوتان تامیدیس جون عاشورمینك باشی امام آخون اولدی بویورت نینك باشی
طالع صوفی اللیك بشی خاص عام مونینك اوغلی دور کم جرایلیق امام
بو سورغا نیازدور جرایلیق یکیت قوتان تام دیاریدا سایلیق یکیت
عزیزمینك بکی دور جلیل نینك یوزی الله یار ملا ایدی یوز بکی
که عبلا عزیز یوز بکی قاشقا بیك تمام قاشقالارغه ایدی باشقه بیك

قریلجه بولاق ملا توخته یوزی که باقی میراب بولغان ایردی اوزی
خوجام نیاز یوزبك ایدی ایلکا باش خدا بردی یوز بك طاهرتیوه باش
ینه اوشکو تومشوق خدا بردیلار که یورتی بله کوب جهاد قیلدی‌لار
صادق یوزی ایجنده موسی دلیر امامی بله عبد قار شیر کیر
چلوقای بلوکای سیفتایی‌لار قواش مینك بکی باش بولوب کیردیلار
نیازمت میرآب برله بطال‌لار که نیلخا اولاستایی قتّال‌لار
که خالی توره علی جقّان توره ینه برکا جنك قیلدی قمبر توره
توره عبد قهار آرا یوز بکی امام باقی صادق که قاضی ایدی
که توردی ممت حاجی‌دور اوز بکی صدیق توردیلار نامدار یوز بکی
محمد رحیم توره بیك غازی دور ممت توخته بیك یورتیغه قاضی‌دور
بورا بوغاسوندین ایدی ایکی‌سی بولار سونکیدین قیلدی جنك جمله‌سی
تاش اوستنك ابابکر بیك شیر مرد منکلیك یوز بکی عیسی حاجی خرد
بولار کیردیلار جنك‌کا خنجر آلیب که طابع‌لاری تیغ ششفر آلیب
ارا اوستنك ارا قاضی عسکر سپا شمس‌الدین خلیفه آلیب نیزها
تخی قمریدین خلفه هم یار اولوب قواش حاجی آخون‌مو دلدار اولوب
که ملا احد توره بیك نوجوان کریب مهریدین بیك بله بیکمان
بولار هم تخی نعره‌هالار جکیب عظیم بیك تخی کیردی آط اویناتیب
نظامی میراب بیك‌مو غیرت‌لانیب کجیك محتسیب نوجوان آط سالیب
کریب‌توردی یوز بیك بولوب درغضب بریب جون خطایلارغه جندان ادب
بلال یوز بکی هم امام‌لار بله قیلب کوب جهاد خاص عام‌لار بله
سفورکی قضی عبد وهاب قضی جهادلار قیلب قانغه جوکتی تزی
ینه ملا قوتلوق غنی نیك‌نام که برکا کریب عبد قهار امام

آبلاش یوزیدین قاضی بیك نوجوان حید باقی حاجی جهان پهلوان
که آف تامیدین کیردی کوب غازی‌لار که ملا حید باقی حمر قاضی‌لار
ینه ملا ادریس منکلیك دلیر جهاد ایلادی جون بولوب ثره شیر
که سلطاش یوز بیك شره بوغاجی امامی بله کیردی اللیك بشی
کریب بارتوقایدین خدا بردی بیك که یعقوب میراب‌لار بولوب مثلی کرك
ممت باقی بیك‌لارکه چادو سقال علیش بای عاشور جاروب حال
صادیر دورغا قادیر ابوالغازی‌لار ممت باقی توره صمد غازی‌لار
صفورکی که یوز باشی صوفی نیاز جعفر یوز بکی آرقه‌دین کیردی باز
که ملا جوروق بلکه اوغلی بله که توقسون توره ایلابان غلغله
توره بختی یارلار بله یوز بکی یونس باقی حشور باقی قاضی بکی
که توقوز ترادین علی توره لار نیاز حاجی بیك‌لار جهاد قیلدی‌لار
عبد الله توره بیك یونس قاضی‌لار عبد الباقی قاضی اورور غازی بیك‌لار
سلیم جون مقرّم که قاری امام طاهر قاضی بیك ملا توردی تمام
که اسلامی‌لار شهر آرا فوج فوج که قلعه ارا جون بولوب موج موج
برنجی کلوغه یغیلدی خطای که دارین دیدی امدی قایدا بارای
مسلمان کفّار قیلدی سقوش توکولکان قزیل‌قان اوروب یردا جوش
بولوب آط کجیب قان توافی قزیل که تام‌لار قزیل هم سوواقی قزیل
توروس‌لار قزیل هم قموش‌لار قزیل که خنجرنی سالغاندا موشلار قزیل
چاراقّا جوروقّا قلبخ‌لار اونی تاراقّا توروقّا سالیب غولدینی
جاراقّا جوروقّا تاراقّا تُروق قولُ فوت سنوق باشی قاشی یاروق
جافیشیب اوروشوب قیلب های‌هوی یاریم اولکان آدم جکیب وای ووی
دلیرلار اوزون نیزه قولغه آلیب کهی بعضه‌سی قارنیغه تیغ سالیب

كه پهلوانی اعداغه آتیب تفك كهی توف ایچیكا ایتیب رنبورك
كهی اُول قاچیبُ كهی بول قاچیب كهی بر بری‌نینك قانینی ساچیب
هزاران هزاران اولوب كافران آر اوستنك اریغ صفت آقتی قان
مسلمانغه توشتی برنجی كلو كلوجی دوّمغه یغیلدی [1] عدو
كه ایكنجی كونده آنی آلدی تیز اوچونجی كلوغه خطای قیلدی ریز
مونی كوردی دارین اوزی قیلدی شوط عماراتیغه اوزیكا قویدی اوت
توتون لارغه تولدی بیاندای ایجی جهان بولدی كویا قرانكغو كجی
قجان بولوب ایردی بودارین هلاك كه طابع لاری بولدی كوب دردناك
امیدین اوزوب جانیدین كافران تفك تیری‌باران‌نی قیلدی روان
اوچونجی كلودا قیلب سخت جنك كه بولدی اولوك‌لار سفیل برله تنك
شجاعت قیلب غازی تونكانی‌لار كه ببره بیاندك بولوب تكدیلار
دم آلمای چافیب كفرینی خاص عام كه اوج كیجه كوندوزدا قیلدی تمام
كورونك یاقوب اخون بله دوزیلار شهید بولدی نجّند دلسوزلار
عیدصوفی مینك بكی كه خوش نیكنام شهید بولدی‌لار اوق‌تكیب بردی جان
بو جنكده ایشیتسانك ایا بو العبید عبد اللّطیف خلیفم بولوبدور شهید
كییب توردی باقی كه حافیظه قرا ینه ملا عالم اوروب سختی آه
ممت شیخ ایله شابدین زار اولوب ینه لعله جبّه‌كه اوّار اولوب
تمام موٴمنان كیدی آندا قرا مریدلار قیلب عندلب‌وار نوا
كه آخیر بوماتم جونان بولدی فست عظیم شادلیغ بارجه‌غه بردی دست
حریری خطایی مطاع سیم زر ینه تیوه آط قوی قجیر كاو خر
تمام قالدی اسلامغه آلات جنك تمن فوو خنجر كه تیری خدنك

---

(1) Въ другомъ экземплярѣ: كروه

قالیب بارجه انبار کفاریان آنی ایکی یل صرف اتیب موٴمنان
که زرکورمکان‌لار بولوب قالدی بای ایشك مینمکان‌لار مینب یوردی تای
تپا آلماغان بادیان چایی‌نی یارانمای یورورلارکه کوك چای‌نی
زر خوله فرق اتمکان مغزی خام طعام‌یرکورونك قیلدوروب نقره جام
که فرق اتمکان آق بله مَلّه‌نی زر نقره‌غه تولدورور تلّه‌نی
کریم پادشاهمغه شکری تمام فراغت‌دا بولدی تمام خاص عام
ظریف یوز بکی‌نی قورولدا قیوب مزار یانیدا بلکه یولدا قیوب
علی برله یوسفی‌نی برکا قیوب شریف آخون یعقوب سریق یول‌توسوب
بولار یول توسوب قویمادی کتکالی شهید بولغان آدم‌نی دفن اتکالی
که‌قورقوب بولاردین کشی اوتمادی که هیچ برکشی اوی سیان کتمدی
هر آدم شهید بولوبان جان برور محمود یوز بکی آنی کوردا قویور
که اوتکاردی قیش‌نی فراغت بله فراغت بله بلکه راحت بله
کتور مغبجه جام مسرور یدین آچلسون دلیم جام می نوریدین
می کم منی ایلاسون طرفه شاد که غم خیلی برله قیلای خیر باد

القصه برکونی سلطان معظم خان‌نینك واوزکا اولوغ لارنینك

خاطریغه اوروجی‌غه کوچارغه ایبارکان نامه‌لار خاطریغه یتیب هیچ خبر بولماغانیغه بیاندای فتح بولوب آلته‌کون بولغاندا حاجی ناصیر آخون‌نی دارا آخون‌نی تونکاندین موسی مفتی آخون‌نی اوغلی عیسی آخون بله یکرم بش آدم بله کوچارغه راشیدین خوجه‌نینك یانیغه آط سرپالار بله نامه ایبارکانی رحمة الله بای‌لار برله بارغانی

که سلطان کونی تختیدا ایردی شاد سپالار تمام قیلدی سلطانغه داد
دیدیلار ایا شاه عالی مقام ایشیت‌سنك قیلورمیز سنکا برکلام

که سلطان دیدیلار بیان ایلانکیز که هرنوع سوز دور عیان ایلانکیز
دیدیلار ایبارکان ایدوك نامه‌لار اوروجی کوچار اوزره هنکامه‌لار
اوتوب تقسان اوج کون که کلماس خبر که لشکر تیلب بارغان ایردی بولار
نه بولدی ایکین هیچ خبر کلمدی کشی یا خبر دین اثر کلمدی
فتیب نامه باز راشیدین خانغه تیز سلام فیام ایلاسنك بارجه میز
که ناصیر خطیب حاجی‌نی چرلاتیب که دارا خطیب‌لارنی برکا قتیب
که تونکانیدین مفتی موسی‌نی هم که مفتی بله اوغلی عیسی‌نی هم
که بای رحمت الله‌نی جون باش قیلب یکرم کشی آنکا یولداش قیلب
نجه راست‌لاساق اسبها تیز رو که زرینه تون راسلاساق نوع بنوع
توقوب اسب‌لار اوزره آلتون ایکر که طیّار اتیب نجه عمّامه زر
بولارنی ایبارسك بسی خوش بولور که بزلارکا آلته لشکر برور
که سلطان بو سوزلارنی قیلدی قبول دیدی تیز بوایش‌نی قلینك بی‌ملول
که نامه یازورغه کتوردی دبیر فتیب خط دبیری عطارد نظیر
دبیر نامه خطلارنی برپا ایتیب تمام تحفه‌لارنی مهیّا اتیب
که شه ناصیر آخون‌نی تیز کلتوروب که فوشیده سوزلارنی هم بیلدوروب
همه الجی بیك‌لارنی مهمان ایتب طعامهایی الوان الوان قیلب
که دریایی خونخواریدین اوتکوریب که آرام‌دا بولدی اولوغ‌لار کلیب
بولوب ناصیر آخونکه یولغه روان قیلب طی مراحیل بیله اَردبان
که اون کونده یتّی موز آط تاغیغه موز آطدین اوتوب آقسونینك باغیغه
که باز یوردی نه روز ایتب قطع راه کوچارغه یتیب توشتی‌لار بی‌اِبا
که آلدیغه چقتی تمام خاص‌لار که الجی تماشاسیغه ناس‌لار
تجمّل اوجون خان جریکین یغیب که اولتوردی خان تخت زرغه جقیب

ایجازت بله کیردی بو الجی‌لار که سلطانی‌نینك نامه‌سین بردیلار
آلیب تحفه هم نامه‌نی شاد اولوب که خوشلوق دلی ایجره بنیاد اولوب
توزوب مهربانلیغ رسومینی شاه مغنّی توزوب عندلب‌دك نوا
مهیّا اتیب کونه کونه طعام توتوب ساقی‌لار ایلکیغه شیشی جام
مغنّی‌لاری نغمه‌لار ساز اتیب کدالارنی زر برله ممتاز ایتیب
جقیب نغمه دین طرفه طرفه صدا نوایی تیریلدی قیلورغه نوا
که سازنده‌لار نغمه‌سین ساز اتیب سماع جیلاری کونه کون باز اتیب
قیلب نجه کون‌لار بو قسمی اویون بریب الجی بیك‌لار زرّینه تون
کمر بند زر برله عمامه زر که نعلین زرّین هم جامه زر
اوشولدم کریب ملا قربان خطیب کوروشتی بولار برله دریاب آلیب
که صادق اکام ملا خوجام نیاز کوروشتی کریبان بولار برله باز
خوجام نیاز یوز بیك برله قرا که زرّاق کوروشتی جکیب آه وآه
بری برسی برلان کوروشتی تمام که بر یردا قوندی قلیشیب کلام
دیدی راشیدین خان تورونك نجه کون حلی لشکریم‌نینك مجالی زبون
که رخصت برورمن چولام‌نی تاقیب ایبارکوم دیدی لشکریم راست اتیب
صایید خان‌نی برکوم سنکا باش اتیب که عثمان خلیفم‌نی یولداش اتیب
توروب قالدی شهری کوچاردا بولار بولوب لاعلاج آلته ای توردی‌لار

اُول قیش اوتّی بعد ازنوروز عالم افروز لشکری اسلام بیاندای دین کجوب یاغ چای‌نینك اُول طره‌فی‌داکی قزیل دونکغه باره‌کاه تکیب جهاد قیلغانی

بو قسمی دیدیلار سخن ناقلی ندور کم سخن ناقلی عاقلی
زمستان کتیب بولدی فصلی بهار سجك آچیلب بولدی یر لاله‌زار

بهاری جمن فصلی نوروز ایدی بولوب سبزه‌زار عالم افروز ایدی
قیلب مصلحت جون سپالار همه قیلب کوج جهانغه سالیب غلغله
قزیل‌دونك دیکان یرکا باردی یتیب آلا باره‌کاه آندا بر پا ایتیب
اوشول باره‌کاه حوره‌سینی سزیب سزیق‌نینك ایچی برله خندك قزیب
که سلطان اوجون باره‌کاه راست اتیب سپاه‌لار اوجون خوابکاه فاس اتیب
طبل شادیان خانه‌لار راسلابان تنورلار سالیب یاققالی آندا نان
دوکان‌لار سالیب سودا قیلماق اوجون که باج‌خانه‌دا باج‌نی آلماق اوجون
که برپا اتیب شوکت آخونغه اوی سالیب مفتیٔ روزی آخونغه اوی
عمرخان خوجامغه تیکب باشقا اوی نوکر قاشقالارغه سالیب قاشقو اوی
تمام باره‌کاه‌لارنی برپا ایتیب که هربر سپا اوزکا خرکاه ایتیب
تل اوزره تکیب باره‌کاه‌لار تمام کجوب کلدی آندا تمام خاص عام
که تونکانی‌لار هم جدیرلار تکیب توشیب باره‌کاغه تمامی کلیب
جهان‌نی توتوب اسب تازی اونی یتیب توقوز افلاك‌غه غازی اونی
معظم خان جقیب زر نکار تختیغه ساجیب عدل عطرین جهان رختیغه
فراکنده ایلاب تولا نامه لار که ایماقُ ایماقده هنکامه لار
که مغرب ساری قلعه تورکونغجه مطیع بولدی اسلامغه کفری نجه
که مشرق ساری بیلی بَیْسی تمام مطیع بولدی اسلامغه حاصیل کلام
جنوب حدّی کوکوسون زیندان خطای شمال ساری جاقارُ قزاقدین قزای
بو قسمی شهرلارنی قیلدی مطیع ایلا ملکی تار ایردی بولدی وسیع
که شکری خداغه هزار وهزار عدو قاتیدا قیلمدی بزنی خوار
سرور جامیدین می توتونك ساقیا فقیر بی نوادین قلینك ابتدا
ایجیب می‌نی آنداغ صدا ایلاین بولوب عندلب دك نوا ایلایین

ایشتسا شهیدلار آتاسی مونی جکر بندلاری‌نینك اناسی مونی
فقیر ناظمی‌غه دعا ایلاکای دعاسینی تنکریم روا ایلاکای
مراد نظم قیلماقدا امّید بـو دور که یوقسه منکا ظلم تارتماق ندور

فوجی محمود نینك کلکانی وحیله‌لار قیلیب خلایق نی فریفته قیلغانی وموٴمنین‌لار وتونکانی‌لار آنینك حیله‌سیغه فریفته بولوب اخلاص قیلب مرید بولغانی بارجه خلق فوجی‌نینك آرقه‌سیغه کریب مکری دامیغه آلینغانی

سخن ناقلی نقلاسین قیلدی جزم بو ناظم یوروب نصرنی قیلدی نظم
ساجیلغان سخن‌لارنی من تیز غوجی تلیمدور بهانه قلم سیز غوجی
توروب ایردی برکون اورنك اوزره شاه برو کیردی آلدیغه قیلدی دعا
دعادین کین وصف‌لار ساز اتیب عجایـب خبـرلارنی آغاز اتیـب
باقیب پادشاه‌غه بو مسعود دیکان کیلورمیش دیدی فوجی محمود دیکان
دیدی شه بو محمود نه ایشقه کیلور اوزی ترك مودور یاکه علم بیلور
که اصل سید مو ویا پادشاه چرایی ساریغ آق مو دور یا قـرا
دیدی اول کیلوردیب خبر آنکلادیم یوزین کورکالی آلدیغه بارمدیم
ولی آنکلادیم غوث زاده دیبان فقیر بی کس بی مراده دیبان
دیدی شه بو سوزکا عقیده قیلب عقیده قیلب بلکه مهمان بیلب
آنینك آلدیغه‌خلق‌نی چقسون دیدی شهر ساریغه تکلیف اتسون دیدی
بوسوز برله خلق‌لار جقیب فیش باز سید زاده دور دیب قیلب نیاز
که تکلیف اتیب قلعه ساری آنی توشوردی بر اویکا توزوب رسم‌نی
که راحت بله اوشبو تون‌دا قنوب سحر برله تدبیر ایلاب قپوب
اوراب بر یاشیل لونکی‌نی باشیغه روانه بولوب کیردی شه قاشیغه

سلام بردی شه‌غه قیلب قدنی نون علیك آلدی شه کورساتیبان ارون
بو محمود که شه‌غه دعا ایلادی دعاسیدا حمد ثنا ایلادی
قیلب فوجی حیله تکلّم توزوب تکلّم‌دا قاش قباقین سوزوب
دیدی شه نه آدم نجوك جان سیز فقیر یا غنی یا که سلطانمو سیز
دیدی فوجی تیز غوث‌زاده منم فقیر بیکس بی مراده منم
ولی شیرلاردك ایرور قوّتم جهانغه پر اولغان منینك شوکتیم
نه قیلغوم جهاندا یغیب کنج‌نی من بیلور من تخی علم نارنج‌نی من
نه غمدور منکا قیلسه دوشمن هجوم که یخشی بیلورمن که علم نجوم
همان علم نارنج بله طور اتیب قویارمن تمام کفرینی کور اتیب
تخی جونك ترکدین تمن فو یاساب تمور جمبرك‌لار سالیب مینخ قاداب
تمور قیرغو برلان ایجی‌نی آلیب آنکا دارو برله یوغان اوق سالیب
یاساب بش‌جه فونی آتارمن آنی بو بش فو بله یوق ایتای کفرنی
تافیب قرا سجقان قرا کربه نی قرا قارغه برلان قرا کیرفه نی
بولارنی سیوب مغزی سرنی آلیب آنکا یته سکزجه دارو قتیب
که ینجیب وتاسقاب میده قیلب عزایم اوقوبان دمیده قیلب
آنی ایلاسم قلعه کفریغه دود که بیهوش بولور کفری نینك باری زود
نه ایش‌لارنی قیلسه بیلالماس خطای که تیغ سالسه موٴمین کور الماس خطای[1]
قیلیب بو صفت سوز یانیب خانیغه الیندوردی لشکرنی اوز دامیغه
یغیلدی خلایق مونکا فوج فوج که دریا صفت‌لیك بولوب موج موج
تمام خلق بو سلطان یانیدین کتیب باریب فوجی محمودغه خدمت اتیب
جقیب خلق میر باقی بای یاغیغه اوروب فالتونی شاخ یفراغیغه

(1) Въ другомъ экземплярѣ: علو

یوغان بش ترکنی یقتی بولار امیر اورداسیغه آلیب کلدیلار
ترکلار ایجی‌نی یونوب نو اتیب تمن فو صفت‌لیك یغاج فو اتیب
خلایق‌نی ایشلاتی اول نجه آی یغاج فو آتیلغایمو عقلیغه وای
یغاج‌جی یوسف برله قاسم کلی اویوب قیرغودا اسمعیل‌لار مونی
آیاقجی عظیم خوجه‌لار باش ایدی ینه کالدارانك آنکا یولداش ایدی
که طاهر قرا وابابکری لار که اوسته عاشورمت تمور سوقتی‌لار
ینه عرشدین نوجوان برله ذات ینه اوسته صابر یوسف با مراد
که سویتاق زاهد واوسته غنی که قوتلوق نیاز برله عبد کلی
حشور برله ساسیق که اوسته عظیم علی یوز بکی دور که بال فریم
یاشیل تون پریزاد ممت باقی‌لار تمورنی سوقوب جمبرك انّی‌لار
بولار آهنین‌دین یاساب جمبرك بولوبدور که فو صوره‌تیدا ترك
قلیب‌فوجی کوب حیله‌لارنی دروست احمدخان‌خوجام‌نی قیلب اوزکادوست
بو ایکو کلامی خدانی توتوب قسم‌لار قلیشیب قریندداش بولوب
بو فوجی قیانغه حزامین سورور احمد خان خوجام آندا برکا بارور

فوجیٔ محمود احمد خان خوجام سید عمر خان

خوجام‌لار سویدونکغه باریب جنك قلیب آندین کوره‌کا باریب جنك
قیلغانی ومسلمان‌لار تونکانی‌لار فوجی‌نی بهادور ایکان دیب اخلاص
قیلب فوجیغه مطیع بولغانی

کونی ایردی سلطان مجلیس قیلیب تمامی سپالارنی آندا یغیب
دیدی ای امیران سرداریان سوزوم بارکه سیزلارکا ایلای بیان
توروب قالدی لشکر بو یردا اوزون یغیلغان جریك‌لار عددین فزون
بولار زیره کیب دور که قیلمای جهاد جهادنی بو لشکر قیلور کوندا یاد

بولار هر طرف‌لاردا ایلاب جهاد تاپار ایردی فقیر کشی‌لار مراد
همان فوجی محمود ایشتی بو سوز که شه رخصتیغه تیکب ایکی کوز
قپوب اورنیدین شه‌غه قیلدی دعا دیدی رخصتی عالی بولسه منکا
که بولسه منکا اوشبو خدمت بهم که سویدونك جهادیغه قویغوم قدم
مونکاباقتی سلطان‌دیدی تیز بارینك کرك نجه مینك لشکر اولسه آلینك
آلیب فوجی محمود تمن‌جه جریك احمد خان عمرخان‌نی ایلاب شریك
که عبد الصمدلارنی سردار ایتیب صتیلدی دلیرنی آنکا یار ایتیب
بهادر عاشور متکا بردی الم که همراه اتیب عبد ناصیرنی هم
آنکاروزی یوز بیك بولوب جنکدا یار نبی آخون قوشولدی ینه بخت یار
حسن بیك بولوب باش بازار خلقیغه اسرائیل بهادر مزار خلقی‌غه
هرامین سوروب فوجی محمود ینه که سویدونکغه یتی سالیب غلغله
که سویدونك خطایی شهرکا تجیب تمام قلعه دروازه سین برکتیب
خطایلار باشی اوشبو عمدین قتیب سفیل باشیدین زنبورك‌لار اتیب
بو یاندین مسلمان او یاندین خطای خطای باشی بولدی جونان سنکی‌سای
که اسلامی شیر کفری بولدی رمه ینه سید عمرخان قوپاردی شیبه
شیبه اوزه سیدین اتیب زنبورك سقرغه روان بولدی یوز نجه سك
خطایدین هلاك بولدی نجند اولوغ کوره‌شهر یدین هم پدید بولدی تَوغ
بوتَوغ‌نی کوروب بولدی لشکر روان تُمان ایجیدین جقتی بش مینك سولان
سولان اوق اتیب برق دك قیلدی جنك که اسلام جریکی بولوب ایردی تنك
مونی کوردی اسلامی قیلدی فرار تلی شرق‌نی قیلدیلار اختیار
بولشکر بو تل اوستیدا بولدی جمع شهر لشکری قاچقالی توتّی شرم
آطینی چافیشیب تمام مؤمنان سولان‌لار صفی اوزره بولدی روان

دلیرلار سولان‌نینك صفی‌نی بوزوب سولانعه بهادرلغین کورکوزوب
سولان لشکرینی هلاك ایلادی تمام کفرینی دردناك ایلادی
شهید بولدی بو جنکده اوج آدمی بولوب زخمدار بو بلال ناظمی
طبل باز کشت ناغراسین چالدی‌لار کورونك قلعه سویدونك امان قالدی‌لار
که سلطان ایشتیب که مسرور بولوب تمام فوجی کاریغه مغرور اولوب
نجه کون زمانه بولوبان امان ینه فوجی بولدی کوره‌کا روان
احمد خان‌نی اوزیکا همراه قیلب که نورغون جریك توغ الملار آلیب
کوره شهریغه باردی لشکر یقین توشیب زلزله کفریغه خوفدین
کوره لشکریکا توشیب قورغالان که مانجو خطای موغ شیبرهم سولان
که اولکون قیلب بربری برله جنك که یانمای قلیشیب که ناموس ننك
که ایکی طرفدین تمن فوانیب که تیغ‌لار سالور بر بریکا یتیب
که اسلامی کاهی سوروب کفرینی کهی بو آنی وکهی اول مونی
توتون برله توغ توتّی عالم یوزین خطایلار آجالمای تماندا کوزین
که آخر خطای لشکری بارجه تیز که اوز قلعه‌سی ساری قیلدی کریز
قیلب جنك شهرنینك مبازیرلاری که صحرایی‌دین جنکده حاضرلاری
قوپاردی خطای‌نینك تنی دین منار بولوب اولکونی کفریلار طرفه زار
خطای لشکری نصف بولدی هلاك که فرزنده زن‌لار بولوب دردناك
بولوب جنکی مغلوبه کون بولدی کج خطایلارغه یتی عجایب حرج
طبل شادیانه چالیب غازیلار تمام باره‌کاه ساریغه یاندی‌لار
بو نصرت‌کا جونك‌لار بولوب شادمان آتاندی بو فوجی جهان پهلوان
ایشیتسانك بو جنکده ایا بو العبید که انصاری آخون بولوبدور شهید

فوجی محمودخان قاضی ناصر الدین آخونوم نینك وصف

اوصاف‌لارینی ایشیتیب غایبانه عاشیق بولوب بنددین خلاص قیلغانیدا
ارادهٔ ازلی تقاضاسی برله قاضی ناصرالدین آخونوم شربتی شهادتنی
نوش قیلغانی‌دا بارجه اسلام اهلی ماتم‌وار بولغانی

سخن ناقلی سوز سری قیلدی عزم — صحایف شبستانیدا قیلدی بزم
جو سوز وادهٔسیغه سوروب رخش‌نی — قلم کامی برله چکیب نقش‌نی
قیلب انجه جولان سمندی قلم — نقولات سطحی‌کا قویدی قدم
جو ناقیل سوزینی قیلب آشکار — سخن کنج‌نی قیلدی ایلکا نثار
کونی فوجی محمود اویده ایدی — دلی سر بلندلیك غمیده ایدی
برو ایدی ای خوجهٔ نیکخو — که زیندانیدا یاتمیش اوزوندین برو
که باش دین آیاغی سلاسل‌دا بند — آیاغیدا ایشکال بویوندا کمند
بو جنك‌کا سبب بولغان اُول ابتدا — شهر قاضی‌سی ایردی هم علما
چرایی‌غه باقسانك ایرور تازه کل — همه کل‌چرای‌لار ایرور آنکا قل
تکلّم زمانیدا سوزلوك ایرور — یوزی کل صفت آهو کوزلوك ایرور
سقالی آنینك مثلی کافور ایرور — یورکلیك زبانلدار بهادر ایرور
دیدی فوجی آنینك کناهی ندور — آنی بنددا توتماق معانی ندور
بو کس واقعات‌نی بیان ایلادی — نه ایش‌لار اوتوبدور عیان ایلادی
ایشتیب کوزیدین اقیزدوردی یاش — تخیّل تزیغه همان قویدی باش
خیالیدا دیر آنی قیلسام خلاص — عقیدات زبانین سورار برکا ناس
بو آخونلوغوم قولغه کلماك همان — منی پادشاه قیلسا یوقتور کمان
آنینك‌قصدی بولدی خلاص اتکالی — بو تدبیر بله ضبط ناس اتکالی
بو محمود زمانه ایشین جاغلادی — بو آخون خلاصیغه بل باغلادی

كونى جوب فولارنى طيّار اتيب كه تورت جرخ عرابه اوزه بركتيب
كه بش فو باشيغه قداب بش الم يغيب فوجى اورداغه لشكرنى هم
شهرنينك ايجيكا آلالا ساليب يورك يارغودك شور غوغا ساليب
كه هر عرابه ايجره تورت آط قتيب خاطون بلالار قورقاشيبان فجيب
يتيب كلدى زيندان ايشكيغه تيز مونى كوردى قيلدى عصص لار كريز
باسيب ايردى زيندان ايشيكنى چانك كه زيندانغه باقيب اوروب فوجى بانك
تيز آخونلوغومنى جقارغيل ديدى تمامينك منينك برله بارغيل ديدى
جقيب كلدى آخون فريشته صفت سقال لارى كافور سيرشت صفت
كه تيز فوجى محمود كوروشتى كليب ايكو بر برى برله درياب آليب
بو فوجى بو آخونغه عاشيف بولوب آليب كتى عشقيدا صادق بولوب
كورونك فوجى شه‌دين ابا قيلمدى نه‌خوش ايش‌نى قيلدى ريا قيلمدى
بولوب فوجى آخون جماليغه خوش لقاسى وقدّى كماليغه خوش
تكيب آخونومغه نيكى باره كاه فراش لار ساليب راسلابان خوابكاه
مونى كوردى سلطان كليب غيرتى يوره‌كينى اورتب حسدنينك اوتى
بو ايش كينه توتماقه بردى مدد تقاضا قليبان قضايى احد
بورغه شهيدليغ مقامينى رب بولوب آخونومغه بو ايش لار سبب
عمرنينك آياغيدا بولسه شهيد خدانينك جنابيدا بوليش سعيد
نه خوش دولت هم سعادة ايرور نه حرمت نه آبروى حلاوة ايرور
قضا قايداغ اولسه ايش آنداغ بولور ديما قيلماسا ايردى موندا غ بولور
حقيقتدا بيلسانك هوا دور بو سوز شريعتدا بلكه خطا دور بو سوز
هر ايش اوتسا آجما ملامتكا تيل دعا قيل اوزانقيل سعادتكا تيل
ملول بولدى سلطان بو ايش‌نى بيليب كه صبرى قرارى دليدين كتيب

مع القصه سلطان جمشید زمان دیدی جونك کوره‌کا بولونکلار روان
خطایلار بله من قیلور من جهاد بهانه جهاد دلـده باشقه مـراد
بو سوزلارنی آنکلاب تمام غازیلار تمامی غزات اوزره آطلانـدی‌لار
که سلطان آلیب یانیغه عصمه‌نی احد باقی برله نجه خصمه نی
که ایراشتوروب نجه نادان‌نی شاه که قان توکّالی آطلانیب توتّی راه
بو شه یولداشی جمله جاهل ایدی ولی خون ناحق‌غه کامل ایدی
که‌بعضی‌لاری‌نینك ایدی کونکلی‌توز تولاراقی ایردیکه عیّار دوز
بو شه بر طرف فوجی هم بر طرف بو آخونلوغوم یوردیلار بر طرف
که سلطان قصد برله هر یان قرار کورار آخونوم یکّه یالغوز تورار
که‌سلطان اوروب بانك سولان‌قاجتی دیب که آخونغه یوردی بریب آطغه دب
کورار آخونوم کیلادور عصمه تیز آنینك سونکیجه کیلادور خصمه تیز
دیدی آخونوم الامان الامان که یالغوز بو یردا توروبمن یمان
دیدی قامچی‌لاب آخونوم قاجتی تیز سونکیدین تمام خصمه‌لار قیلدی خیز
بو بیچاره آخون قیانغه قاجار قضا آخونومغه بولوبدور دوچـار
کرونج اتیزیغه آلیب یوردی آط که عصمه یوکورتوب یتیب کلدی فات
تفك آنّی تیز تکدی آخونغه اوق که آطدین یقیلماقه بولدی یاوق
احد باقی فرقیغه سالدی تبر بو آخونغه تیز قیلدی سوسلوق اثر
دیدی آخونوم ربّی یزدان پاك جهاندین بولار نسلنی ایـلا پاك
که آطمو دوریلدی یقیلدی زمین بو یردا شهید بولدی بو مه‌جبین
که‌جانی جنان ساری بولدی روان مبارك تنی بولدی آغوشته قان
که کافورصفت آقسقال بولدی خون مونی آنکلاغان مؤمین اولدی جنون
که اسلامی‌لارجون قیلب سختی‌جنك خطای لشکرینی قیلب ایردی تنك

ایشتی مونی فوجی محمود بو دم — آنینك شادلغ بولدی اندوغه ضم
بو لشکرنی فوجی یانینكلار دیدی — هر اویلوك اویی‌کا بارینکلار دیدی
بو آخون وفاتی یاییلدی تمام — عزا توتی اولکون تمام خاص عام
شهر خلقیغه یتی اوشبو خبر — خلایق‌دا قالمای خرد دین اثر
تمام یغلاشیب ناله فریاد اتیب — بولوب بیقرار تنکریغه داد اتیب
تمام یغلابان کم توتوشتی عزا — تخی جامه اوستیکا کیدی قرا
ایشتیکه آفّاق وایکی اوغول — کتیب هوشیدین بولدی قاتیغ ملول
که‌فخر الدّین آخون‌اوروب سخت آه — دیدیکم کناهینك ندور ای آتا
قیو ناسزا قتل قیلدی سنی — یتیم بی‌نوا بیکس اتّی منی
دریغا دریغا دریغ دریغ — قیو سنکی‌دل اوردی باشینکغه تیغ
نظام الدین آخون یقا جاك اتیب — بولوب بیقرار کاهی عقلی کتیب
دیر ایردیکه ای مهربانیم آتام — فدا دور سنکا تنده جانم آتام
باشیم اوزره ایردینك‌که تاجیم آتام — مهیم اوترو کلسه رواجم آتام
که طابع‌لاری داود آخون همه — جکر بنده‌سی عابد آخون همه
سالیب اول بدن خاص‌نی نعش‌کا — سواره قلیبان یغاج رخش غه
کوروستان ارا تیکوروب نعش‌نی — قیوب یر اوزه اول یغاج رخش‌نی
لحد ایچره تافشوردی راضی بولوب — خلایق یانیشتی تبارك اوقوب
بو آخون‌نینك ایکی بلاسی بله — همه خیلی قوم اقرباسی بله
کوروستانغه بارورایدی تافسه وقت — فغان نوح ایلار اوروب آه سخت
علاجین تپالمای قضا کاریغه — کونکل‌نی قیوبدور رضا کاریغه
که سلطانغه کینه توتوب مؤمنان — که آخون فراقیدا قیلدی فغان
که لشکرایچیکا ساووقلوق توشیب — کونکل‌لار ایچیکا بوزوقلوق توشیب

احمد خان وفوجی دمی اویمادی بو آخون قصاصین کین قویمادی
که سلطان قیلشیب بوتون مصلحت احمد خان بو فوجی بله مشورت
بولوب اهلی اسلامی ایکی بولك تولاراقی فوجیغه بولدی یولك
که سلطان اوز ایماقی برله قالیب که فوجیغه یار اولدی بربر کلیب
احمد خان وفوجی سوزین بر قلیب قول آستیداکی لشکرینی یغیب
که تانك آتقوجه ایش سرانجام اتیب همه کاری بارینی انجام اتیب
توکاندی کیجه چقتی خورشید تاب که شه قانی ساجماقه ایلاب شتاب
که فوجی تمام لشکرینی آلیب جهاد ایلاکوم دیب بهانه قیلب
که فوجی قولیغه المنی آلیب المنی سوقوب طرفه جلوه قیلب
بو لشکر بله باره‌کاه جورولوب اویون‌لار قیلب فوجی قهقه کولوب
بو فوجی قیلب کونه کون جلوه‌لار جریك‌کا بریب فند قیلب حیله‌لار
که سلطان قوام برله حاضیر ایدی بو فوجی اویونیغه ناظیر ایدی
یانیب فوجی سلطانغه آتّی تفك احمد خان خوجام هم اتیب زنبورك
که‌سلطان‌اتیب فوجی ساری خدنك که‌موٴمین موٴمین بله قیلدی جنك
کورونك بربری برله قیلدی سقوش که اسلامی‌لار باشیدین کتّی هوش
که فوجی کتوردی یغاج فوسینی قبوب فوسیغه اوق داروسینی
مونی کوردی سلطان بولوب خوفناك قجیب شاه تونکان ساری وهمناك
که‌شه‌سونکیدین‌فوجی آطین‌جافیب شتاب برله شه‌نینك سونکیدین یتیب
غضب برله فوجی سالیب ایردی تیغ جدا بولدی تن‌دین باشی بی دریغ
مونی کوردی بیك‌لار قجیب هرطرف آتاسی خلف دین آتادین خلف
دیدی فوجی بیك بولسه اولتور آنی توتوب‌اوت‌قلاب اوندا کویدور آنی
بو سوزنی ایشتتی تمام خاص عام سپا بولدی قوی بوری بولدی عوام

منكليك شانك بكى توتوب اوردى تيغ شهيد بولدى جانين بريب بى دريغ
كه ملا عاشور نور ممت مينك بيكى منصور دورغا روزى ممت يوز بكى
بولارنى توتوب بوغزيغه تيغ سوروب شهيد ايلادى بارجه سين اولتوروب
مونى كوردى مير ذات بيكم باخرد اوروب جان دلدا شديد آه سرد
ديدى بو فلك پرجفا بى بدل وفاسيز فلكا اوقوبدور غزل

مير ذات خان نوايى دين اوقوغان غزل

جهان اهليغه كر يوز مينك قويماشجه مهر كوركوزسنك
وفا زنهار كم بر زره جاغليغ اعتماد اتمه
كريب جوب كوش لار بوبيك سونكى غه كه باقتورماين سول بله اونكيغه
ديدى اى بيكم ياد اتينك نعش نى اولوم وقتيدا ايتاسيز ناخشى نى
ديدى مير ذات بيك ايا بى حيا كنه سيز كشيكا قيلور سيز جفا
بوسوز راست سوز دوركه نخشى ايماس خرد مندى لار بيت نى نخشى ديماس
كه بر جاهلى بيكا سالدى تياق يقيلدى ديبان الفراق الفراق
شهيد قيلدى بوبيك نى اول جاهلان جانى بولدى جنّت ساريغه روان
كه بيك لارنى قوغلاب يوروب عام لار شهيد قيلدى مغزى سرى خام لار
يورور ايردى بيك لار فياده قاجيب بولوب تشنه لب اونكه سينى اجيب
كه سلطان اعلى دلاور جوان قاجيب كوه ساريغه بولدى روان
بو شه نى قاووب باردى نجند كشى بو شه نى هلاك اتماك ايردى ايشى
يتالماى بو شه غه تمام ياندىلار بو شه كوه ساري آرا قالدى لار
كيجه لب يوروب بولدى اويكا روان اويدا بولوب ايكى اوج كون امان
بويان دين قاجيب ايردى بيكزات دلير كه بهرام بيكا جهان بولدى تير

بوایکی دلیر یوردی یاشین ساجیب یوروب برّلاردا قتولدی قاجیب
که اعلی دلاور قولین باغلابان آلیب فوجی ساریغه بولدی روان
کوروب فوجی تیز شهنی اولتوردیدی تنی نی اوت ایجنده کویدور دیدی
نجه خاص بوشهنی تیلب آلدی لار خدا ایندنی برله آمان قالدی لار
بویاندین قاجیب تیز صتی شانك بکی آنکا بولدی یولداش ضریف یوز بکی
صتی بیك باریب تیز آتا باشیغه آتا باشیغه ولد قاشیغه
آتا باشیدا انجنان یغلادی کتیب عقلی جون هوشینی بیلمدی
آتا قبره سینی مبارك بیلب قلیب کیریه خطمه تبارك قیلیب
فغان ناله ایلاب توروب ایردیلار نجه روستایی یتیب کلدی لار
کلیب دور بو بیك نی قیلورغه تبا تنیدین باشینی قیلورغه جدا
دیدی شانك بکی صبر ایلانك دمی نماز ایلاین بعده اولتور منی
بولار توردی بو بیك نماز ایلادی تنی بی نیازغه نیاز ایلادی
دعاسیدا دیدور ایا خالقا جو کمراه لارغه اوزونك رهنما
عطا قیل فقیرغه شهیدلیغ مقام که روحومنی لایقی دار السّلام
منی بنده کا سن آتا و آنا توکولکان قانیمغه اوزونك بول کواه
دعایمنی قیل مستجاب یا کریم ایرور اسم ذاتینك کریم الرّحیم
رضینا دیدی و دعا ایلادی دعاسینی تنکریم روا ایلادی
برو تیغنی اوردی بو بیجاره غه اوجوب باردی روحی عدن ساریغه
محیب لار دلینی جو محزون اتیب یانیب تارقادی آندا مدفون اتیب
کورونك خضر خان ایردی شهغه خلف ایشتّی آتانی شهید قیلدی دیب
که بر آطغه مندی قاجیب کتّی تیز اوزی نوجوان ایردی هم باتمیز
بوشهزاده یوردی بولوب باغری خون نجه کون یوروب خلق دین یاشورون

بو قسمیدا خلق‌غه کورونماس ایدی قیان بارغانین کیمسه بیلماس ایدی
کونی فوجی محمود بولوب درغضب که بر نجه‌لارغه بریبان ادب،
بوکون خضرخان‌نی تافینکلار دیدی بیابان شهرنی باقینکلار دیدی
دیدی خضر خاندین کتورسه خبر ویا اولتوروب برکا کلتورسه بسر
آنکا کیه‌ورای نجه قات جامه‌لار تخی باشیغه زرین عمامه لار
تخی مینه‌ورور من آنکا یخشی آط فقیر نامراد بولسه تافسون مراد
بو سوزلارنی آنکلاب که حاصیل کلام آنی ایزدادی بارجه آدم تمام
تافیب‌شه‌نی آی‌دونك دیکان جایی‌دین فیاده قیلب آجراتیب تایی‌دین
اوزی‌نینك آطیغه سواره قیلب قیلب ظلم‌لار دل‌نی فاره قیلب
آلیب کیردی احمد خوجام قاشیغه تخی رحم قیلمای کوزی یاشیغه
دیدیلار مونینك تیز ایشنی قلینك کسیبان قفس‌غه باشینی آلینك
شهرنینك تاشیغه جقارماق همان تجیب خضر خان یولغه بولدی روان
بو آطنینك یوق ایردی یورار قوّتی که کوبروکا آطنینك سافیلدی فوتی
قضا یتی آندا تقیلدی بو آط فوتینی آلالمای یقیلدی بو آط
ایمین توخته دیرلار بو ایکی فلید بو شهزاده‌نی آندا قیلدی شهید
تخی تارتماغان غنجه‌لب اوزره خط که اون یته یاشقه یتیشمای عدد
قالیب خضر خان نسلیدین بردلیر بباق خوجه خان آتیدور شیرکیر
ینه دانیال بیك‌نی تافیب جافیب جانی یوق بدن‌نی قیوبدور اسیب
بناکاه بو لشکر شهرکا کلیب که اولکان سپالار مالینی آلیب
که سلطان‌نینك هم اورداسینی بولاب تمام مال اموال لارینی تالاب
جهانغه تولوب ماجرا غلغله شهرنینك ایجیکا سالیب زلزله
که اشیاء مؤمین‌نی غارت قلیب عداوت اوروغینی دلغه تریب

كتيب عدل آنداغ بوزولدى نيت نه قيلغاى قصاص نه آلغاى ديت
بو قسميدا بولدى زمانه ايشى جفا ظلم بولدى فلك ورزشى
بولوب شمس الدين خلفه جون وهمناك كه شه ماتميدا بولوب دردناك
بو آخون بو سلطانغه خاله ايدى آنينك عقلى هوشيغه واله ايدى
دم آلماى فغان ايلادى روز شب كه فوجى هلاكيغه ايلاب سبب
كه چرلاتّى قوتلوق ميراب نى كونى ينه قچقريب يوز بكى توردى نى
ارا اوستنك دلاورلارينى يغيب شهر پر دلينى تافيب يالباريب
بو خلفه بولارغه قيلب كيريه زار ديدى قيلدى فوجى منى طرفه خوار
كه باش دا شهرنينك عزيزى ايديم ارا اوستنك نينك صاحب تميزى ايديم
يورورمنمو موندا غ بولوب دردناك بو كون ايرته فوجينى قيلساق هلاك
بودم توردى يوز بيك ديدى من بارای ويا باش برای ياكه باشين آلای
قيلب مصلحت بر كونى درسحر ياتار ايردى محمود خوجه بيخبر
ديب الله اكبر تمام مؤمنان بو محمود خوجه ساری بولدى روان
ايشتّى بو محمود قولاقين ساليب قولاقيغه توت توت آواز كليب
كه تيز آلديراب اورنيدين ساجرادى قچيب فوجيدين خلق لارى آجرادى
خلايق قوليغه تياق لار توتوب آق اوى نينك غاراب جه اوقين سيندروب
كريب فوجيغه تيغ نيزه ساليب كسيب باشينى توردى يوز بيك آليب
كه نيزه اوجيغه قداب باشينى بولاب آلدى مال كورفه فرّاشينى
اوتوز آلته كون فوجى بولدى سپا كه آخر بولوبدور بنوع تبا
احمد خان نى توتماقچه خلق كلدى تيز احمد خان خوجام تيز قيلدى كريز
شهردا آتاسى اويى كا كريب ايشيك تونكلوكينى تمام بركتيب
توروب ايردى كلدى بولشكر يتيب تخى فوجى محمود باشينى آليب

دیدی ایر ایسانك ای خوجه جیف بویان باشینك نی آلورمیز که چقماق همان
بنا کاه خوجه آطغه بولدی سوار عزیز پهلوان فیلته‌عه اوت یقار
ایشیك نی آچیب چقتی آطین چافیب خلایق کوروب هر طرفکا قجیب
احمدخان غضبناك جولان قیلب خلایق‌نی هر یان کریزان قیلب
شهردین جقیب کتی تونکان ساری که‌تونکانی یاکور سلطان ساری
کوروب خوجه‌نی مسجدی دین جقیب که تونکانی‌لار بارجه اکرام قیلیب
الیب کیردی تیز مدرسه عالی‌غه که‌اخلاص ایتب خوجه‌نینك آل‌غه
خوجام‌نی جریك‌کا توتوب برمدی خوجه قاشیغه کیمسه کلتورمدی
که سلطان یاکور توتوب محترم بریب خوجه‌غه تون معاش درم
که خوجه توروب موندا نجند زمان بولوب غلبه فست‌بولدی لشکر امان

شیخ الاسلام محمد منصور آخون سعدالله خطیب قواش

حاجی آخون قتارلیغ یکرم بش تن موءمنین بله کوجارغه بارماق بولوب جیك دیکان یرکا یتکانده قالماق‌لار بله درفتاده بولوب اون اوج تن موءمین شهید بولوب موغ‌لار غالیب کلیب شیخ الاسلام منصور آخون اون ایکی تن موءمین برله یانیب کلکانی

بو ینکلیغ دیدی بزکا سوز ناقلی تکلّم شبستانی‌نینك عاقلی
اوشول وقت‌دا سلطان ایردی حیات تخی بولماغان ایردی اول شه ممات
بار ایردی اوشل وقتیدا برجوان اوزی شیخ الاسلام شیرین زبان
ربانداُر خوشخوی عاقیل ایدی که اخلاص مقامیدا کامیل ایدی
اتا قویغان آط باش‌دا منصوردیب خلایق قیوب‌دور جونك آخون لقب
بلی جونك کشی ایردی اولادی جونك بوایرنی جونك آخون دیماك ایردی اونك

قریندا شینی کجیك آخون دیکای که راست آتینی هیچ کشی بیلماکای
کونی چرلاتیب شاه جونك آخون نی تیز دیدی تیز کوچار شهریکا بارسانکیز
نجه الجی باردی قالیب کلمدی نه ایش بولغانینی کشی بلمدی
دیدی آخونوم ای شها من بارای که بارغان کشیدین خبر من آلای
بوسوزدین بولوب شاد مسرور شاه مهیّا ایتب جمله زاد راه
قواش خطیب آخون نی جون یار اتیب که سعدالله آخون نی دلدار اتیب
که همراه بولوب مهرالدّین شانك بکی ینه یوسف آخون که مشرب بکی
ابوالخیری مؤزین بله اُول عظیم ارابوز بکی دین ممت شا ندیم
که جونجی حمر باقی برله جوروق ینه اوزکانینك اسم یادیمدا یوق
مهیّا بولوب بیست وپنج تن همه کییب بارجه‌سی جبه جوشن همه
بولار قلعه‌دین بارجه قیلدی خروج اوزاتماق اوجون چقتی خلق فوج فوج
بولار شور غوغاسی حددین آشیب بحیل لیق تیلب خیرباد ایلاشیب
تمام یاندی لار اوتکاریب بحریدین که ایمین بولوب راه زن قهریدین
که القصه دریادین اوتماك همان جومیس کانی ساریغه بولدی روان
یوروب کتّی لار راه لار طی ایتب تلیده مدام یادی حی ایتب
کهی کوه ارا اردبال لار آشیب کهی تاش باسیب کاهی سولار کجیب
کهی راحت باغ بوستان ارا کهی کوردی کلفت رکیستان ارا
یولوقسا توشار ایردیلار یخشی جای که یب شادوی هم ایجیب آندا چای
که بریرکا یتّی آتارلار جیَكْ تمور تبرانیب سالدی آندا یورك
قولاققه یتیب راه زن لار اونی ندور راه زن اهریمن لار اونی
پدید بولدی اول یردا ایماق لار نه ایماق خونخوار قالماق لار
نجه یوز لعین توردی یولنی توساب تورار ایردی آدم قانیغه سوساب

دیدی آخونوم بو کورونکان نمه انینك خوفیدین دل قیلور واهمه
دیدی بارجه آدم بو قالماق ایرور غرض مال تجّارنی آلماق ایرور
جونك آخون دیدیلار نه قیلماق کرك دیدیلار که آلدیغه بارماق کرك
اون ایکی کشی برله سعد الخطیب یتیب باردی قلماقده آطین چاپیب
باریب موغلار برله سوزلاشتی لار که ششفر اورو شماق نی کوزلاشتی لار
که ششفر الیب موغلار آیلکیکا که مغرور قلیشیب اویون کولکی کا
سالیب موغ ممت شاه دلیزغه سنان سعدالله خطیب نی توتوب شولزمان
شهید قیلدی اون ایکی آدم بله بولار قاچتی افغان ماتم بله
بولار سونکیجه نجه یوز موغلار که سوردی فلك کا یتیب توغلار
قتولدی قاچب بو اون ایکی کشی شهید بولدی اول یردا اون اوچ کشی
زبیده یقوب سامساق آخون نی هم بولار تورت کشی ایردی کوردی ستم
بولار موغ ارا قیلدی تجّاری لیق که موغلار قیلب انجنان خوارلیق
توتوب اهلی تجّارنی نورغون بلید بوتورت تن نی اول یردا قیلدی شهید
کوروب آخونوملار قیلب تیز فرار آطین قاچی لاب آرقه سیغه قرار
که بر کونده کوب راهلار طی ایتیب که آخیر نجه کونده کلدی یتیب
اولوغلارغه آخون بیان ایلادی نه ایش اوتی آنی عیان ایلادی
بولوب مفتی آخون بسی بیقرار که فرزند اوجون یغلادی زار زار
تمام اقربالار توتوشتی عزا توتوب بارجه ماتم کییشتی قرا
شهیدلار تنی نی کتورماك اوجون کشی بویرودی تیز یتورماك اوجون
که نورغون جریك لار شهید نی الیب نجه کونده کلدی شهرکا یتیب
انا اوغلی نینك طابوتینی کوروب انا کبك ینکلیغ بولوب چویرولوب
کریبانینی فاره فاره قیلب انا تیرمالاب یوزنی یاره قیلب

آتاسی یاشینی قیلب یرکا ریز اناسی قجوب پای طابوت‌نی تیز
اتا وانا دیر ایدی وای بلام که شیرین زبان یوزلاری آی بلام
وجود باغی‌نینك نو نهالی بلام خرد کلشنی‌نینك کمالی بلام
که افلاك دل آفتابی بلام بغیر کُنجی‌نینك ماهتابی بلام
اتا بده‌نی ایجره جانی بلام انانینك که روح روانی بلام
بو نوع بولار تعزیت‌لار توزوب اولوغلار کلیب تعزیت یتکوزوب
که آخر بدن‌نی سالیب نعش‌غه سواره قیلیبان یغاج رخش‌غه
الیب یوردی بر بر کوروستان سری اوشل خانه وحشت غمیستان سری
جسدنی که اوز منزلیده قیوب که‌تار قاشتی‌لار خطم قرآن اوقوب
توتونِك ساقیا شاد اولوب بزکا مَی ایجب شاد بولوبان تکلّم توزای
بو می‌دین آجیلسون تخیّل کلی نوا ساز قیلسون زبان بلبلی

القصه اولوغ‌لار قالمای یورت باش‌سیز قالغاندا یورت

خلقی جمع بولوب ملا شوکت آخون‌نی سلطان کوترکانی وکوچار شهریدین صاید خان خوجه ودارا خطیب‌لارنینك کلکانی صاید خان خوجه‌غه یلانکاج خوجام دیب آط قیولغانی

سوزیکم بیان قیلدی سوز ناقلی بو قسمی دیمیش ناقلان عاقلی
ایلا خلقی ایردیکه بی‌سر قالیب یورور مرغ‌دك بارجه بی‌فر قالیب
که یورت شوکت آخون‌قاشیغه کلیب انی شه کوترماك سوزینی قیلب
جقاردی قلیبان اورنك اوزره شاه عدالت مآبُ رعیّت پناه
بو آخون بولوب شاه چالیب شادیان عدالت‌قیلب یورت‌نی ایلاب آمان
سوروب دوری شه‌لیقدا نجند زمان که نجند زمان امان اولدی جهان
ایشتکیل روایت کوچار خانیدین که دارا خطیب‌نینك نه بولغانیدین

کوچار خانی برکون ایدی طرفه شاد قپوب ناصر آخون آنکا قیلدی داد
دیدی ای خردمندی شاهی عجم خدا ایلامیش سیزنی کوب محترم
عطا قیلدی حق مونجه دولت سنکا بریب کوب سعادة وعزّت سنکا
که عرضیم ایشیتسانك برای خدای توروب میز بوشهر ینکدانیك آلته آی
نه بولدی ایکین آندا فرزند زن تخی شاه‌دین کلتوروب میز سخن
سنکا کلتوروب شاهدین نامه‌نی که تیز برمدینك سن جواب نامه‌نی
بو سوزدین بو شه‌غه خجالت یتیب خجالت اسیدین ملالت یتیب
بریب بر درودی دلائل آنکا اوقوب ورد قیل دیب حمایل آنکا
که دارا خطیب‌غه بریب خامه‌نی عنایت قیلب مولوی جامی‌نی
که‌ناصر خطیب‌غه دیدی سیز تورونك ممت قربان آخون بله اولتورونك
که موندا تورار مفتی موسی تخی ینه بارسا بارسون که عیسی تخی
ایلا ساری دارا خطیب باش بولوب خوجام نیاز آخون‌مو یولداش بولوب
قرا برله صادق رزّاق تمام بولوب اللیك الته تمام خاصِ عام
خوجام نیاز یوز بیك صادیر صتی ایلا ساری بارسون قیلب جرعتی
صاید خان باش بولوبان ینه که عثمان خلیفم دو فرزند بله
که بارسون تخی رحمة الله جوان اسماعیل عزیز یوز بکی پهلوان
بو جمله ایلا ساری بارسون دیدی ناصیر خطیب آخون‌نی قالسون‌دیدی
بولارغه بریب زرّین عمّامه‌لار تخی یخشی اط زرنکار جامه‌لار
بولار خوبلاشیب یولغه بولدی روان که‌یول طی ایتیب‌هم بولوب شادمان
موزاطدین اوتوب قطع منزل ایتب کلیب ایردی شاتو دیکان‌کا یتیب
که موغ‌دین بولارغه یولوقتی برو بو قالماق کیلور تیز تیز روبرو
غزیز یوزبکی لار بو موغ‌نی توتوب کتوردی خوجام آلدیغه قورقوتوب

دیدیکم سورانك‌لار مونینك آطی کیم که اولادی کم آطی کم ذاتی کم
نه یردین کیلور بو نه یرکا بارور بو موغ دورمو دوریا که جاسوزمدور
دیدی سورسه آطیم بولاجی درور عزیز یوز بکی برکا ناجی درور
که بار موندا برمونجه قالماق اوتی که‌هر یردایورماك بوخلق‌نینك‌خوبی
اوزوم نامراد بر اوتونجی ایدیم که فرزندلاریم برله تون‌جی ایدیم
بوآزموغ‌لار سیزنی کورماك همان منی آلدینکزلارغه قیلدی روان
دیدی تیز بارغیل خوجام‌لار کیلور خیالی تمامینك‌نی مهمان قیلور
شوتا آغزیدا میزبـانلیق ایتار دعالار الیب سیز آندین کتار
همه یخشی ایشقـه یباردی منـی منکا ظلم قیلماققه انصاف قنـی
که دارا خطیب ایدی اوغری اوزی باری حیله یالغان بو قیلغان سوزی
که بیزلارغه قیلدی بو تلبیس‌لیق اولوم‌دین قتولـماققه ابلیس‌لیق
باشیغه چافیب اولتورونك‌لار مونی که‌اوتغه‌یاقیب کویدورونك‌لار مونی
غزیز یوز بکی ایدی اولتورماکیل منینك ناجیم ایردی که کویدورماکیل
بوناجیم ایرور قیلماغای کذب سوز بو قیلغان سوزینی بلینکلارکه توز
غلط سوزنی قیلماس بوقالماق اوزی کمان‌سیز ایرور اوشبو قیلغان سوزی
دیدی آنداغ ایرسه جو برکا بارینك نجـه موغ بار خبرینی آلینك
بوقالماق بله باردیلار تورت کشی شوتا آغزیغه باردی یوقتور کشی
ولی بار ایکان آندا بش اونجه‌اوی که اوتلاب یورور نجه‌آط نجه قوی
دیدی آز ایکاندوك بو یردا عدو نجوك جنك قیلالغای بولوب روبرو
یانیب خوجه‌لارغـه خبر بردیلار شوتا آغزیغه تیز یتیب کلدیلار
خوجه آلدیغه باردی موغ پیش‌باز قیوب خوجه آلدیدا نـذر نیاز
دیدی‌موغ‌لار ایکی‌اوج‌کون تورونك اوشوقسه سحـردا روانـه بولونـك

که قوی اولتوروب سیرنی مهمان قیلای یولونکدا تصدّق عزیز جان قیلای
که دارا خطیب ایدی بو حیله دور بو یردا توشیب یاتسا بولغای خطور
تمام مؤمنان بولدی یولغه روان تکس نینك توزیده کورندی تُمان
کلیب هر طرفدین کوب ایماق لار که مینك نجه یوز بولدی قالماق لار
توسوب راه نی موغ لار قیلدی جنك تکس توزیکا قان بله بردی رنك
عثمان خلفمیز ایکی اوغلی بله خوجام نیاز آخون که توردی بله
که صادق صادیر صنی بارجه سی شهید بولدی اُول یردا اللیك کشی
قرا برله رزّاق قاچب آرقه غه خوجام نیاز یوز بیك موکوب دالداغه
صاید خان خوجام رحمة الله دلیر خوجام نیاز یوز بیك اوجی بولدی بر
قاجیب تیز تیز بواوجی اوج طرف که دارا خطیب قاجتی لار بر طرف
که یالغوز قاجیب ایردی دارا خطیب فیاز لیغ دیکان یرکا کلدی یتیب
خطیب سونکیدین سوردی کوب موغ لار آطین چافیشیب جقاریب توغ لار
که فوتلاشتی آطی یقیلدی خطیب سالیب موغ سنانین جراحت ایتیب
فیازلیقدا توتّی قولین باغلابان فیاده قیلب بولدی یولغه روان
الیب باردی حایداب شوتا ساریغه که باغلاب قیوب آق اویی آلدیغه
لاما زنکی لار اوی ارا اولتوروب بو آخون نی تیز آلدیغه کلتوروب
که خورجون نی آلدی آجیب نامه نی الیب ایلکیکا مولوی جامی نی
کوروب زر فوته برله زر جامه نی که زرّین کلاه زرّین عمّامه نی
ینه آلدی آلتون غلافلیق قلنج تزیب لعله زرینه صافلیق قلنج
دیدی موغ بولار کیمسه نینك ای قوتان دیکیل راستی نی هم کرك بولسه جان
دیدی خطیب آخون بوجمله منینك قولونکغه توشیب دور بولوبدور سنینك
نجوکدین کیارسن خوجه بولماسانك ویا بر حاکیم یاکه شه بولماسانك

سیدزاده بولسانك یاشونمه بو کون اوزونك قوّتیغه ایشانمه بوکون
دیدی من ایلا شهریدین خط الیب قیلیب طی بویولنی کوچارغه یتیب
بریب نامه خطنی کوچار خانیغه دعا ایلادیم من انینك جانیغه
بولارنی اوشول خان بریب دور منکا بولور برکونی دیب کرك لیك سنکا
منینکدا امانت ایکان بو بولك بوخالته بولك سنکا بولدی کرك
ایشتیب کتوردیکه تورت موغنی ساورغیل دیدی بو قوتان توغینی
قورانینك تاشیدا باشینی کسینك قفس ایچره سالیب ایشیك کا آسینك
الیب یوردی موغلار باشین کسکالی قفس نینك ایچیکا سالیب آسقالی
الیب باریب ایردیکه بر مونچه راه که اولتورمه دیب جقتی اویدین صدا
اولوم وهمیدین سوزکا کلماس زبان تخی اوت کورونمدی کوزیکا جهان
چواولتورماین موندا کلتور دیدی آق آوی آلدیدا موماغه باغلادی
لاما زنکی لار ایجتی تونده عراق بو آخونغه یورلاندی درد فراق
که یغلاب توکل خداغه قیلب شکسته یوزین قبله کاغه قیلب
دم آلمای دیدی یاکریم یاکریم تخی اسم ذاتینك رؤف الرّحیم
منی ساقلا یا احفظ الحافظین ترحّم قیل ای ارحم الراحمین
کریمیکی بی مثل مانند سن همه بنده دورمیز خداوند سن
بو بی رحمه لاردین منی توت امان بحقی نبی الامان الامان
خیال آطی فاتّی کیلی قایغوغه که باغلیق توروب کتّی کوز اویقوغه
دم آلمای یاغار ایردی باران بوتون بولوب مست موغلار بولوبدور جنون
که اویغانسا کورمیش اناسینی توش تخی اونك ایاغی اونك قولی بولدی بوش
بو آخون توکل خداغه قیلب بو بندی کران دین اوزین آجرانیب
بولوب ایردی آنداغ قرانکغو جهان قجیب تیز تیز یولغه بولدی روان

که‌باران یاغار هم شبی داج ایدی بوآخون برهنه یلانکاج ایدی
موزات سویی‌غه کیردی غوّاص صفت شناورلیك ایلاب بولوب قاص صفت
تکس‌کا اولاندی توکاندی بوآب تکس بحرینی یوردی تیز یقالاب
یتیب سانك‌لنکرغه بولدی کجه بو سانك لنکری ایجره قوندی کجه
بو تون عبد قادیر خلفیم کلیب بشارة بریب دور توشیکا کریب
دیمیش‌ای بلام تیز قوقوب یولغه مانك تولا یاتماغای‌سن یقین بولدی تانك
قپوب باقسا تون شبی اوّل ایرور دیدی بوصفت توشکا بولمای غرور
ینه یاتّی تیز کتی کوز اویقوغه کریب دور توشیکا اتاسی ینه
دیدی قیلمادینك شیخ سوزیکا فسند بو تون کتماسنك جانغه یتکای کرند
که‌تیز قوقتی آخون‌اتیب ایردی تانك کورارموغ طرفدین پدید بولدی‌جانك
قجیب کیردی‌آخون کامار ایجره تیز نجه تن عدولار باقیب کلدی ایز
بو جانکالنی آقتوردی ایلاب کمان که تیز آلدیراب یولغه بولدی روان
بوآخون‌اتیب خوف کامار دین جقیب عدو بارمو دیب هر طرفکا باقیب
که تیز آلدیراب یولغه بولدی روان دوجار اولدی بر زخم‌دار ناکهان
شیشیب آلتی‌جونك بلیق‌دك بولوب یوروبدور یلانکاج ایبق‌دك بولوب
کورارلار انینك بارجه اعضاسی قان خطیب‌دین قجیب بولدی سوغه روان
خیالی اوزین تاشلاغای بحریغه قوتولغای جوکوب بحری‌نینك‌قعریکا
بوآخون دیدی های نجوك جان سن شیاطین پری یاکه انسان سن
دیدی نسلی انسان کوچاری اوزوم همان مینك بلاغه دوجاری اوزوم
اتیم ایردی عیسی کوچار شهریدین اوتالمای یوروبمن اوشول بحریدین
بوآخون ایشتیب بولوب طرفه زار تونوشوب بولوشوب زار ونزار
فقا یفراغین ستر عورت قیلب بری برسی برلان کوروشتی کلیب

اوتوب ایردی اوج کون بولوب آج زار که نان یادی برله بولوب بیقرار
ایکو قول توتوشوب اوتوب بحر یدین کرسنه یوروب قان کتیب جهر یدین
که روزانه ایلاب سونینك لایی‌نی ایجی‌نی سوروب قویمدی حالینی
ینه آلته کون آج زار کزدی راه که درمان یورارکا قوروب جکتی آه
بولوب آج آقاردی هر ایکی کوزی زبانی قالیب دور اوقولمای سوزی
تفاوت قیلالمای یراق یقین قرانکغو کورونمدی بو روی زمین
آشیب حدّیدین بو کرسنه اوتی که یولغه یورالمای هر ایکی فوتی
یقیلدی زمین‌غه جو تارتیب داراز بدن‌دین بو جان جقالی قالدی آز
خطیب آخون اولدم زمین‌نی سیلاب کیاه قولغه آلدیکه اوبدان قاراب
قاراب باقسا ایرمیش تاریغان بیده بیده‌نی کوزیکا سوروب ایلکیده
که حمدًا وشکرًا الی الله دیدی یاتیشتی بو کون فضل اللّه دیدی
که‌عیسی دیدی سیز بولوب‌سیز جنون کشی جان چقاردا قیلورمو اویون
کرسنه کشی شکری ایتماق ندور اولوم وقتیدا هزله قیلماق ندور
اولوم وقتیدین بز اوتوب میز دیدی که موٴمین الیکا یتیب میز دیدی
ایشتکیل سوزومنی ایا ترکی ناس که قالماق هرکیز بیده تاریماس
قیلب کفتکولار بو یردا ایکو که آذان اوقوماقده قوپتی برو
قاراب کورسه یاتور یلانك ایکی‌دوز بری برسیکا سوز قیلورلار هنوز
برهنه ایکو باش ایاغی یلانك دیدی دوزمودور یاپری یا سرانك
الیب تبر میلطیق بو کورکان کشی تیاق‌لار الیشیب ینه اوج کشی
یراقدین دیدی ای ایکو جن مو سن ویا دوز ترّار خود بین موسن
یلانکاج یاتیب‌سن عراقجی صفت بولوب شام‌داغای‌راق قراقجی صفت
خطیب آخون ایدی مسلمان ایکو ستم‌دیده بز اهلی ایمان ایکو

الیب نامه بارغان کوجار شهریغه بو کونده توشیب میز بلا بحریغه
که دارا خطیب‌نینك اونیدین تونوب کوروشتی کلیب بارجه عذره قولوب
آنکا کیدوروب شیخ الاسلام اینکل بولارغه بریبان طعامی ینکل
سالیب آستنیغه لطیف کورفه‌سین بریب آز آزدین توخو شوربا سین
جونك آخون متولّی آخون توروش بولار یغلاشیب قیلدی ناله خروش
ایکوغه فریجه ودستار بریب یماتو ایلی هم کوروشتی کلیب
ایکی کون توروب کلدیلار غولجه‌غه کورونمدیکه شه‌غه کریب اورداغه
تمام واقعات‌نی بیان ایلادی که قالماق ایشینی عیان ایلادی
ایشتیب دل شه بولوب فاره‌لار شهیدلار اوجون قیلدی کوب زاره‌لار
یتیب کلدی خوجام نیاز یوزبکی ینه رحمة الله دلیر سوز بکی
صاید خان اشینی عیان قیلدی تیز یماتو سیان دیب بیان قلدی تیز
دیدی قایدا باردی اوشول بی‌نوا دیدی کتی‌لار سویی توقوز ترا
بوسلطان بو سوزنی ایشتماك همان یورك اورته‌نیب اوردی آه فغان
بو آخون فتیب خط بله نامه‌نی شره بوغاجیغه ایباردی انی
شره بوغاجیغه ایباردی انی تافینکلار دیدی صاید خان خوجه‌نی
شره بوغاجیغه یتیب ایردی خط سپالار یغیب لشکری بیعدد
صاید خان‌نی ایزدیب تمام چقتی‌لار جونان کوه صحرا کزیب باقتی‌لار
یورور ایردی خلق هر طرف‌نی باقیب کورونسه قرا آندا تیزاط چافیب
بروغه یولوقتی یلانکاج کشی اوزی نوجوان قورساقی آج کشی
یلانکاج یوروبدور بولوبان غریب که تشنه کرسنه یوزی سارغریب
تموز تابشی دین بولوبان قرا قورساق آجیدین کوب اوروب سخت آه
کیاه یلدیزینی قیلیبان غزا که انقا قیلالمای که آق قرا

اولومکا یقین بولمیش اول بینوا که‌هریان یوروید وراوروب سخت آه
بو آدم دیدی ای غریب بیکسی یلانکاج یوروب سیز که مضطر بسی
سورادی دیدی کیم ایرور آطینکز نه یردین بولور شهرینکز ذاتینکز
اوروب آه دیدیلار کوچاری منم جهاندا بلالار دوچاری منم
آطیم خوجه صاید دیکان من ایدیم کوجار شهریدین موندا کلکان ایدیم
دیدی هم شهیدلارنی قیلدی بیان اوزین اصل نسلینی قیلدی عیان
بو آدم آقیزیب که خونی جکر سپالارغه کلدیکه بردی خبر
کلیبان سپا ورعایا همه قیلب تون مهیّا عماسه همه
صایدخان خوجامغه لباس کیدوروب یولب اسب تازی اوزه میندوروب
شره بوغاجیغه آلیب کلدیلار یلانکاج خوجام دیب لقب قویدیلار
یازیدا دیدی قورساقی آج خوجام شهر خلقی دیدور یلانکاج خوجام
یلانکاج لقب براله شهرت تافیب روان بولدی غولجه سیان یوزلانیب
کوروشتی کلیب شوکت آخون بله سر فراز اتیب آنی آلتون بله
معیّن اتیب خوجه‌غه باره کاه بریب نجه خدّامه هم خواب کاه
قیلب خطیب آخونغه زر ایلتفات ایکی اون خو بغدای بله بردی آط
کتور ساقیا جام شوقیدین کونکل مست ایدی اوشبومی ذوقیدین
کونکل قانونی جون صدا ایلاسون زبان بلبلی هم نوا ایلاسون

القصه مسلمانلار باره‌کانی یوتکاب سی‌دنك دیکان یرکا بر پا

قیلغانی ینه کوره شهریدین نورغون لشکری کفار جقیب قراول جیلارنینك
اویی‌کا اوت قویغانی ومؤمنین‌لارکا الله تعالی فتح نصرت عطا قیلغانی

ایا عندلیب نغمهٔ ساز قیل خیال کبك سی سنمو باز قیل

شمس الدّین خلیفه‌نی سرور قیلب ندور سروری قاضی اصغر قیلب
مفتی روزی آخون‌نی تیز کلتوروب بیت المال ایشنی آنکا تافشوروب
که سردارلارنی قیلب جا بجا جوسی دنکدا توزمیش بولك باره‌کاه
ینکی باره‌کاغه تمامی کلیب هر آدم اوزی دوابکاه لار قیلب
ینکی باره‌کاه ایچره آرام آلیب که مسرور اولوب یوردی عشرت قلیب
تمام موءمنان تنج بولوب نجه کون قیلور ایردی دایم‌که خوشلوق اویون
کونی ایردی جانکجون شهی کافران کرسنه بولوب بولدی کوب ناتوان
ایشتی لعین بو صفت‌لیك خبر جو اسلام ارا قالمادی یخشی سَر
توکانیب ایمیش بربرین اولتوروب مسلمان مسلمانغه دوشمن بولوب
حلی اوشبو وقتیدا بی سر ایمیش غریب قوش‌کبی جمله بی‌فر ایمیش
که سلطان امیر جمله بولمیش هلاك حلی بارجه موءمین ایمیش دردناك
بوسوزنی ایشیتیب لعین بولدی شاد سپاه‌لارنی کلتور دیدی موندا فات
که سردار کفّارغه بردی خبر یقیلدی تمام کفری اهلی سقر
کورونديکه جانکجون دارین کلیب که چنك لویه‌لار اهلی خاین کلیب
دیدی ای شها سنکا بولدی نه ایش نجوك شادلیغ آلدینکا کلدی پیش
دیدی بو لعین برکا یوزلاندی بخت که اسلامی‌لار حالی بولمیش که سخت
جو باش‌سیز قالیب‌دور که اسلامیان اولار اوستیکا تیز بواونك‌لار روان
ارادین کوتارکیل تمام خویزانی که تونکانی‌لارغه سالیب نیزه‌نی
که اسلامی‌لارنینك بری قالماسون که اطفالینی اولجه دیب آلماسون
باریب‌شهری‌ننك قلعه‌سینی بوزوب تمام خانه‌نی اوت قیونك کویدوروب
که آلغیل خزاین‌غه اموالینی که حایداب کلینکلار تمام مالینی
کودارین دیکان کفریغه باش بولوب که‌چنك لویه‌لار آنکا یولداش بولوب

الیب یته مینك یته یوز کفرینی روان بولدی یولغه الیب جمله‌نی
ایشتّی بو اخبارنی تونکانی‌لار مسلمان امیریغه بردی خبر
دیدی شاه اکر کلسه قیلغوم جهاد مکر کلماسه اول فهو المراد
خطایلارنی شه کوزیکا ایلمدی انکا بارغالی هیچ یراغ قیلمدی
مع القصه تونده کلیب اهلی بوط توتون‌لارنی ایلاب که مثلی بلوط
بار ایردی مسلمان قراول‌لاری قراول ارا نجه پردل‌لاری
قواش قاضی ایردی قراول بشی خطای راهینی توسماق ایردی ایشی
قراولغه کلدی بو نورغون عدو قراول‌جی‌لار هم بولوب رو برو
که غالیب کلیب لشکری اهلی بوط قراول‌جیلار اویکا قویدی اوت
بواوت‌نی کوروب صبح‌دا غازیلار تمام جونك کجیك بارجه اطلاندی‌لار
خطای لشکری باره کاغه یتیب که تونکانی‌لارغه تفك‌لار اتیب
توشار باره‌کاه ایجره تیری خدنك بو تونکان خطای ارالاب قیلدی جنك
که‌اوق‌دار وسیدین توتون‌لار قوفوب که آواز قیقاس جهانغه تولوب
بو قسمی جدل‌دا بولوب جاشکاه عجایب قزیغ بولدی بو رزم‌کاه
ینار خوف اتیب موءمنان آرقه‌غه تمام کوز توتوب قاچقالی دالداغه
مونی کوردی تونکان دلاورلاری یلانکاج بولوب کیردی پردل‌لاری
که آنداغ اوزین اوردیلار کفریغه خطای‌نینك اولوکینی قیلدی دوبه
خطای لشکری کلتورالمای‌که تاب ینه قاچتی کفّار کوره‌غه قاراب
سونکیدین قاووب بارجه اسلامی‌لار قلنج یوروتوب جمله تونکانی‌لار
هلاك ایلادی یته یوز کفرینی روان بولدی دوزخ ساریغه جانی
کودارین بله نجه جونك لویه‌لار که دالویه‌لار برله چنك لویه‌لار
که جانکجون قاشیغه کریب یغلادی دیدی لات زیرا مدد قیلمادی

که اسلامی بزنی هلاك ایلادی تمام لویه‌نی دردناك ایلادی
اولوم رختیغه برمدینك دیب که باج ساناب یته یوز کفریغه اوردی کاج
جیدالمای بو کاجیغه کلدوك قجیب اولوم خوفیدین تامبالیم‌غه ججیب
که جانکجون تختیدین اوزین تاشلادی جیدالمای کوتن باشینی قاشلادی
یاییلدی جهانغه فر وکتّی سوز سرطان کریب بولدی قاتّیغ تموز
کریب قلعه‌سیغه قبالدی خطای که کیرداب آفت‌دا قالدی خطای
کورار ایردی هر کون قرین آجینی دوامت یدی غصّه‌نینك کاجینی
خرد جامیدین می توتونك مغبجه تکلّم توزای می ایجیب برنجه

القصه قالماق طائفه‌سی جمع بولوب توقزترادیکی بر

مینك بش یوز اویلوك مسلمان‌لارنینك قصدیدا آطلانغانی ایر مظلوم رسیده
نارسیده اوغول قیزلار قاجیب دریادین اوتارمیز دیب دریا بویی‌غه جمع
بولغانی قالماق‌لار بولارنینك مال اموال‌لارینی غارت قیلب اویلاریکا اوت
قیوب دریا بویی‌غه قوغلاشیب کلکانی مسلمان‌لار اوزینی دریاغه
تاشلاب یته یوز سکسن نجه مسلمان دریادا شهید بولغانی‌نینك بیانی

قلم غمدا باشینی ایلاب قرا صحایف یوزیکا سجیب دور سیا
زبان بلبلی قیلدی آنداغ فغان فغانیدا قیلدن بو سوزنی بیان
که‌موغ‌لار جونکی کوکشون امبال دیکان ینه سولامه آغزی تامبال دیکان
اوجونچی لعین آتی مونکدو تمور چرایی سیاقیغه باقسانك کمور
تولا موغ‌لارنی الیب اوج لعین کلیب توشتی توقوز تراغه یقین
ایشتیب بو غوغانی سردارلار که سلطانیغه تیز ایبارادی خبر
ایبارادی فیتب تورت قتار نامه‌نی شهی شوکت آخونغه هنکامه‌نی

كورونك شوكت آخون بوخطنى اوقوب كه لشكر ايبارماس ايدى سوست توتوب
على بيك عاشور باقى بيك مينك بكى بوايكو ايدى اوشبو كنت لار بيكى
ديدى يورتيمز نينك يولى كوب يراق كه بز بارغوجه يورت كورارلار فراق
چريك نينك تولاسى تمام موندادور كه موغ كلسه اول كنت دا كيم جنك قيلور
كه مينك ايكى يوز لشكريم موندادور چو اوج يوز كشى ماليميز آندادور
بوكون لشكريم برله رخصت برينك ويا كنت ميز عهد سينى آلينك
كونكل ملكيغه طرفه وحشت توشار باشيمزغه غم براه محنت توشار
ديدى آخونوم لشكرينك نى اليب بو كون ايرته كا قالماغيل بار يتيب
بو بيك لاركا رخصت نى برماك همان اليب لشكر ين بولدى يولغه روان
اعلى خان بله توخته آخون همان اليب يوردىلار لشكرى بيكران
اليب نجه آق اوى آلا باره كاه روان بولدى تيز سوى توقوز ترا
بو نورغون جريك يتى قاش كنتى غه خبر كلدى تيز غازيلار آلديغه
تمام موغ لار بش سلاردين اوتوب يوروب دورگه نيلخا سيان يوزلانوب
مونى آنكلادى بولدى قايتيب روان بونورغون جريك برله نيلخا سيان
نجه كون يوروب نيلخا اوزره ياتيب دورون جين ديكان يركا توشتى كليب
كورار موغ لاردين كه يوقتور خبر ندور كم خبر يوق خبردين اثر
تاغ اوزره بار ايردى قراول جيلار كليب بردى سردارلارغه خبر
ديدى موغ لار بش سالاردين اوتوب كه لينككو ديكان يركا اوت لار قيوب
كه توقوز ترا خلقى نى قيلدى خون شراره اوروب اوت چقارلار توتون
مونى آنكلادى سرورى مؤمنان تمام لشكر اولدى سونكيغه روان
بولار يتكوجه موغ لار قيلدى جنك كه توقوز ترا خلقنى قيلدى تنك
تمام قاجتى لار آه افغان جكيب چافار ايردى مؤمنين نى موغ لار يتيب
يماتوغه كلدى تمام مؤمنان يتيب كلدى موغ لشكرى ناكهان

تمام مال اموالنی غارت قیلب نجه دختری نازنین‌نی الیب
یانیب سونکیغه کتّی بر مونجه‌سی که قالغان بو موغ‌لار کلیب جمله‌سی
یتیب کلدی موٴمین اوزه ناکهان که دریا سری بولدی موٴمین روان
بو دریاغه کیردی کوزینی یوموب تمام آفتی دریا یوزینی توتوب
عاشور باقی سردار ایردی باشی تمام یته یوز سکسن آلته کشی
شهید بولدی بارجه بولوب سودا غرق بولارغه یتیب ایردی تقدیر حق
شهید بولدی تونکانی‌لاردین همان که ابلا بله لوسی بولدی نهان
شهید بولدی لوسن بیله عرکولار ینه نچه تونکان شهید بولدی‌لار
آنکا غجه یتّی بونورغون جریك بولوب بجه آیماق بولارغه شریك
اتیب زنبورك‌لارنی قالماق سیان اوشول موغ لارنی قاجوردی آران
نجه کون شهیدلارنی ایزدیب تافیب که دریا بویدا لحدلار قازیب
که موٴمین ایلی یاشینی خون قیلب نمازین اوقوب آندا مدفون قیلب
تمام اقربا غولجه‌غه یاندیلار عمر خان خوجام موغ سیان باردی‌لار
که اوز لشکری برله قیلدی جهاد تولا موغ‌نی قیلدی بو یردا ممات
که مغلوب بولوبان خوجام یاندیلار بو موغ تاغ ساریغه یوزلاندی‌لار
یتیب شاهی پاشاه مزاری اوزه بو موغ شیخ‌لاریغه سالیب زلزله
شجاعت قیلب آندا شیخ آخونوم که موغ ساریغه اتّی تیری اولوم
که یالغوز یغاج خلقی بولدی ذلیل جو همت قیلب ایرکه بیك شیر دل
الیب تیغی‌نی ملا آقیول امام که ملا نوروش برله کوب خاص عام
بوبارجه‌سیغه ایرکه بیك باش بولوب چو ملا غنی‌لارمو یولداش بولوب
که قالماق یولین توستی آتّی خدنك خصوص ایرکه بیك موغ بله قیلدی جنك
که ملا صتی روزی باقی امام بو یالعوز یغاج خلقی دین خاص عام

بو قالماق‌لار برله قیلدی جهاد جو موغ‌لار بو کنت دین اوتوب کتّی فات
قاغونجی وقاینوق چاغوستای ایلی بو کنت‌لار ایجیدین بهادرلاری
بولوب باش مونکا ملا روزی امام علم شاه شیخول بیك بله خاص عام
توسوب موغ‌لار آلدینی جمله‌سی که جنکی جهادلار قلیبان بسی
که هر کنت‌دا اولدی نجه یوز لعین که هر کنت کنت‌دا ایلاب کمین
شیبر خلقی موغ‌لارغه کوب یار اولوب کوره ساری اوتکوزدی دلدار اولوب
بوموغ‌لار کوره شهری اوزره یتیب که دریای خونخواریدین تیز اوتوب
کورونمدی کریب کفریلار شاهیغه نذور شاه کویاکی کمراهیغه
که جانکجون بولارغه قیلب ایلتفات ساریغ فوته برله بریب یخشی آط
دیدی نه طریقه بلان کلدینکیز که توقوز ترادین نجوك اوتونکیز
بو یولدا مسلمان کشی کوب ایدی نجوك اوتونکیزلار بولاردین دیدی
دیدی موغ اوتوبمیز شجاعت قیلب که شیردك بولوب طرفه قوّت قلیب
جهادلار قیلب صف‌لارینی یاریب که اسلامی‌لارنینك سزاسین بریب
که مانجو صفت برزنی قیلمانك خیال جو آلدیمدا مانجو ایرور خسته حال
جهان ایجره یوق بز صفت‌لیك دلیر که اندیشه‌میز یوق اکر کلسه شیر
شهرکا سولانیب بولوب سیز نهیف که بارمو بو مانجو صفت‌لیك ضعیف
قیان کتی ای شه سنینك جرعتینك بو انصاف مو دور قایدا دور قوّتینك
که آلته قوتانغه کوجونك یتمادی بو طعنه باشینکدین مدام کتمادی
که خان دولتینی کوروب هر بریدنك قنی ایر بولوب جان فدا قیلغانینك
سولانیب یتیب سیز موشوکدك بولوب اروقلاب کوزونك‌لار توشوك‌دك بولوب
که جانکجون دیدی موغیا اورمه لاف ایرانلارنی کورمای اوروب لاف قاف
کلیب سیز که آزراق قوتاندین اوتوب که بعضینك اولوب بعضی یردا موکوب

بلیب حدّینکزلارنی لاف اورمغیل که‌شیر چانکالیدین بولوب‌سیز ایمین
بو کون ایرته باشینکغه کلسه عدو قیلورسیز کوروب ایط کبی هوی هو
بو کون ایرته شیرلار کیلورلار باسیب یرتولب آلور بورنونکیز دین تشیب
بو سوزدا ایدی کیردی بر لویه تیز که یغلاب یاشینی قیلب یرکا ریز
دیدی کلدی شهر ینکغه کوب اوغریلار کفوك لار ساجیب آغزیدین بوغری لار
یغیلب که اسلام حدّین فزون که تونکانی لار هم عدد دین بیرون
ینه یارکندی ختن کاشقری ینه اندیجان میرغنان بَربَری
بولوب لشکری موءمنان فوج فوج که تونکانی هم بحریدك موج موج
کلیب دور تمام باشمیز آلغالی جو اورنونکغه جانکجون خان بولغالی
ایشتی لعین بولدی مجنون صفت بو غمدین بولوب قامتی نون صفت
که جانکجون یقاسین قیلب جاك جاك قیلب کبریه زار بولدی کوب وهمناك
لامالار دیدی ای شهی کافران که بزلار توروب نه قیلورسن فغان
که بزلار کلیب‌میز قوتان‌لارغه زور جو توقوز ترانی قیلب بی حضور
قوتان‌لار آرالاب کلیب میز بو یان که بزلارکا تاب کلکودك ایر قیان
بریمیزغه تنك کلمکای بش قوتان که قورقادور سن قوتاندین یمان
که جانکجون بو دمده اوروب آه سرد دیدی ای لامالار جنون بی‌خرد
قوتان‌لارنی بیل هر بری بر بلا که تونکانی‌لارنی بلینك ازدها
تورورسن قاتیمدا تمن لاف اوروب تاوشقان بولورسن اولارنی کوروب
قوتان‌لار تمام پهلوان نامدار قوتانغه برابر کشی قایدا بار
بریغه برابر ایماس یوز لاما تنخی لاف اورارسن ایا بی‌حیا
لامالار بو سوزدین بولوب درغضب منیب آطینی چافغالی قیلدی دب
قیزیب سینه‌سی کوب عراقلار ایجیب کوره‌دین جقیب آنجه کورنك لاشیب

لاما لومشاشیب جون قوفاریب غرو بولوب ایردی اسلامی‌غه رو برو
بونورغون‌چریك اورنیدین قورغالیب شمالدك لامالارغه تکدی کلیب
شفا شاف خنجر جکاجاك تیغ اجل سوداسی موندا بولدی قزیغ
جونان یاغدوروب تیری مرکی بلوت ویا توشتی بولغای نیستانغه اوت
ویا بر سروك یلقیغه تکدی شیر ویا شیر برله توتوشتی دلیر
جاراقّا جوروقّا قلینج‌لار اونی لامالار باشیغه سالیب غولدی‌نی
بوقوملوقدا بولدی عجب سخت جنك آقیب قان‌لاری بردی قوملوققه رنك
ممت قادیر ایردی خدایار یوزی نجه موغنی اولتوردی یالغوز اوزی
شهید بولدی نجند دلاور بله دلیری زمان زور آور بله
بو قسمی یتیب یر اوزه کافران سری بی تنان تنی بی سران
اولوب اولکونی ایکی یوز بش لاما کوره ساری قاچتی تمام روسیا
که‌جانکجون‌قاشیغه‌کریب قویدی‌باش قلیب کیریه‌کوزدین‌توکوب ایردی‌یاش
که‌جانکجون‌دیدی‌نه‌اوجون قاشتینکیز ندین یغلابان یرکا یاش ساجتینکیز
که اسلام جریکی نجوك ایر ایکان نجوك فیلتن شیرهٔ نر ایکان
که اورغان بو قاشیمدا لافینك قنی که بز ایر دیکان لاف قافینك قنی
ندین قیلمادینك‌لار ایرانلیك آنکا ندین بولدی حالینك بو قسمی تبا
خجیل لیقدا قالماق باشینی سالیب بولوب شرمساز توردی یرکا باقیب
که جانکجون توکوردی یوزیکا باقیب لامالار یوزیدین عَرَقْ‌لار آقیب
تمام لاما زنکی بولوب کوب خجیل یانیب یورتیغه بولدی کوب مُنفعیل
که بل لشکری توش توشیدین قباب لاما زنکی‌لارنی قیلب کوب خراب
تولا موغ‌لارنی هـلاك ایلادی لامالارنی کوب دردناك ایلادی
که اون‌حصه‌دین برسی قاجیب‌موکوب نه یر جانکال اولسه شو یرغه جوکوب

هزاران ستم‌لار جکیب یورتیغه یتیب بارغانی باش قیوب بوطیغه
تمام موغ لارغه بیان ایلادی هلاکینی بر بر عیان ایلادی
ایشتیب مونی کیریه ایلاب تمام بو موغ خلقی غمده قالیب صبح شام
تمام قورقوشیب قاجتی‌لار تاغ ساری که اوز جاییدا قالمادی هیچ بری
شیبر خلقی اولکون فعالین بوزوب که اسلامغه دوشمن‌لغین کورکوزوب
بو قالماق‌لارغه شیبر یار اولوب که یورتیغه باشلاب که دلدار اولوب
کشی کورمکان یول بله موغ‌نی که اوز یورتی ساری ایبباردی آنی
نوتونمك امدی ساقی مَی دفع غم نه غمدور که مَی برکا بولسه بهم
که آنداغ ایجب می‌نی‌من مست‌بولای کهی مثل افلاك کهی فست بولای
کهی دلدا معشوق خیالی کتار خیالی کتیبان وصالی یتار
نجه برسه می نی آلیب نوش ایتای بولوب شاد مسرور جهاندین کتای

شیبر خلقی فعالینی بوزوب قالماق‌لارغه یار بولوب

خالی یول‌لار برله قالماق‌لارنی اوز یورتیغه ایبارکانی‌نی مسلمان‌لار ایشتیب درغضب بولوب تاکه شیبرلارنی ارادین کوتارماساك برلارکا آرام بولماس ایکاندیب سید عمرخان خوجام عبد الله خزانه بیك عبد الرّحمن خزانه‌جی بیك عبدالواحد خزانه‌جی بیك‌لار وصتیلدی بیك‌لار واعلی خان دلاورلار بازار جریکی بله وینه بل‌نینك لشکری برله دریادین اوتوب شیبرلار برله قاتیغ جنك قیلب شیبر خلقینی مطیع قیلغانی

سخن ناقلی سوز ساری قیلدی عزم صحایف کلستانیدا قیلدی بزم
و بزمیدا آنداغ آجیلدی بو سوز جهان صفحه‌سیغه ساجیلدی بو سوز
ولی یوق ایدی صفحه سیز غوجی بو سوز کوهرین ریشته‌غه تیز غوجی

کلیب نجه تن صفحه‌غه سیز دیدی ایسه ریشته حاضیر آنکا تیز دیدی
قلم‌نی آلیب قولغه سیزدیم بو کون تمامینی ریشتی‌غه تیزدیم بو کون
مع القصه بر کون تمام مؤمنان شیبرنی یوق اتماك بولوب بیکمان
جهانغه سالیب مؤمنان غلغله کلیب شوکت آخون قاشیغه همه
دیدیلار همه میزغه رخصت برینك شیبرکا یباریب اوزونکیز قالینك
دیدی‌شوکت آخون بارینکلار بوکون شیبرلار یوره‌کین یارینکلار بوکون
که آطلاندی تیز تون عمرخان خوجام که آلات جنك‌نی آلیب خاص عام
خوجام برله آطلاندی جندان سپا شیبر آیماقینی قیلورغه تبا
که عبد الله حاجی خزاین‌جی بیك ینه عبد الرّحمن دفاین‌جی بیك
آلیب جمله سردار جندان جریك صتیلدی دلیرنی قلیبان شریك
امام نیاز آلدی طبل ناغرانی یاریب کفریلارنینك یورك باغیرنی
خدا شکریلار برله صادق دلیر نیاز باقی برله خلیل شیر کیر
بولار برله یوردی نجه ناغراجی ندور ناغراجی جون یورك یارغوجی
اوتوب بحریدین جمله اسلامی‌لار بولار سونکیدین اوتی تونکانی‌لار
المهایی جون شیر پیکر آلیب قوغونجی دیاریغه باردی یتیب
جقیب ملا روزی امام پیش باز الم شاه دلیر ایرکه بیك کلدی باز
اعلی خان دلاور فریدون شکوه توزوب صف عدوغه بولوب رو برو
شیبر برله ایلاب که جنك غلغله شیبرلار ایجیکا سالیب زلزله
شیبر برله ایلاب که انداغ جهاد نجه سروینی قلیبان ممات
جیدالمای شیبرلار تمام قاچتی تیز صمونغه سولاندی همه بی تمیز
بو قلعه‌نی لشکر احاطه قیلیب شیبه قوپاریب زنبورك‌لار اتیب
که اسلامی اولکون قیلب سخت جنك شیبرلارنی آنداغ قیلب ایردی تنك

یلانکاج خوجام کلدی تیز تون یتیب اوزیکا تعلّق جریکین آلینب
عدو یغلاشیب یاشین ایلاب که سیل اوکورداسی برله شیبر بولدی ایل
خوجام‌غه اوکوردا بریب یخشی آط تمام نا مرادلار تافیشیب مراد
ینه بردی اسلامغه آلات جنك تفك زنبورك برله تیری خدنك
بولوب شاد عمرخان خوجام شیر کیر اعلی خان دلاورنی قیلدی امیر
یانیب کلدی لشکر تمام شاد اولوب همه قایغو غم‌لاردین آزاد اولوب
کورونمدی امیر شوکت آخونغه تیز آلیب آتّی اولدم امیرلیق‌نی نیز
امیرنینك باشیغه یقیلدی سما که ناموس قلیب بولدی قاتّیغ خفا
عداوت‌لاری بولدی دلدا پدید اعلی خان بولوب یاندی‌لار نا امید
بو عصریدا بولدیکه کوب شوره‌شی بو قسمی ایکاندوك بشرنینك ایشی
سرور جامیدین ساقیا توت قدح دم آلمای یوتای یارنینك عشقیده
بو مَی‌دا کورای یارنینك عکس‌نی منی قیلغوجی زارنینك عکس‌نی

جانکجون کوره شهری قحطلیك بولغان جهتدین

سویدونك قلعه‌سی‌دین آشلیـق تیلب نامه ایبارکانی سویدونك‌نینك خلقی نجه یوز عرابه‌دا لشکری کفاردین آشلیق ایبارکانی لشکری اسلام یول‌نی توسوب سوقوشوب بو آشلیف‌لارنی آجراتیب آلغانی کوره‌شهری‌نینك خلقی قحطلیك‌کا جیدالمای زن فرزندلاری‌نینك کوشینی خورك قیلغانی

معیّن قیلب روزکاری سخن ترتیب ریشته‌غه جونکه دُرّی ثمن
جو ناقیل بونوع سوزنی تحریر ایتار خرد خیلی سمعیغه تقریر ایتار
قیلب ناقلان‌لار بو قسمیدا سوز شجر برکی سارغاردی هم بولدی کوز
خطای لشکری نجه وقت قالدی آج قرین آجی دمدم اورار ایردی کاج

جیدالمای که جانکجون فتیب نامه‌نی کەسویدونك ایباردی یازیب خامه‌نی
اوقوب کوردی نامه‌نی سویدونك ایلی ایشتکانك خطای نینك سنیب دور بلی
که دیدور ایبارکیل منکا کوب معاش که هیچ قالمادیلار توکاب سانکدا آش
توکاتّی عیالمند عیالینی یب بو غم‌نینك نجاتیغه قلغیل سبب
تخی یب یتار خلقمیز کنجره معاش یوقیدین بولدی حالی تبه
ایشیتکان خطایلار جکیب سخت آه مهیّا قیلب جملهٔ زاد راه
ایباردی بولار یوز عرابه معاش ینه یوز عرابه قوناق برله ماش
بولارنی آلیب یوردی کوب کافران کوره ساریغه تون‌دا بولدی روان
مونی لشکری موٴمنین‌لار اوقوب که آلدینی کفاری‌لارنینك توسوب
که‌هیبت قیلب موٴمنان اوردی بانك خطای قورقوشوب بارچه‌بولدی سارانك
بولوب لاعلاج کفریلار قیلدی جوش کەسویدونك بویانیدا قیلدی سوقوش
که جنك‌لار قیلب قلعه‌غه یتکوجه خطایلار اولوکینی قیلدی دوبه
کوره‌کا یتورمای که قیلدی تمام آلیب اولجها نقره‌ها خاص عام
کرونج برله اون نان کندوم معاش قوناق طیریق سماق برله ماش
ینه توشتی موٴمین‌کا آلات جنك تمن فو وطی فو وتیری خدنك
زر سیم برله زر بفت توار جفان برله خورجون قاف تغار
آلیب مونجه مال غنیمت‌نی کوب عطا قیلدی موٴمین‌غه نصرت‌نی کوب
بو ایش‌لار باریسی عطایی کریم خدا بنده‌سیکا رٴوف رحیم
اکر بنده‌کا بولماسه فضل حق بولور ایردیمو مونجه اموالغه غرق
که شکر خداغه هزاران هزار همه بنده‌نی قیلماغیل شرمسار
خطایغه بو ایش‌لار بولوب سخت درد دیدی قیلمدی بزکا لات هیچ مدد
که جانکجون قاشیغه کلیب کفریلار باشینی چالیب کوب فغان قیلدی‌لار

دیدیلار که بز ای شهی کافران — بولورمیز بوتون قلعه سویدونك روان
که آجلیغ‌غه هیچ قالمادی حالیمیز — خراب بولدی بسیار بو احوالیمز
که آجلیق‌دا هرکونده مینك اولکوجه — اولوم یخشی موندا‌غ تریك یورکوجه
بوجانکجون بو کفریغه رخصت بریب — قتولدیکه سویدونك ساری ایباریب
ایشتی کجه‌لب جقار کفری دیب — که آلدینی توستی بررکا ادب
تمامی شهرنینك دلاورلاری — که صحرایی‌لار زور آورلاری
که یولنی توسوب هر طرفکا جقیب — آلیب تیغ‌لار یول باشیدا یاتیب
که بیکذات میراب بیك‌تورار‌دی توساب — خطایلار قانیغه عجایب سوساب
خدایار یوزیدین کوجوك اون بشی — کجوك اون بشی برله پردل علی
بو ایکوغه بیك‌لار بریب سیم زر — به نزدیك سلطان ایباردی خبر
بو ایکی کریب شه‌غه بردی سلام — ایباردی دیدی سیرکا بیك فیام
کوره دین جقیب دور تولا کافران — که سویدونك سیانیغه بولمیش روان
خبرغه یباردی ایکومیرزنی تیز — که‌لشکر برینك تیر ایکومیرغه سیز
که آخون بوسوزنی ایشتماك همان — نجه یوز دلیرنی یعیب بیکمان
که یعقوب میراب بیك‌نی سردار اتیب — صتیلدی دلاورنی هم یار ایتیب
بو جمله دلاورنی قیلدی روان — که بیك‌لار بله سویی کفاریان
بو کفّار جقیب قلعه دروازه دین — که اسلام جریکی‌غه کلدی یقین
خطای سونکیغه کیردی لشکر تمام — قولیغه سنان‌لار آلیب خاص عام
دیب الله اکبر یوکورتوب آطین — جو تیغ برله یاریب خطای‌نینك باشین
خزان یفراغیدك اوزولدی باشی — اوزولکان باشی بولدی سای‌نینك تاشی
که لشکر سالور تیغ خطای باشیغه — یاریب باشینی یتکوزوب قاشیغه
که بعضی آلیبان سنان دار از — ندورکم سنان مرك دوشمن کداز

سنان برله اعدا یوراکین یاریب که تیغ فوستینی یوز مینك تلیب
خطای‌لار قاجار ایردی سویدونك سری جقیب آغزیدین برغریج تیل‌لاری
تمام شیردل‌لار فیاده بولوب قلنج‌لار الیب فش‌لارین قیستوروب
که تونکان ایجدین که لوسن دلیر بولوب اولکونی ارسلان یاکه شیر
مونینك اونك یانیدا یوروبان علی هلاك ایلادی تیغ ایله کفرنی
شهردین ینه روزی آخون دلیر سالیب تیغ کفریغه هم آتّی تیر
که سویدونکغه یتکونجه قیلدی جهاد آجیلدی که اسلامغه بابی مراد
بولوب شاد اسلامی یاندی همه توشیب کفریلار ایجره کوب زلزله
سولاندیکه سویدونکغه قاشقان خطای توروب قالدی سویدونکدا برنجه آی
توتونك ساقیا جام هوش بادینی ایجیبان قیلاین نکار یادی‌نی
که بلبل صفت‌لیك فغان ایلاین که یادیدا باغریم‌نی قان ایلاین
که هجری یقین دور جمالی یراق فراقی یقین دور وصالی یراق
منی قیلدی مجنون که لیلا بولوب کوزومدین اوجوبدور که عنقا بولوب
انینك یادی برله بولوبمن زبون زبونلوقدا می توت بولوب رهنمون
میی که بو نوع غم‌نی دفعه ایتار محبت یتار جمله محنت کتار

کوره شهری نینك شمال طرفینی شهرنینك تاشینی

صانکدونك جانکزا دیکان هم شهر صفت‌لیك ایردی صاندونك جانکزانینك ایجده نجه چنفن‌لار کوره شهری‌نینك عهده‌سینی الیب لشکری اسلام کلسه اولاربرله سقوشورمیز دیب مهیّا بولوب تورغان کافرلار برله لشکری اسلام باریب شول صانکدونك جانرادکی کفارلاربرله جهاد قیلغانی

جو سوز ناقلی اوشبو قسمی دیمیش توکانیب خزان فصلی هم بولدی قیش

تمامی دلاور سوزین قیلدی بر اعلی خان دلاورنی قیلدی امیر
تمامی اولوغلار مبارك اوقوب شهیدلار اوجون هم تبارك اوقوب
تمام جونك کجیك لار قیلیب مصلحت قیلب شوکت آخون بله مشورت
صاندونك جانکز اجنکی غه بولدی روان ایدی شوکت آخون بو وقتیدا خان
بو خان سید جلال آخونوم برله تیز ینه قاضی اصغرمو آطلاندی نیز
اعلی خان دلاور امیری زمان که رخشی غه مندی جهان پهلوان
که مفتیٔ زمان روزی آخون بله مقصود آخونوم مسعود آخون بله
ایمن اخونوم ناصر آخون بله خلیل آخونوم حسن اخون بله
که جونك آخونوم کجیك اخون همه جهادغه بولار ایلادی دغدغه
علی حاجیم حاجی آخون علی علی حاجی خلفت کلستان کلی
حاجی سعد وقاص قواش حاجی لار عید باقی حاجیم طاهر حاجی لار
عمر خلفتم ابوالعطا خطیب عزیز خطیب آخون کهشغه قریب
ابا مسلم آخون که نیکو خصال قاسیم عاشیر اخون فسنده فعال
بولار شیر پیکر الملار الیب صاندونك جانکز اوستیکا توشتی کلیب
بولار سونکیدین آطلانیب کوب سپا الملار الیب جون قیلب قطع راه
جونان حاجی طاهر خزاین جی بیك که عبدالله حاجی دفاین جی بیك
بوایکو بیك ایردی نه خوش دل پذیر ایرور لایقی تخت تاجی امیر
ینه عبد رحمن خزاین بکی ایرور زور آور وفاین بکی
ینه عبد واحد خزانه جی بیك دلی خوش که جنکی مغانه جی بیك
مغفر شانك بکی عاقل باخرد زباندار پردل وهم بخشی مرد
حسن غزنجی بیك کلستان کلی حسین بیك ایدی اوشبو کلی بلبلی
عظیم بیك بله مهریدین شانك بکی صتیلدی دلاور غنی شانك بکی

که بیکذات میراب برله بهرام خوجام بولار برله آطلاندی کوب خاص عام
ینه قاسیم آخون ایدی ایل بکی سونینك اُول یوزیدین تمام بل بکی
امیر شاه یساول‌که جباش میراب یوسف‌بیك خدابردی‌بیك میری آب
عمت علی‌بیك علی بیك منیك بیکی روان بولدی‌لار آطلانیب جملکی
ینه فالتو بیك نو جوان باتمیز نور آخون قریندداشی ایردی عزیز
بولار باردی کفار بله قیلدی جنك بو اسلامی‌لار قیلدی کفرینی تنك
بازار لشکری یوردیلار قوزغالیب روان بولدی‌لار آق الم‌نی الیب
شهرنینك ایجیدین تمام بای‌لار منیب هر بری یامبولوق تای‌لار
بری بشر بیك ایردی بایی کلان که باش ایردی بای‌لارغه اُول نوجوان
اعلی آقسقال ایکی موسی غنی بریدور علی بیك بریدور ولی
بری صابر آخون که میر صالح هم علی خطیب احون بو هم محترم
ینه اسحاق حاجی بولوبدور غنی که بارساقی آخون‌نینك آزراق جانی
تخی شهمه آخون ایرور کهنه بای ینه نقشی آخون ایرور زهنه بای
که کایدی بازار بیکی هم یخشی‌دور بولاردیس بولك بارجه رنك نقشی‌دور
بولار برله یوردیکی نجند فقیر خجالاتی یوقتور ایماس دور حقیر
ستك‌لار فتك‌لار خودك مه‌لك حمك‌لار روزك‌لار تولندی تولك
یوسف بای قیرغیز بای سوداکری فولاد بای ولی بای هم کاشقری
که سلطان یاکورکه تونکان بله یوروب فوج فوج اهلی ایمان بله
صاندونك جانکزاغه‌بارجه آطلاندی‌لار تمن تمن‌لب یتیب باردی‌لار
صاندونك جانکزاغه آتّی‌لار زنبورك جهنّم‌کا کتّی تولا بدرك
بو چنفن مو هم تام‌لارینی تشیب مسلمان ساریغه توفك‌لار اتیب
سفیل باشیدین هم تمام کافران تمن فو مسلمانغه قیلدی روان

عمر خان خوجام تین قوپاردی شیبه سالیب اهلی کفار ارا زلزله
هر ایکی طرفدین قیلب سخت جنك مسلمان خطاینی قیلب ایردی تنك
بناکاه حسن غزنجی نو جوان شهید بولدی جنّت‌کا بولدی روان
نه خوش نو جوان ایردی هم ماه روی که نیکو خرد نیك خوی نیك روی
ضخامت ارا جون ایدی کوهکن لطافت ارا ایردی سرو ثمن
خرد چمنی‌نینك اُول ایردی کُلی انینك وصفینی دیر زبان بلبلی
قریندا‌شی انکلاب اوروب سخت آه که خویش اقربا برله کیدی قرا
حسین بیك‌قیلب کوز یاشین مثل‌سیل انینك شاءنیده قیلدی انشا غزل
فلکدین شکایت قیلب دمبدم تلیدا بو ابیات کریبانی نم

حسین بیك‌نینك کیریه سینی ملا بلال شاعر غزل قیلغانی

رفیقا یغلامای نیلای فریندا‌شیمدین آیریلدیم
کمان اتمه تریك دیب تن قالیب باشیمدین آیریلدیم
نجوك اتکوم قیان کتکوم نجوك مقصد سری یتکوم
کیومجان مهربانیم برکه یولداشیمدین آیریلدیم
ندین من اورمایین کیم اوتلوغ آه‌لار بینوادورمن
کیم یغلاب کیمه ایتایکه مونکداشیمدین آیریلدیم
قنات سیز قوش کبی بولدوم نجوك فروار ایتالکایمن
انیسیم مونسیم قرداش سیرداشیمدین آیریلدیم
که بی درد بی تمیز بی فهم آدم‌لار منکا کولکای
کرسنه تشنه‌لب دور من ایجار آشیمدین آیریلدیم
حسین بیك‌نینك فغانینی بلالی نظمیکا آلدی
قریدیم قصد اشعار برله جون یاشیمدین آیریلدیم

حسین بیك بو نوع کا فغان‌لار جکیب بدن‌نی الیب نعش اوزره سالیب
نمازین اوقوب غازی‌لار سروری که نعش‌نی التیب کوروستان ساری
لحد باشیدا جون تبارك اوقوب تمام یاندی‌لار جایی‌غه تافشروب
ایمین صوفی برله عثمان یوز بشی ینه اوسته عثمان بله اوج کشی
شهید بولدی اول یردا ایلاب جهاد بولار روحینی تنکری قیلسونکه بشاد
کورونك بشربیك کا حریف کفری یوق بوکون بشربیك پایی‌غه تکدی اوق
ینیب چقتی جنکدین بولوب زخمدار اوشل زخمیدین دمبدم قان آقار
الیب چقتی بوبیك‌نی زخمین تانکیب خلایق تمام چقتی جنکدین یانیب

کوره شهریدین جقیب سویدونکدا سولانب قالغان خطایلار دلو فصل‌دا قورغاس‌غه بارماق بولوب یولغه جقّانینی لشکری اسلام آنکلاب یولینی توساب قاتیغ ساوقدا جنك قیلب بارجه‌سینی هلاك قیلغانی

بو دم بارجه سردارغه یتّی خبر ندور کم خبر بلکه نصرت اثر
دیدی شهری سویدونکدا قالغان خطای ینه آندا جندان سولانغان خطای
نجه مینك خطای سوبی قورغاس سیان بو تون شبی اوّلدا بولمیش روان
دیدی شاه‌لار بارمو دور یخشی ایر دیدی زمان شیر دل شیر نر
باریب کفریلارنی هلاك ایلاسون خطایلارنی کوب دردناك ایلاسون
بوسوز کلماین بارجه موٴمین‌غه خوش جرا که ساوق شدّتی قیلدی بوش
کمالی ساوق ایردی بو وقتیدا یتالماسکه شه‌لار ایکز تختی دا
که برداش قیلالمای ساوق‌غه باری که لشکر بولالمایکه اوتدین ناری
اسرائیل دلاور مزارلیغ بله عزیز پهلوان‌لار بازارلیغ بله
قواش شیر مرد آق توفالیق بله جهادغه بارورغه قیلور دغدغه

طورفان یوزلکی هم همت توخته بیك بار توقای ایلی‌دین خدا بردی بیك
خدایار یوزیدین خدا بردی‌لار کیکرجی علی برله تیز یوردیلار
بولار جمله‌سی کفری راهین توسوب مثالیکه اوردك‌نی لاجین توسوب
بو تون اوّل آخشام‌دا ایکی کروه بری برسی برله بولوب رو برو
تمام کفریلار باشیدین کتّی هوش اوشول توندا قیلدیکه آنداغ سقوش
جاراقّا جوروقّا قلنج‌لار اونی تاراقّا توروقّا سالدی غولدی‌نی
شبی تاریك اولدی تمان برله داج که موءمین ایشی موندا تافتی رواج
که یاغدوردیلار تیر مدکی بولوط ویا توشتی بولغای نیستانغه اوت
یتیب یر اوزه بو صفت کافران سری بی تنان تنی بی سران
اوشل توندا بولدی عجب سخت جنك خطای قانی برله بریب یرکا رنك
که بامدادغه تکرو توکاندی عدو آجیب باب نصرت مسلمانغه هو
ینیب بارجه خلق اولجه‌لارنی الیب که سردارلارغه کوروندی کلیب
دلیرلارغه شه ایلادی ایلتقات بریب باش ایاغ سرفا قات قات
کتور ساقیا می‌غه من تشنه لب ایجب سوز اطیغه برای تیز دَب
یوکورسونکه سوزنینك تکاورلاری چافیب تیز تکلّم اکابرلاری
زبان شاهی قیلسونکه سوزساری عزم کلستان صفحه‌دا قیلسون که بزم
آجیلسونکه دمدم تکلّم کلی نوا ساز قیلسون لسان بلبلی

کوره‌نینك تاشی صاندونك جانکزانینك فتح بولغانی

تمام غازی بر کون خروش ایلادی قزان قاپناغاندك که جوش ایلادی
تمام موءمین اهلی بولوب درغضب سواره بولوب، بردی اطلارغه دب
بولوب بعضی آطلیغ وبعضی پیاق الیب ایلکیکا غولدی برله تیاق

برنجی آی نینك که اون ایکی‌سی فیاده بولوب موٴمنین جمله‌سی
که‌دروازه مشرق‌غه تیز قویدی اوت توتون‌لار هوا اوزره بولدی بولوت
که تونکانی‌لار برله کوب موٴمنان صاندونك جانکزا ساریغه بولدی روان
شهر لشکری قبله دربنده‌نی بوزوب کیردی اولتوردی کوب‌لنده‌نی
دلیرلار دوکان‌لارغه اوتلار یاقیب خطایلار کوزیکا توتون‌نی تقیب
او کون کج غجه کوب خطاینی قریب خطای باشینی غولدی برله یاریب
الیب ایلکیکا خنجری آبدار عدو خیلی‌نی انجنان قیلدی خوار
قاچار ایردی کفّار تاوشقان بولوب بنوع کُربه قاشیدا سجقان بولوب
دلیرلار بولوب شیر نر صفت قاچار ایردی اعدا بولوب خر صفت
سالیب شیر مردلار خطایغه سنان کوب اعدانی قیلدی سقرغه روان
که بعضی عدونی تفنك‌دا اتیب که دوزخداکی اتاسیغه قتیب
که بعضی خطایلارغه ششفر اورار عدولار سقر ساریغه فَر اورار
که بعضی سنان سالدیلار بعضی تیغ که اعدا باشینی اوزوب بی دریغ
که بعضی غضب برله سالدی تبر اوزولسه باشی تن ایرور بیخبر
سوروب کفریلارنی دیبان جاف جاف که تیغ‌لار خطایغه سالیب شاف شاف
جراقّا جوروقّا قلینج‌لار اونی تراقّا توروقّا سالیب غولدی‌نی
جنان یاغدوروب تیر مرکی بلوت توتاشقان صفت‌لیك نیستانغه اوت
ویا بر سروك یلقی‌غه تکدی شیر ویا شیر برله توتوشتی دلیر
جونان کفریلارنینك اوزولدی باشی که آطلار ایاغیدا سای نینك تاشی
یر اوزره یتیب بو صفت کافران سری بی تنان تنی بی سران
بوکون فاتقوجه کیجه تانك آتقوجه دم آلمای قیلب جنك‌نی تا یاتقوجه
قاچب بولدی کفّار شهرکا روان که یوز نجه کافر قوتولدی آران

که موءمین قیوشدی قدم اولجه‌غه که یانماق‌نی کورلب تمام غولجه‌غه
که غارت قیلب بارجه اموال‌نی که آط باش جای خطای مالینی
تالاشیب قرا جای کوکجه‌ای‌نی الیشیب تیوه آط کلا تای‌نی
لکن برله داروی جانان جنه مکر قالمادی اوسمه برله خنه
الیب بعضی‌لار دختری نازنین که مورجه‌میان غنجه‌لب مه‌جبین
که آلتون کموش برله دوردون توار شکر برله کتمیش نبات قند انار
تمام بی بضاعت بولوبان غنی کدایلار کوتاریب زر نقره‌نی
بحکم خداوند نعم النّصیر که فرزند زن‌نی قیلبان اسیر
کوره شهریده مینکجه موءمین قالیب یانیب غولجه‌غه اولجه‌لارنی الیب
هر اویلوك اویی ساری بولدی روان غنی بولدی اولکون موءمنان
که شه‌لار طبل شادیانه جالیب کورونك اهلی حافیظه نوالار قیلیب
قیلب لعله جبه دلیر طرفه ساز شاه عاروف قیلب کبك دك انجه باز
ینه معصوم آخون نوالار قیلب که صادق دوتاری صدالار قیلب
که نقّاش حسن چالدی آندا نفیر قیلب آندا قاسیم جکردك صدیر
تمام موءمنان شاد مسرور اولوب یورورهر بری شاهی فغفور اولوب
خدا ایدنی برله بولوبدور بو ایش ذکر یوقسه بنده قیلالغای نه ایش
بو دور بنده‌سی اوزره فضلی الله بز عاجز نهیف‌لار بو دور عطا
کورونك قدرتی ربّی حیّ القدیم خطاینی ندیم اتّی برکا کریم
که شکر خداغه هزاران هزار خطای آلدیدا قیلمدی برتی خوار
دیمه کفریلار برله جنك ایلادوك خطاینی جهاد ایجره تنك ایلادوك
هر ایش اوتسه اولدور خدا خواهشی ایماس دور اول ایش بنده‌لارنینك ایشی
ولی بنده‌کا جزوء اختیار عطا ایلادی اختیار بیروبار

تخی کورساتیب بنده‌کا ایکی یول صواب‌موندادوردیب خطادیب‌که بول
بو یول دیب که کیرسه جنّت تپار بو یولغه کیرور نار محنت تپار
خدایا کرم ایله جنت یولین روا کورمه مؤمین محنت یولین
محبّت مَی دین توتونك ساقیا غریب نظمی‌دین قیلب ابتدا
بلال بی سعاده کین قالماسون جو می‌سیز قدح ایلکیکا آلماسون
کشیکم محبت میی‌دین ایجار که حرص هوالار دلیدین کتار
شمالدك اوتوب کتی عمری عزیز که افسوس یماس سن ایا بی‌تمیز

القصه قلعهٔ کفار یعنی کوره شهری‌نینك فتح بولغانی

وآندا بولغان واقعه‌لارنینك بیانی وبجند کفارلارنینك سردارلاری‌نینك
مطیع بولغانی قیری جانکجون مطیع بولوب ینکی جانکجون اوزیکا اوت
قیوب اولکانی

بو قسمی دیدی ناقلانی سخن ندور ناقلان عاقلانی سخن
سپا لارینه ایلادی مصلحت علوم اهلی برله قیلب مشورت
دیدی امدی بوزساق کوره شهرینی خطایدین آلیب سلطنت تختی‌نی
مسلمان ایلی ایلاساك شاه‌لیغ رعایانینك حالیدین آکاه‌لیغ
بو سوز برله اسلامی آطلاندی‌لار کوره شهری اوزره یتیب باردی‌لار
قوپاریب ینه ایکی یرکا شیبه سالیب کفری اهلی ارا زلزله
تولا نامدار شیبه اوزره جقیب کورونکان خطاینی تفك‌دا اتیب
آتیب کفریغه زنبورك‌لار اوقین بو قلعه‌نی بوزماقه بولدی یقین
خطایلار ارا توشتی کوب زلزله که امّید اوزوب جان‌لاریدین همه
تولا اهلی کفّار بولوشتی هلاك که فرزند زن بولدی کوب درد ناك

کریب جمله جانکجو نغه زاریغلاشیب باشینی اوروب یر جهان تیغلاشیب
کلیب داد اتیب کفری سرداریغه نه سردار بولسونکه مر داریغه
دیدی بارجه‌میز حالی بولدی زبون بری‌برنی یب بارجه بولدوق جنون
خورك ایلادوك بارجه آدم کوشی بو قسمی بولوب بارجه‌میز نینك ایشی
جهاد ایلاماك کا مجال قالمادی تنمی مانکغالی بزدا حال قالمادی
یورارمیز که بر برسی‌میز دین قجیب توکاندوك اولوب آب افیون ایجیب
مونی آنکلادی شاهی کفاریان یوزین تیرمالاب قیلدی آه فغان
دیدی بارجه دارین یغیلسون دیدی بوایش‌نینك علاجینی قیلسون‌دیدی
یغیلدی غلادای دالویه لار فیاده کلیشتی اوروب فویه‌لار
که‌جانکجون یانیغه کریب قویدی‌باش همه‌یغلاشیب کوزیدین توکتی یاش
آجیب اولکونی بارجه انبارینی یاریم‌تویدوروب خلقی‌نینك بارینی
که یاندوردی خلقین نصیحت بله کریفتار اولوب درد کلفت بله
یورور ایردی کفّار جانیدین کجیب اولور ایردی افیون سوینی ایجیب
توتوب بر بری‌نی کوشینی یدی که تاتلیغ ایکاندیب توشینی یدی
کذرغه جقیب اوجراغان‌نی توتوب خاتون بلالارنینك قانینی یوتوب
که آدم کوشینی تالاشیب یدی اوزین فوقینی قارنی آجیب یدی
که اسلامی‌لار هم مونی جاغلادی تنمی ایکی یرکا شیبه باغلادی
شیبه اوستیدین زنبورك‌لار اتیب که لاتُ منات اهلی‌نی قورقوتیب
تولا کفریلارنی هلاك ایلادی خطای‌لارنی کوب دردناك ایلادی
که جانکجون قیلب الجی‌چنك لویه‌نی قوشوب مونکا بر نجه دالویه‌نی
بولارنی چقاردی سفیل باشیغه جقاردی ینه شهری‌نینك تاشیغه
بولار فجقریب دیدی ای اهلی دین نجه تونکشی بیك بزکا کلسون یقین

بولوب رو برو سوز قیلالین دیدی خیالینك ندور بز بلالین دیدی
بولار قاشیغه باری جبّاش میراب خدا بردی بیك هم امیر شاه میراب
دیدی نه‌سوزونك بولسه قیلغیل بیان نجوك خواهشینك بولسه قیلغیل عیان
دیدی شاهمیز جون ایطاعت قیلب کنامیز دین اوتسه عنایت قیلب
دیدی جونك کجیك بارجه بولدوق مطیع خدا قیلدی بزلارکا سیزنی رفیع
ینه برسه بزلارکا اوج کون امان که آندین سوزومیزنی قیلساق عیان
بو سوزلارنی چنك لویه قیلدی بیان بولار هم امیر ساری بولدی روان
امیر برله سلطانغه بر بر دیدی بولارغه امیر ایلتفات ایلادی
مونی آنکلادی بارجه بیك بولدی شاد که سلطان امیرغه بو ایردی مراد
دیدی تیز چنك لویه ساری بارینك که چنك لویه‌غه تیز بوسوزنی قلینك
که‌جانکجون دین اوزکا اولوغ لارنی تیز جقاریب که بزلارکا تیز برسانکیز
که‌جانکجون‌غه ایلطاف قلیب قلعه‌سین تمامین قیلورمن اولومدین ایمین
باریب تونکشی لاردیدی چنك لویه‌غه که آنکلاب که یاندی بو هم سونکیغه
کریب کفرلارغه بیان ایلادی اولوغ لار سوزینی عیان ایلادی
دیدی خویزه‌لاردین کریب ایکی تن که هر سوزنی قیلسه ایشتسام که من
مونی دیب جقاردیکه چنك لویه نی که سلطان امیرغه دیدیلار مونی
امیرلار قواش قاضی‌نی باش اتیب که‌بیکذات میراب بیك‌نی یولداش اتیب
بولوب ایکی تن کفری ساری روان خطای شاهی قاتیغه یتّی همان
کورونکدی کریب رسم آداب بله تکلّم قلیشیب که هر باب بله
چقارماقچی بولدی سپاه‌لارنی تیز آجیب برماك اولدی قبوغ لارنی نیز

بس ینکی جانکجون‌نینك حکم برله کهنه جانکجون‌نی
یعنی چانك جانکجون‌نی باش قیلب نجند منصب‌دارلار برله جقاریب
برماك بولدی قواش بیك بکذات بیك‌لار جانکجون‌نینك قاتیدین جقیب
سلطان شوکت آخونغه امیر اعلی خانغه بر بر بیان قیلدی مسلمان‌لار
طرفه شاد خرم بولدی ایرته‌سی کفارلار دروازهٔ شمال‌نینك قبله طرفی‌نی
تشیب توشوك آجیب لشکری کفارنینك سردارلاریدین مثلاً جانك
جانکجون تودارین یی‌دارین کهنه جانکجون ساداریدین خاغلادای جاغلادای
باغلادای عه آغلادای لارنی خاتون فرزند مال منال‌لاری برله جقاریب
مسلمان‌لارغه تافشوروب بردی سپاه‌لار بو سردارلارنی غولجه شهریکا
ایبباردی ینه کفارلار قلعه دروازه‌سینی برکتیب آلیب آجمادی مسلمان‌لار اوج
کون صبر قیلدی کافرلار دروازه‌سینی آجمادی ینه سردارلار جفاش بیك
قواش بیك یوسف بیك امیرشاه بیك بیکذات بیك سامساق تونکشی
لارنی ایبباردی بولار قلعهٔ کفارنینك قاتیغه کلیب بانك اوردی وایدی‌لار
کم ای ناکس‌لار نمه‌غه حیله قیلب دروازه‌نی آجماس‌سیزلار وعهده‌کا
نه اوجون وفا قیلماس‌سیزلار دیدی چنك دالویه چقتی وایدیکم ای بهادر
یکیت‌لار جانکجون سیزلاردین یمان قورقادور وایتادورکه ینه نجه کون
صبر قیلسالار آندین دروازه‌نی آجیب برساك دیدور دیدی بو سوزلارنی
آنکلاب بیك‌لار خواه‌لادیلارکه یانغایلار چنك دالویه‌نی برکا آلیب بارغای
شول زمان سفیل باشیدین میلطیق آتّی سامساق تونکشی‌غه تکدی
شهید بولدی بارغان بیك‌لار چنك دالویه‌نی اولتوروب باشینی خندك‌نینك
کوبروکی‌نینك یانیغه آستی ینه جنك قلیشتی اولوغ‌لار صادیرغه
ایدیلار ای صادیر ینه برلقم کورلاسانك سفیل‌نینك آستیغه دارو قیوب

بیاندای نینك سفیلی نی بوزغاندك بوزغیل دیدی صادیر خوش بولغایدیب
ینه لقم کورلاغانی

نظم

مونی آنکلادی تیز اون نجه ناس سفیلغه یوکوردیکه قیلمای هراس
سفیلنی بولار بوزغالی باشلادی بوزوب قلعه‌نی توزکالی باشلادی
سفیل باشیدین کفری اوت تاشلادی که اوت هم‌قزیغ یاغنی ذود تاشلادی
بو اون نجه موءمین‌نی قیلدی شهید جانی هشت جنت‌کا قیلدی فرید
که صادیر لقم کورلاماقغه توتوب توشوك برله خندك تکیدین اوتوب
سفیل آستینی داروغه تولدوروب قیوب فیلته‌نی فیلته‌غه اوت قیوب
سفیلنی قیلب راه‌دك جونك شورا خطای خلقی‌نی ایلاماك‌کا تبا
قیلب بارجه اسلامی غوغایی عام خیلی خطایلارنی قیلماق تمام
بو کونلاردا بولدی عجب سخته جنك خطای قانی غبرانی جونان بردی رنك
که برنجه تن قلعه‌غه قویدی اوت توتون جقتی آسمانغه بولدی بلوط
خطای قالدی حیرت‌دا هریان باقیب اوزی‌نینك اویی‌کا اوزی اوت یقیب
توتون برله اوتلار شهرکا تولوب که کوزدین شهر بلکه غایب بولوب
کریب غازی ایرلار شهرنی باسیب خطایلارنی توتقان همانا آسیب
هلاك ایلادی تیره‌سینی سویوب کسیب باشینی کوزلارینی اویوب
خطای اوجراسا تیز ایلاب هلاك که فرزند زنی‌نی قیلب دردناك
کریب بر طرفدین امیری زمان ینه توخته آخون جهان پهلوان
عدو خیلی برله قیلب سخت جنك عدو قانی برله بریب برکا رنك
صتیلدی دلاور بله بشری بیك ینه قاسیم آخون ایدی عشر بیك
شهر لشکرینی بولار باشلابان قیلب جنك بولوب آرسلانی زمان
خطاینی جافیب باشلارینی اوزوب یوروب هر بری مردلیغ کورکوزوب

بو یاندین کریب توقنك بیك همه که بل لشکری موسیار بیك همه
عظیم شاه الم شاه امیر شاه همه ممت شاه خوجه شاه تمور شاه همه
سوروب کفریلارنی بولوب بوریدك خطای سینه‌سین نیزه‌دا قیلدی جك
که بر کوجیدین غولجه پهلوان‌لاری ارا اوستنك دلیری جوانان لاری
تاش اوستنك دلیرانی بر یانیدین ارا بوز جریکی تیکیب آرقادین
چلوقای بولوکای مزار لیغ تمام ینه بار تو قایدین تمام خاص عام
که نیلخا اولاستای بله جونجی‌لیك بورا بوغاسونلوق بله کوب جریك
ینه قاش سفته‌ای بهادرلاری که‌قورغاس ایلی نینك که پُرزورلاری
که تونکانی آخون جریکی تمام که یالغوز یغاج کانیدین خاص عام
شره باغ قوغونجی وقاینوق همه جاغوستای دولاتو خونخای ینه
ایکی بوغرالوق برله غالجات ایلی آجانوقو شونکقار کتمن بلی
که دار تام دو برله اودوتو تخی دوبون لشکری کلدیکه انبوه تخی
که هر کوجه باشیدا آطلار جافیب خطای باشیغه تیغ برّا سالیب
که نعره جکر بند جکیب های هوی نجوك تنك بولور ارّدها برله اُوی
بو نورغون جریکدین آلالا جقیب یورك یارغودك شور غوغا جقیب
که قانغه بویالیب بولوب لاله رنك که بر کجه کوندوز قلیب سخت جنك
بولوب هر بر اسلامی مست تیوه دك لعین‌لار بولوب اهریمن دیوه‌دك
کهی بوجریك‌لار خطاینی سوروب کهی بو جریك‌نی خطای یاندوروب
تانك آتقونجه ایلاب که غوغایی عام سحرلیکدا بولدی خطایلار تمام
توتوب کهنه جانکجون‌نی ایلاب اسیر که فرزند زن‌نی قلیبان یسیر
ینه نجه یوز ایر مظلوم خطای که‌جانکجون اویی‌کا کریب توتّی جای
سولانیب که اوج کونغجه بارجه‌سی بولار بو لعین‌نینك ایدی غالجی‌سی

ینکی جانکجون ایردیکه یاش نوجوان مسلمانغه قیلماب ایدی هیچ زیان
دیدیکم مسلمانغه من ایل بولای نمه کلسه باشیمغه آنی کورای
که چنفن یغیلدی دیدی آی اولوغ که بزلارکا لایق بولوبدور تموغ
کهسن قیلمه موندای یمان ایش نی هیچ سنی جقّالی قویماغایمز که هیچ
بوسوزنی ایشتی بو جانکجون خطای علاج تافمایین یغلادی های های
بوجانکجون اوزیکا اوزی قویدی اوت قاچب چقتی آخیر تمام اهلی بوط
بو قاجقان لعین نی هلاك ایلادی تمام اصل نسلینی پاك ایلادی
اولوغلارغه توشتی خزاین لاری جریك لارکا توشتی دفاین لاری
آلیب اولجها دختری ماه روی که مورجه میان نقره تن مشکبوی
مسلمانغه توشتی تولا نقره تن قدی مثل عرعر یوزی یاثمن
کورونك قدرتی قادر ذوالجلال که خاقان جین بختی تافتی زوال
تمام مورجه نی شیرغه غالیب قیلب برور فشه غه شیرنی مغلوب قیلب
اکر خواه لاسه آن خدای کریم که عنقانی قیلغای جبین غه ندیم
هر ایش نیکه قیلسا خداوند قیلور که یوقسه نهیف بنده دین نه کیلور
که شکر خدانینك بو انعامیغه که نصرت نما جود احسانیغه
ایا ساقیا توت فرح جامیدین بولای مست ایجیب جام کُل فامیدین
بو مست لیکدا ایلای که یاریم نی یاد که مقصدغه یتسام که تاپغوم مراد
که مقصد همه کعبة الله ایرور مراد کعبة الله الله ایرور

یعنی آن خدای عالمیان نینك فضل کرمی برله قلعه کفّار فتح بولدی
بارچه سردارلار اوز لشکرینی آلیب یانیب غولجه شهری دا قرار توتّی لار
بارچه لشکری اسلام بجند زمان تنج بولوب راحت وفراغت قیلدیلار

القصه سلطان شوکت آخون برله امیر اعلی خان نینك
جدل غلبه‌سی نینك بیانی بو آنداغ واقعه دورکم سلطان ملا شوکت
آخون امیر اعلی خانغه کناه قیوب امیرلیق منصبی نی آلدی
بارجه لشکری اسلام بو ایش‌غه دل تنك بولدی جراکه تولاراق
خلایق امیر اعلی خان‌نی دوست توتار ایردی جراکه اعلی خان تفك
زن‌لیك‌دا بی‌نظیر ایردی وهم تولا جنك قیلغان یاش نوجوان پُردل
ایردی بو جهتدین بارجه منصب‌دارلار سلطان شوکت آخوندین اعلی
خان‌نینك کناهینی تیلادیلار شوکت آخونغه معقول بولادی حتّی که
تونکانی‌لارنینك اولوغی یاکور سلطان جوسن بایَنْ شَیْ لوءجور یَنْ شَیْ
لَایَنْ شَیْ‌لار کلیب آخونلوقدین اعلی خان‌نینك کناهینی تیلادی اونومدی
آخیر خدایار کنتی‌دین ملا صالش امام تولندی یوز بشی ملا مشهور
امام‌لار کریب آخونلوقغه نصیحت‌آمیز سوزلار قیلدی جراکه ملا
صالش امام سنّه ساله‌لیك خردمند کشی ایردی وهم اهلی دولت اغنیا
کشی ایردی سوز آغاز قیلدی وایدیکم ای آخونوم بو دنیا فانیدور
آنینك دولت وآبرویی هم فانیدور نجند اولوغ دولتمندلار یر سوزینی
سوراب آخریدا زیر زمین‌دا خاك آلوده بولوب یتیب دور مثلاً شاه
جمشید وفریدون فرخ ومنوچهر وضحاك وکیکاوس وکیخسرو وزال زر
ورستم وکودر ابن کشواد وانوشروان بس پادشاه لارغه همت‌لیك ایرانلار
وعاقل وزیرلار لازیم دور جراکه وزیر قابل وعاقل بولسه پادشاه
آسایش‌دا بولور البته اعلی خان‌نینك منصبی‌نی عنایت قیلسونلار مکر
آنداغ قیلماسه‌لار یورت قولدین کنار ایش‌نینك آخری فسادغه تارتار
اول وقتیدا فشیمان فایده قیلماس دولت قولدین کتسه یانیب کلماس

هر کشی توانالیغ وقتیدا داروی کار ایجیب عادة قیلسه البته کسللاردین
امان‌راف بولور مبادا آغریب یاتقان‌دین کین داروی کار ایجکان برله
فات نفعه یتکورالماس مثلاً تریاق داروسینی زهر ایجماس‌دین ایلکری
راست قیلب قویسه یخشی بولور مبادا زهر ایجکانیدین سونك تریاق
داروسینی راسلاب ایجکونجه یورك باغری ایزیلور اول وقتیدا ایجکان برله
سود قیلماس البته هلاك بولور ای آخونوم موندین اوزکاسینی اوزلاری
بیلسون‌لار دیدی سلطان شوکت آخون ایدی ای امام آخون راست
ایتا دورسیز امّا اعلی خانغه منصب برماسمن دیدی ملا صالش امام
آخون وتونکانی‌لار سورادیلارکم امیر اعلی خاندا نمه کناه بار ایردیکم
آنکا مونجه غضب قیلادورلار دیب ایردی آخونلوق ایدی انینك کناهینی
اوزوم بیلادورمن دیدی بولار ایدی موندا غ غضب اوزکا زیان قیلور
دیب ناعلاج بولوب یانیب چقتی بارجه اولوغ کچیك‌نینك کونکلی
شوکت آخون‌دین قالدی ملا صالش آخون اوز کنتی‌غه یانیب چقتی
یورت خلقی یغیلیب کلدی سوردیلارکم نجوك بولدی دیب آخون بولغان
واقعات‌نی بولارغه بیان قیلدی بارجه اشکرنینك آجّغی کلدی نورغون
لشکر قاش بویی‌غه باردی امیر اعلی خانغه کوروندی خلایق‌لار اعلی
خانغه ایدیلارکم سیزنی اوزومیزغه سلطان قیلدوق شوکت آخون‌نی
عزله منصب قیلدوق دیدی اعلی خان ایدی برنجه کون صبر قلینکلار
تا که آخونلوغ‌نینك آجّغی فست بولسون دیدی خلایق‌لار اونومای امیر
اعلی خان‌نی سلطان کوتردی هر طرفدین لشکری اسلام جوق جوق
یغیلب کلیب اعلی خان‌نی مبارك بادلیغ قیلدی بارجه سپا ورعایا شوکت
آخوندین یوز اویوردی بارجه‌سی اعلی خانغه ملازمت قیلدی حتی که

صتیلدی فانصد هم شهرنی تاشلاب صحراغه جقیب کتّی بیکذات بیك خوجام نیاز علی فوجی‌لارنی آلیب زنبورك‌جی‌لارنی باشلاب اعلی خان‌نینك خذمتیدا بولدی سلطان اعلی خان احمد خان خوجام‌نینك کناهیدین اوتوب امدی سیز ای خوجام خلایق‌لارغه دعا قیلب بریب اویونکزدا تنج یاتینك دیب صحرادیکی اوی‌کا ایبساردی احمد خان خوجام‌نینك اینی‌سی توختته آخون‌نی امیر لشکر اسلام قیلدی ملا روزی آخون‌نی ینه مفتی قیلدی طاهر بیك عبد الله بیك عبد الرحمن بیك عبدالواحد بیك‌لارنی غزنجی قیلدی مغفر بیك‌نی داد خواه بیك قیلدی مهر الدّین بیك عظیم بیك صتیلدی بیك‌لارنی شانك بکی قیلدی هر قایسی سپاه‌لارنی برر منصب‌کا مقرّر قیلدی آندین سونك سلطان اعلی خان لشکر انبوه برله شهر طره‌فیکا یوزلاندی بو خبرنی ملا صلیش امام آخون ایشتیب تولند یوز بکی ملا مشهور امام احمد علی‌لارنی آلیب نورغون خلق برله سلطان اعلی خان‌نینك آلدیغه پیش‌باز چقتی‌لار نظم

که سلطان که بولدی شهرکا روان — آلیب بیعدد لشکری موءمنان
چقیب پیش باز ملا صالش امام — کوروشماك رسومینی قیلدی تمام
کورونديکه خانغه بو شیرین زبان — قلیب پند آمیز بولوب نکته دان
دیدی ای شهاعمر ونك اولسون اوزون — تنحی دولتنك هم عدد دین فزون
بناکاه شهر ایچره کیرسه کشی — که هیچ قیلماسونلار یمانلیق ایشی
شهرنینك ایچنده کوب اهلی ادب — اولارغه برو قیلمسون‌لار تعب
بو لشکر شهرکا زیان قیلماسون — برونینك تاخوسینی اولتورمسون
اکر اوجراسا ایط آنی قیلمه قان — شهر ایچره قان توکسه بولغای یمان
برونینك فولینی تالان قیلماسون — بو لشکر شهرنی بولان قیلماسون

شهردین برو بزکا کر آتسه اوق آنکا صبری ایلانك که هیچ باکی یوق
عداوت قیلب قیلمغای سیز قصاص اولوغلوق قیلب قیلماغای سیز عصاص
بو قسمی نصیحت عیان ایلادی که سلطانغه پندین بیان ایلادی
که آندین بولوبان شهرکا روان شهرکا کریب لشکری بیکران
دیدی جقماسون آخونوم اویدین خموش ایلابان توشماسون توریدین
آلیب آخونوم دین که نقّاره نی نفیر برله کارنای دبول بارینی
جلال الدین خلفم‌نی قاضی کلان قیلب مقصود آخون‌نی مفتی زمان
که سلطان که چقتی ایکیز تختیغه بریب زیب زینت جهان رختیغه
سرانجام ایلاب که قالمای کمان خدایا بو ناظم‌نی توتقیل امان
بو قسمی ایکاندوك فلك‌نینك ایشی جفا ظلم ایرمیش فلك ورزیشی
عزیزنی قیلور خوار خدای جهان کدانی قیلور پادشاهی زمان
قلیب مرغ زرّین‌نی قاف ایچره بند ینه تاز قرانی قیلب سر بلند
عجب دور عجب دور زمانه ایشی غریب‌دور غریب‌دور فلك ورزیشی
کدادك بولوبدور نه خوش بای‌لار کدالار مینار تیز رو طای‌لار
ایجالمای کدا بادیان جای‌نی تپالمای آشیغه زغیر مای‌نی
ایجارلار بوکون‌لاردا آت باشی چای ایشك مینماکانلار مینار بولدی طای
بولوب فقری بایلار بلاسی تولا کدانینك بو کونده کلاسی تولا
کدالار ایجب سوت‌نی قایماق یدی عزیزلار مدام نانیٔ قاق یدی
دریغا دریغا صفا قالمادی قریندداش ایچنده وفا قالمادی
یکیت‌لار خاطوندك کیار باسمه‌نی اولوغ‌لار بلیکا تاقار تاسمه‌نی
که بداصلی بد ذات بولدی عزیز جوکوب هم‌موکوب یوردی اهلی تمیز
ایا ناظمی سوزنی قیلمه دراز یقین‌دور خزان فصلی تیز کتّی یاز

قیلب بارجه‌نی ترك دلائل اوقونك خدا رحمتی دین مدام کوز توتونك
خداوند عالم کرم ایلاکای دو عالم ارا محترم ایلاکای

قورغاس جهادی‌نینك بیانی

ینه ناظمی قصه قیلدی بیان که فوشیده سوزنی قیلورلار عیان
قلیب شاه‌لار بر کونی مَشْوَرَتْ ندور مشورت بل قیلب مصلحت
آلیب شاه‌لار لشکری بیکران که قورغاس دیاریغه بولدی روان
که منزل مراحلنی کوب طَی قیلیب که تیز باردیلار کَرْصمونغه یتیب
تکیب باره‌کاه‌لارنی کَرْ غولیغه قیوب اهلی بدعتنی جان هولیغه
که‌چنك فنزه تاشینی غارت قیلب خطای باشینی غولدی برله یاریب
که مؤمین جریکی آلیب اولجها که اولجه دیمه زر بله نقره ها
قلیب اهلی بددین بله سخت جنك خطای مرکی بولدی زمین برله تنك
بو قسمی ایکان رسمهٔ روزکار عزیز پهلوان بولدی‌لار زخمدار
که تیز غولجه‌غه یتکوروبان آنی برهفته آقیب فرقه سردین قانی
که آندین بولوب بستر اوزره شهید مونی زخم اورعان ایدی بر پلید
تمورجی ایدی اوسته قوتلوق نیاز که سویتاق لقبنی قیوب آنکا باز
بوقورغاس‌داسویتاقنی قیلدی‌شهید که جنت سیانیغه قیلدی فرید
کیکز برات اوغلی بله اول بوساق عای برله عقبی‌نی قیلدی وثاق
قیلب کفری اهلینی زمین‌دین موفست شهرنی بوزوب بردی آنداغ شکست
مطیع بولدی چرغان چعجی تخی که صامول وتورکون وتایجی تخی
بنوع قلعه‌لارنی مسخّر قلیب غنی بولدی مؤمین زرسرخ آلیب
امیر برله سلطان تمام مؤمنان باری غولجه شهریغه بولدی روان

چقیب پیش‌باز مفتی وقاضی‌لار هر اویلوك اویی‌کا توشیب غازیلار
که برنجه کون لشکری موءمنان که اوز شهریدا بولدیلار تنج امان
کتور ساقیا مَی بله جام هوش آنی ذوق احمددا ایلاب که نوش
ایبارکوم که احمدکا جندان درود بو ایتقان درود فی سبیلی ودود

امیر توختمه اخون کوکوسون کجیك یولدوز چونك

یولدوز دیکان یرکا باریب موغلار برله جنك قیلغانی امیر توختمه آخون
عظیم شانك بیکی امیر شاه بیك عبدالباقی مینك بکی ایرکه مینك بکی
طاهر یوز بکی توقان یوز بکی عبد الله یوز بکی بختیار یوز بکی
علی بایلار شهردین آلته یوز لشکر آلیب وصحرادین هم لشکر آلیب
روان بولغانی وفتح نصرت بله یانغانی

ایا عندلیب سایرا کل وقتیدا مقاصدغه شاید یتورکای خدا
تیلنك باریدا وصف کل ایلاکیل عبادة قیلب اوزنی قل ایلاکیل
مبادا یتیشسا بو بادی خزان قزیل کل یوزی هم بولور زعفران
که اولدم‌دا فریاد سود ایلاماس قل اولکاندا آزاد سود ایلاماس
نصیحت‌نی قوی نظمی باشلا سوز هرایش‌نی کورور آدمی بولسه کوز
مع القصه بولدیکه فصل خزان که موغدین برو کلدی تیز ناکهان
بو موغ پادشاه‌لارغه بردی خبر خبر قیلدی شه‌لارغه جندان اثر
کلی زوخو جایی‌دیکی موغلار شره بوغاجیغه کیلور بولدی‌لار
خیالی قوتان‌نی هلاك ایلاماك بولاب مال‌لارین دردناك ایلاماك
بو نوع موغلارنینك خیالی یمان خیالینی بیلدیم که کلدیم بو یان
ایشتّی مونی جونك کجیك غازیلار بو قالماقه کوب نقره زر بردی‌لار

که سلطان‌دیدی بولسه بریخشی ایر کلی زوخوغه بارسه اول شیر نر
باریب آندا قالماق بله قیلسه جنك که آلتون برورمن بوی برله تنك
شریك ایلابان یارته خانلیغ برای که آطُ کلا مینکجه جانلیغ برای
قپوب توخته آخون امیری زمان دیدی حکم شه بولسه بولغوم روان
که سلطان امیرغه دعا ایلادی طالب قیلغانینی روا ایلادی
قشولدی امیرغه ینه ایرکه بیك که موغلار باشیغه بولوب مرك بیك
عظیم شانك بکی هم توقان یوز بکی که قاش کنتی دین بختیار یوز بکی
عبدالباقی مینك بیك قوشولدی تنی خدایار یوزیدین بهادر علی
علی دور که ابن محمد عزیز عزیز ابن اسلام صاحب تمیز
بو اسلام تنی ابن دولت همان بو دولت که شیخ هفته محمدان
بولار اصلی یورتیکه یارکند ایدی ایلا شهریغه کوج‌دا کلکان ایدی
بولار نسلیدین قالغان ایردی علی اوشول علی‌نی خطغه فتدیم حلی
طاهر یوز بکی هم قوشولدی کلیب شهردین ینه آلته یوز ایر آلیب
بولارغه بولوب باش امیری زمان کلی زوخو ساریغه بولدی روان
رجب‌نینك که اون‌تورتی یولغه جقیب مزاری ممت خان خوجامغه یتیب
توروب آندا اوج کون یغیب کوب جریك بولار هربری ایردی شیرغه شریك
رجب آیی‌نینك ایردی اون سکّزی روان‌بولدی یولغه تولوب آطایزی
که اون توقوزیدا تمن کو بریب کلی زوخوغه کلدی لشکر یتیب
جریك‌لار بو تون موندا آرام آلیب یکرم سیده غول ایجیکا کریب
بارور ایردی لشکر کروه درکروه بو غولدا نجه موغ بولوب رو برو
بو موغ‌لار بیله قیلدیلار سخت جنك بریب کوه سنکی‌کا قان برله رنك
بری سینی قویمای هلاك ایلادی که موغ‌دین بو یرلارنی پاك ایلادی

که اموال موغلارنی غارت قیلب که لشکر تیوه وکلا قوی آلیب
یکرم بریده کریب راهی غه یتیب باردیلار کاشغری باغیغه
قیوب آندا مالی غنیمت بولار آنی ساقلابان نجه تن قالدی‌لار
که تون یارمیدا بارجه قوزغالدی‌لار غوربون چرغیلانغه یتیب باردی‌لار
کجیك یولدوزی اوزره اوج‌تن لعین بو قالماق لاردین یورورلار یقین
بو اوج تن لعین‌نی توتوب کلدیلار نه‌ایش‌دا یورورسن دیبان‌سوردیلار
بواوج‌تن قیلب‌زارکوزین‌قیلدی آب اولوغلارغه بردی بو قسمی جواب
اغا وانی بز اوتونجی ایدك زبان‌لارنی بیلماك‌کا تونکجی ایردك
دیدی قایدا دور بیلی بی‌سی دیکان دیدی اوشبو تاغ توفه‌سیدا ایکان
جقیب آلدی موغلاربوتاغ اوزره کوب که‌قورقوب‌قوتاندین یورورلار موکوب
بو اوج‌نینك برینی اوشل تاغ سیان که‌بولسون مطیع‌دیب ایباردی روان
بو قالماق کتیبان یانیب کلمدی لاماسون بوطی‌دین تنیب کلمدی
یکرم اوجونجی کجه‌سی ایدی اوشل ایرکه بیك‌نی امیر بویرودی
دیدی‌سیز جقیب موغ‌بله جنك‌قلینك جهان‌نی کوزیکا همان تنك قلینك
دیدی ایرکه بیك از برای خدا خدانینك یولیغه تمن جان فدا
قوشوب ایرکه بیك‌کا جو یوز پهلوان ینه یوز کشی آلدی قولغه سنان
که اللیك کشی ایردی شمشیرزن تمام ایکی یوز اللیك ایردی بو تن
کلیب بارجه‌سی ایرکه بیك قاشیغه روان بولدی‌لار اوشبو تاغ باشیغه
یاریم کیجه‌دین تاکه بامداد یوروب قلیب تیز جنك موغلارنی کوروب
که جاش وقتیغه تکرو جنك ایلادی اولوك‌نی بو تاغ برله تنك ایلادی
جیدالمای بوموغ قاجتی آرقه بریب قاووب سونکیدین ایرکه بیك آطسالیب
سوروب تیز تیز توخته آخون خوجام یقین ایلادی ایله‌ماك‌کا تمام

امیر شاه میراب بیك جافیب موغ‌نی فلك‌کا چقاردی بو موغ توغینی
عبدالباقی مینك بیك‌توقان یوزبشی ینه طاهری پهلوان‌لار باشی
جونك یولدوزغه یتکونجه‌موغ‌نی‌سوروب هزاران بو موغ خیلی‌نی اولتوروب
تمام موغ‌نینك آط کلاسین آلیب چرایلیغ کورونکان بلاسین آلیب
برائت آیی‌غه ایدی بست چار یانیب اوز وثاقیغه تافتی قرار
یکرم بشی کلـی زوخـو کلیـب تنخی آلته‌سی باغ کاشقر یتیب
شعبان آیی‌غه بست هفته ایدی مزاری ممت خانغه کلکان ایدی
توروب ایکی‌کون آندا شادلیغ قیلب شعبان آخریدا شهرکا کلیب
کورونـدی کریب شاه سلطانیغه همه فیش‌کش‌نی بریب خانیغه
تمام واقعات‌لارنی قیلدی بیان تنخی فتح نصرت‌نی قیلدی عیان
بولارغه بریب مجلسی شاه جم که احسان قیلب ایلادی محترم
کتور ساقیا می بله جام شاد کونکل جام شاد برله تافقای مراد
بو میدین آچیلب مرادیم کلی نوا ساز قیلغای زبان بلبلی
نواسین ایشتماك‌کا عاشق کیلور نوا بی‌ریا بولسه معشوق کیلور

امدی سوزنی آغایاس‌نینك قالماق‌لاریدین ایشتماك

کرك قجانکم امیر توخته آخون کجیك یولدوزنینك قالماق‌لارینی چافیب مال منال‌لارینی غارت قیلب یاندی بو واقعه‌لار تمام یراق یقین‌نینك قالماق‌لاری ایشتیب یورك باغری‌غه اوت توتاشتی ایتور ایردیکه دریغ هزار دریغ‌که قوتان‌لار ازدهادك بولدی امدی دم تارتیـب بـز‌لارنی هلاکت‌کا یتکورور یورك باغریمزغه قاتیغ داغ‌لار قویدی نه طریقه ونه حکمت برله بز اولاردین قصاصمیزنی آلورمیز دیر ایردی آغایاس‌نینك

برمونجه بی باك حرامی قالماق‌لاری ایدیکم حلی قوتان‌لارنینك لشکری
غولجه‌دا سلطان اعلی خان‌نینك قاتیدا حاضردور کنت‌لارنینك ایجیدا
خاتون بلالار بی‌قرو قیری‌لار قالغاندور خصوصاً کتمن آجانوقو غالجات
دیکان کنت‌لاریدا لشکر آزدور مال منال کوبدور اول کنت‌لارکا تیوق‌سیز
باریب ایرانلارینی اولتوروب مال اموال‌لارینی غارت قیلب زن فرزند
لارینی اسیر قیلیب آلیب کلساك اولارغه داغ موندین آرتوق بولورمو
دیدی بارجه قالماقه بو سوز معقول بولدی تیز نجه یوز قالماق‌لار
آطلانیب تکس برله کتمن‌کا یوزلاندی

نظم

تکس برله کلدی بو قالماق‌لار قوشولدی مونکا نجه ایماق‌لار
یوق ایردی بو قالماق‌لاردین اثر جو کتمن ایلی ایردی‌لار بیخبر
که برکون ایدی وقت حمّام بوغ تکس‌ساریدین جقتی چانك برله توغ
بوکتمن ایلی قیلدی توغعه نظر یتیب کلدی بدکار قالماق‌لار
محمد نیاز یوز بکی‌لار کوروب آلیب میلطغین فیلتهغه اوت قیوب
بو موغ برله قیلدی تفك برله جنك بو بدکارلار قیلدی موٴمین‌نی تنك
کیلورایردی غول برله ایکی خاتون شهید ایلادی ایکی‌سین توکدی خون
که دیشوار بولدی بو کتمن ایشی کریب خالی اویکا قجیب بش کشی
آتیب میلطیغی برله تامنی تیشیب که اولتوردی قالماقنی حدین آشیب
بناگاه تیوب آنی قالماق‌لار توتوب بش کشی‌نی شهید قیلدی‌لار
ممّت نیاز پهلوان نه خوش نوجوان شهید بولدی جنّت‌کا بولدی روان
که آندین ایشتّی بلوس توقه‌لك کلیب موغ قالماقنی قیلدی هلك
که قربان نیاز بیك قیلب جرعتی شجاعت قیلب موسیار مینك بکی
بولار ایلادی کفرنی خورد خام تولا موغ‌لار بولدی دوزخقه رام

بو قالماقده توشتی عجب رسته خیز — که غالجات ساری موغلار قاجتی تیز
که غالجات‌دا موغ سقوش ایلادی — بو غالجات ایلی ترك هوش ایلادی
که ایر برله خاتون که نجّند تنان — شهید بولدی بوکنت ارا بردی جان
بو غالجات‌نینك مالی منالین آلیب — آغایاسغه کتی بو موغلار یانیب
سونکیدین قاووب تیز آق‌قوزی بیك — نه آق‌قوزی بیك‌دور براق قوزی بیك
آلیب لشکرین توقه‌لك شانك بکی — سوروب موغنی موسیار مینك بکی
قربان نیاز بیك برله عثمان دلیر — بو عثمان ایدی یوز بکی شیر کیر
سولاب تاغقه قالماقنی قیلدی سقوش — خصوص آق‌قوزی بیك قیلب کوب توروش
کورونك آق‌قوزی بیك کا یتی قضا — آغاسیغه عثمان قیلب جان فدا
بو ایکو بو تاغ ایچره بولدی شهید — خلایق کوزیدین بولوب ناپدید
توقه‌لك کیلور ایردی آطین چاپیب — که آجراب آطیدین بو هم یقیلیب
بو بیك‌کا آتورلار تفك کینه کین — مونی آطغه مینه‌وردی بر چاره کین
قجیب چقتی بو بیك بو قالماقیدین — قتولدی قجیب بو قضادین ایمین
قاچیب یاندی آرقاغه قالماق‌لار — که قالّاش اوباش قالتاق‌لار
توقه‌لك کلیب تیز غالجاتیغه — که هیچ بر ایشی کلماین یادیغه
قربان نیاز بیك موسیار بیك ینا — دبیریغه بولدی کلیب ایلتجا
دبیری یازیب بو صفت نامه‌نی — که جاری قیلیب نامه‌غه خامه‌نی
تمام سرکذشته‌نی ایلاب بیان — که سلطان جنابیغه قیلدی روان
مراحل قیلب طَی اتیب جُرعتی — که سلطانغه یتّی قیلب سرعتی
توتوب بردی سلطانغه بو نامه‌نی — اوقوب کوردی بو طرفه هنکامه‌نی
دریغ‌لار یدی دست بزانو سقوب — قزیل قان یاشینی کوزیدین توکوب
اوقوب جونك کجیك بارچه‌سی یغلادی — قیلور قیلماسینی تنخی بیلمدی

مونی آنکلابان ناظمی قیلدی زار بو دفترکا آلدی بولوب بیقرار
کتور ساقیا باده شوق جامیدین ایجیب مست بولوب باده کلفامیدین
بولوب عندلیب کلنی یاد ایلاین بو کل یادیدا دلنی شاد ایلاین
که ایردی بو خوشلوق مدام دفعه غم بو خوشلوقنی تا فغان بولور محترم

سلطان اعلی خان تیز مهمان‌دارلیق اسبابینی راست

قیلدی بارجه اولوغ اوشّاق سردارلارنی چرلاب کلتورماکا کشی
جاپدوردی مثلاً امیر توختمه آخون قاضی کلان مفتی روزی آخون
مفتی مقصود آخون قاضی عسکر شیخ منصور آخون کجیك آخون
حاجی ناصیر آخون ملا ایمین آخون متولّی مسعود آخون حاجی
قواش آخون فخرالدین آخون قاسیم عاشیر آخون بارجه جونك کجیك
آخون‌لارنی جمع قیلدی وینه حاجی طاهر غزنجی بیك حاجی عبدالله
غزنجی بیك عبدالرّحمن غزنجی بیك عبدالواحد غزنجی بیك مغفر
شانك بکی عظیم شانك بکی غنی شانك بکی صتیلدی شانك بکی
مهرالدّین شانك بکی بشر بیك امیر شاه میراب جبّاش میراب خدا
بردی میراب بیکذات بیك بهرام بیك قواش قاضی قواش آل بکی
قواش مینك بکی قواش یوز بکی فالتو مینك بکی ساقی میراب حسین
بیك ممت علی میراب کایید بازار بکی علی بازار بکی وینه قولی
ایشقه تکّان آخون‌لارنی وبیك‌لارنی ییغدی بولار کلیب جابجا اولتوردی
بعد از محاظیر سلطان اعلی خان سوز آغاز قیلدی وایدی ای
آخون‌لاریم وای بیك‌لاریم نجوك قیلماق کرك خطای‌نی بر طرف
قیلساق مانجو جنفن‌لار هجوم قیلدی بولارنی برطرف قیلساق سولان
شیبرلار تبراب ایدی اولارنی برطرف قیلساق نجه ایماق جاقار قالماق‌لار

قصدیمیزدا بولدی اولارنی برطرف قیلساق امدی تورغوت بَیلی بیسی‌لار
قوزغالدی ینه بر طرفدین زورغان صمون آربون صمون‌نینك
قالماق‌لاری خروج قیلدی اولارنی دفع قیلساق امدی غنه بر نجّه کون
تنج امان بولورمکین دیب ایدیم منا آغایاس‌نینك قالماق‌لاری بوقسمی
جفالارنی قیلب‌دور آق قوزی بیك عثمان یوز باشی‌نی محمد نیاز یوز
باشی‌لارنی شهید قیلب‌دور دیب مذکور نامه‌نی اوقودی وکوب یغلادی
بارجه اهلی مجلیس‌لار یغلاشتی‌لار آخری ایدیلار کم شاها غم یماسون‌لار
کم بزلار جهادنی فی سبیل اللّه قیلغاندورمیز شاید اللّه تعالی اینه اول
کافرلارغه غالیب قیلسه اللّه تعالی‌نینك قدرتیغه جونُ جرا یوقتور
اکر اللّه تعالی‌نینك بزلارکا فضل عنایتی بولماسا مونجه انبوه کافرلارنی
نجوك قیلور ایردوك بوخاقان جین برله نجوك درفتاده بولور ایدوك دیب
تصلّی خاطیر بردی سلطان اعلی خان أیدی پَروردکارا اوزونك
بیلورسن قادر توانا دورسن اوزونك بز عاجز بنده‌لارینکغه هادی
بولوب اسلام دینی‌نی قوّتلیك قیلب موٴمین‌لار اوزره فتح نصرت عطا
قیلب شریعت بیضاغه اوزونك رواج برکای‌سن دیدی بارجه سردالارنینك
مصلحتی برله مهرالدّین شانك بکی برله بیکذات بیك‌نی نجّند سپالار
برله لشکری بیکران برله آغایاسغه ایباردی‌لار مهرالدّین بیك بو نورغون
لشکر برله بیکذات بیك‌لار برله دریادین اوتوب آغایاس تاغیغه
روان بولدیلار

نظم

مهرالدین دلاور آلیب کوب جریك ندورکم جریك کوج‌دا شیرغه شریك
که نجند مراحل‌نی قطع قیلب که اعدا شرورینی دفع قیلب
بو یول‌لاردا اوجراب کوب ایماقیغه یتیب آغایاس‌نینك که قالماقیغه

بولارنی کوروب لامالار لومشادی تمام زنکی‌لار باشینی اونکشادی
بو موغنی کوروب بارجه اسلامیان دلیرلار شمالدك بولوشتی روان
آرالاب بو موغغه قیلب سخت جنك بو تاغ تاشیغه قان بله بردی رنك
بو موغنی قیلب آنجه خوار وذلیل بو تاغنی قیلب لاله دك قب قزیل
بولوب بارجه قالماق جو ایطدین بتر کسیلدی باشی مثلی خیار تر
بو قسم یتیب تاغ ارا کافران سری بی تنان تنی بی سران
تنیدین قوپاردی تلی تسقلان که سای‌نینك اریقی صفت آقتی قان
که موٴمین آلیب آنجه مالُ منال خلایق‌نینك عقلی بولوب مال‌غه لال
که اولجه تالاشیب قیلیب های هوی قولیغه توشوب آط کلا برله قوی
توکاتیب بو قالماق‌نی نصرت بیله یانیب یولغه کردی شرافت بیله
قیلب یولدا کوب اوغه مغرورلوغ کجیك جونك بولوب طرفه مسرورلوغ
یتیب کلدی‌لار شادلیق ایلاشیب بو شادلیغ لاری طرفه حددین آشیب
که سلطانغه بیك لار کوروندی کریب همه واقعات‌لارنی تقریر ایتیب
بولارغه بریب شه مزیّن لباس تافیب هر بری ایلتفات بیقیاس
نجه کون ینه بولدی موٴمین امان قیلب فضل رحمت خدای جهان
عطا قیلسه بنده‌کا نصرت‌نی حق بو خاقان اعظم‌کا برکای سبق
ایجابت نشانیغه تیکسه خدنك بولور شیرغه غالیب ضعیف مورلنك
چبین قیلغوسی حرّی‌لارنی شکار قیلاورغه خدمت قیلور کرکسار
توتونك سافیا ناظمی‌غه قدح ایجیب مَی‌نی بولغایکه آنداغ فرح
ایلا کلستانیدا کوکو دیکای حکایات غرایب‌نی نونو دیکای

وینه لشکری اسلام اولاستایدا قالماقلار برله جنك قیلغانی

ینه نوع حکایت‌نی نظم ایلاین — کلستان نظمیدا برم ایلاین
کونی کلدی سلطانغه ناخوش خبر — خبر نه دیماکدور که غمدین اثر
که نیلخا وقاش‌نینك که سردارلاری — دلیر بختیار نیکی کیردارلاری
که خالی توره‌لار بله نجه ایر — که سلطان امیرلارغه بردی خبر
ایشتکایکه شه نجه ایماق‌لار — یغیلمش نجه زنکی قالماق لار
که سردار موغ کوکشین امبال ایمیش — قوتان‌لار بله جنك قیلورمیز دیمیش
مونکا یار ایمیش‌لار که مونکو تمور — ینه دالاما سولاما بی حضور
که تورغوت دین آلمیش نجه یوز جریك — بولارنینك سوزیدورتکن دین میریك
یغیلمیش بو قالماق نجّند هزار — فلك‌نینك یوزینی قلیبان غبار
کیلورمیش بو قالماق قاش باشیدین — اوتوب تاغ‌لارنینك اولوغ تاشیدین
ایا شاه سالغیل بو سوزلارکا سمع — تمورلوك دیکان یردا بولمیش که جمع
ایتشیب بو سوزلارنی شاهی زمان — یقیلدی باشیغه بو هفت آسمان
که سلطان عجایب فریشان بولوب — امیر توخته آخون‌نی تیز کلتوروب
دیدی نه قیلورمیز مونی یا امیر — منکا کورساتینك یول ایا شیر کیر
امیر ایدی لشکرنی یغماق کرك — بو دوشمن ساری تیز بارماق کرك
باریب آندا اسلام صفینی توزوب — اولارغه بو دین قوّتین کورساتوب
یاریب کوکشین آمبالی‌نینك باشینی — بریب لامالارغه اجل آشینی
که مونکو تمورنینك باشینی اوزوب — کیلورمیز ایران‌لار ایشین کورکوزوب
بو سوزلارنی قیلدی امیری زمان — که سلطان ایشتیب بولوب شادمان
تمامی دلیر غازی‌لار جمع اولوب — شهرنی خزاین جیغه تافشوروب

آلیب شاه‌لار لشکری بیکران تمورلوك ساری تیز بولدی روان
یوروب راه منازلنی طی قیلدی‌لار اولاستایغه تیز تون یتیب باردی‌لار
بولوب قاضی اصغر بو لشکرکا باش که‌یولداش بولوب حاجی آخون قواش
اولاستای غولیغه تیکب باره‌کاه که سلطان امیر توشتی‌لار جابجا
اوشولدم کلیب موغیدین نامهٔ فتیب نامه‌غه طرفه هنکامهٔ
اوقوب کوردی سلطان نامه آجیب توبن قیلدی‌باشین بویون‌نی قشیب
اولوغ‌لار سورادی نجوکدیب سوزی بازورمیزمو آندا کیلورمو اوزی
بو نامه سوزین قیلدی شه آشکار حلایق دلی آندا بولدی غبار
دیمیش نامه‌دا ای امیری قوتان منینك لشکریم دور یماندین یمان
ایبارسام جریکم قوتان ساریغه تمامی قوتان‌لار قاجار غاریغه
سیزلار برله قیلغای بو نوع عامله یارور قارنینی بولسه زن حامله
تمامینك‌نی موغ‌لار قیلور دردناك که فرزند زن‌نی قیلورلار هلاك
که آلدیمغه تیررك کلیب یالبارینك که آلتون کموش یخشی قیزلار برینك
بو سوزنی ایشتّی تمام مؤمنان غضب برله قالماقه بولدی روان
باریب جافتی قالماقنی اوّل امیر سونکیدین جافیب شاه صاحب سریر
باریب بارجه مؤمین خروش ایلادی قزان قاینا غاندك که جوش ایلادی
آلیب بعضی قولغه سنانُ دراز سنان برله قالماقنی قیلدی کداز
چافیب بعضی مؤمین که شمشیر زن بو شمشیر بله فاره ایلاب بدن
که بعضی عدولارغه ششفر سالیب که بعضی باشی اوزره خنجر سالیب
که بعضی تفك‌دا آتیب موغنی فلك‌کا جقاردی بو موغ توغینی
مثال بر سروك یلقی‌غه تکدی شیر توتوشقان صفت شیر برله دلیر
که یاغدوردیمو تیری مرکی بولوت ویا توشتی بولغای نیستانغه اوت

ویا بوریلار کیردیمو قوی آرا ویا زال ذر قیلدیمو ماجرا
ویا اوت ساجیب یتی‌مو ازدری که طاغون وبا کیردیمو موغ سری
بو قسمی یاتیب یر اوزه کافران سری بی تنان تنی بی سران
جونان موءمنان قیلدی‌لار سخت جنك بو موغ قانیدین بولدی یر لاله رنك
که باران سویی‌دك بولوب آقتی قان که بر نجه قالماق قتولدی آران
که موءمین آلیب اسبها بی شمار که موغ‌لار کوزیکا جهان بولدی تار
که بر کجه کوندوز سوروب کفریتی ساوردی فلك‌کا بو موغ توغینی
که موءمین همه یاندی‌لار شاد اولوب تمام قایغو غم‌لاردین آزاد اولوب
کلیب توشتی سلطان فرّخ نژاد طبل شادیانه جالیب بولدی شاد
کرم ایه‌لابان قادر ذوالجلال که شرع نبی تافتی آنداغ کمال
یوروب ملا عثمان توردوش رئیس قیلب پاك کذرلارنی قویمای خبیث
توشیب کون بو کونده زنان باشیغه چقالمای اویی‌دین ایشیك تاشیغه
فرح جامیدین ساقی انعام قیل اونوتمای بو ناظم‌غه احسان قیل
بو می نشهء سیدین بولوب شادمان بو دون‌نینك غمیدین بولاین امان

ملا شوکت آخون برله احمد خان خوجام لارنینك جدلی بیانیده

کونی یل باشی کلدی نوروز اولوب ثمن زارلیق عالم افروز اولوب
جمن غنجه‌سی آچلور جاغ‌لادی زبان بلبلی سایراماق خواه‌لادی
دهان باغی ایچره زبان بلبلی که شکّر فشانلیق قلیبان بسی
دوات چشمه‌کا سر سوقوبان قلم صحایف یوزی‌کا جکیبان رقم
پدید اتّی بر قصهء جان سوز بو قصّه‌نی آنکلاب توکار آب کوز

کورونك برکونی اول امیری زمان اوشل توخته آخون جهان پهلوان
کورونماك اوجون کلدی سلطانیغه کلیب توشتی تیز خانه مهمانیغه
قلیب ایردی سلطان آط مایی آش سالیب زنجبیل آط کوشیدا معاش
امیر آلدیدا قویدی بو آشینی یدی کوب کوترمای امیر باشینی
بو آش نینك مزاجی ایدی کوب اسیغ امیر تویغوجه یب کیکردی ساسیغ
امیر بولدی اولدم اویی کا روان شکم آغریدی بولدی باشی کران
بو آغریق جراین سمان ایلادی زهر بردی شه دیب کمان ایلادی
احمد خان خوجام دور امیرغه تغا امیرغه حقیقت دا ایردی اتا
امیرنینك دلیغه توشیب کوب هراش احمد خان خوجامغه قیلب نامه راست
بو نامه نی بردی علی توره کا علی وهمه برله آلیب قولیغه
دیدی آندا بارسام آلیب نامه نی کشی کورسه تارتیب آلور خامه نی
منی تاجی دور دیب هلاك ایلاکای جهاندین وجودومنی پاك ایلاکای
بو اندیشه دا ایردیلار بو علی بجوك ایش بله یتکورای نامه نی
یوسف آخون اول وقتیدا دیدی پند که آط قویروغیغه قلینك آنی بند
علی نامه نی بو صفت بند قیلیب احمدخان خوجام ساری باردی یتیب
خوجامغه توتوب بردی بو نامه نی یوز اندیشه برله بو هنکامه نی
اوقوب نامه نی خلق غه قیلدی خبر دیدی شاه امیرغه بریب دور زهر
دیدیلار یغیلسونکه خدّامه لار که مکتب یوزین کورمکان عامه لار
ارا اوستنك وقاش دین یغیلدی بولار قویوب برسه هر برسی یوزقان توکار
آلیب یوردی بر مونجه اوباشی نی معاش سیز لباس سیز قلاّشی نی
یتیب کلدی شب دا امیر قاشیغه کریب بوسه قیلدی امیر باشیغه
ینه شوکت آخونغه بردی خبر کلیب مصلحت قیلدی بولدی سحر

احمد خان خوجام تیز آطلاندی‌لار شهرنینك ایچیکا کلیب کیردیلار
کلیب تیز اوشاتیب سوراغ خانه‌نی که صاید صدیرنینك آلیب جانی‌نی
که صاید صدیر تیز اوی‌کا کلیب ساقایدی قرق نجه اوفکه قاقیب
بو غوغانی آنکلاب تمام قاجتی‌لار همه قاشقا قاچب که تارقاشتی‌لار
قالیب یکّه یالغوز بو سلطان بیکیم ینه یغیلب کلدی نجّند ندیم
بازار بکی کاید بولور یارلیغ کلیب شهغه قیلدیکه دلدارلیغ
بو شه برله ایکو تفنك آتّی تیز احمد خانُ آخون قیلدی کریز
قوشولدی کلیب ملا صالش امام خلایق همه بولدی سلطانغه رام
علی توره آخون قوشولدی تخی همه دین بلندرك ایدی همّتی
که قاضی ومفتی یغیلدی تمام توتونکلار توتونکلار دیوان خاص عام
احمد خان خوجام برله قاضی کلان تونکان مسجدی ساری بولدی روان
خلایق بولارنی توتارمیز دیدی که ازدر بولوشوب یوتارمیز دیدی
بولارنیکه برمای بو تونکانی‌لار که اخلاص قیلشیب دل افکارلار
بو ایکونی سویدونکغه قیلدی روان که سویدونکدا توردیکه نجّند زمان
بوزوب اوشبو تونکانی‌لار وعده‌نی ینه تولدوروب کینه‌دین معده‌نی
دیدی خویزه‌نینك ایکی سرداری هم بولوب برکا بو ایکی سردار بهم
که امدی قویارمیز باشمیزغه تاج تمامی ترانجی برور برکا باج
که تونکان بولوب بارجه‌سی بد نیت دیدی برکا بولغای تمام ملکیت
که یاکور بو وقتیدا سلطان ایدی که تونکانی‌لار اوزره بو خان ایدی
بو یاکورغه ایردی کَنَرْتاز وزیر که لُو بارمَایَنْ زَا ایردی دبیر
بولار بردی سویدونکغه بر نامه‌ء ترانجی‌نی چافماقغه هنکامه‌ء
تخی بارجه تونکان سوزین قیلدی بر اوزیدین قیلور بولدی صاحب سریر

که سلطان بوایش دین بولوب کوب هراس که صلح اوجون قیلب نامه راست
که چرلاتّی‌لار ملا ذولیارنی تیز مونکا قوشتی اوج الجی بیك‌لارنی نیز
بو تورت الجی کا بردی شول نامه‌نی آلیب بار دیدی اوشبو هنکامه‌نی
که سویدونکغه باریب اولوغلارغه بر که قاضی کلان‌نی آلیب موندا کیل
اکر کلماسه تیز کلکیل بو یان که هرسوزنی قیلسه منکا قیل عیان
بو آخون‌غه قوشتی ینه اوج کشی که زینال یساول بو اوج‌نینك باشی
بولار تورت کشی بولدی یولغه روان که‌قورقوب نه‌بولغای دیبان تن‌دا جان
نهان یول بله باردی آندا یتیب کوروب‌شوکت آخون‌نی هوشی کتیب
توتوب بردی آخونغه بو نامه‌نی که سلطان ایبارکان بو هنکامه‌نی
اوقوب نامه‌نی بولدی کوب درغضب دیدی نمه کلدینك ایا بی‌ادب
بو سلطان توتالماس شریعت‌نی پاس ایبارمیش سنی‌مندین ایلاب هراس
بو اعلی منکا کوب تعدّی قیلیب شهنشاه‌لیغ منصبیم‌نی آلیب
قیلب ایردی سلطان منی انجه خوار منی قیلدی حق موندا کوب اعتبار
خوجام‌نی بو تونکانی سلطان قیلور منی هم امیری مسلمان قیلور
اعلی برله خوب بولغایمن تنی آنکا یالباریب بارمغایمن تنی
ایا ذولیار تیز آرقانکغه یان که یوقسه ایشینك بولغوسیدور یمان
امام ذولیار دیدی ای آخونوم بو دور مو که فعالی اهل علوم
که سلطانمو سیزلارغه راغب ایرور یاراشتورماقیم بزکا واجب ایرور
کلیب‌میز که سیزنی یاراشتورغالی تنی کلمادوك بز تالاشتورغالی
که سلطانغه سیزنی کتارمیز آلیب شرافت تپارسیز شهرکا باریب
قسم‌قیلدی سلطان قیلورسیزنی جونك همه کاربارلار کیلورکه اونك
مونی آنکلادی ملا تونکانی‌لار دیدی کاری خیردور ایماس کاری شر

خوجام موندا تورسون سیز آندا باریبنك باریب آندا شرعینی جاری قلینك
مونی آنکلادی عامه تونکانی لار دیدی برسه بولماسمو برکا ضرر
که سلطان برلان قیلورمیز اوروش بوتورتینی اولتور ندور شوك توروش
مونی آنکلادی تورتیدین کتی هوش اولوم وهمیدین بارجه بولدی خموش
بهانه قیلب قاجتی بو تورتی تیز شهر ساریغه تیز قیلدی کریز
کلیب شهغه ایدی بو دور واقعات که تونکانی شك سیز قیلورلار جهاد
مونی آنکلادی بولدی سلطان امان سالیب آلدیغه لشکری بیکران
باریب توستی شه راه چنکفنزه نی که آجتی قبوغی کُهَن کنزه نی
مسلمان قیلب اوشبو یرنی کمین دیدی کلسه تونکان بولورمیز ایمین

امیر توخته آخون نینك بندکا توشکانی

اوشول کون شهردین قجیب جقتی لار امیر خام خیال برله آطلاندی لار
خیال قیلدی خلفم قاشیغه بارای اولوم دین قتولماقه تدبیر قیلای
که خلفم قاشیغه باریب یغلادی منینك دا تریق جه کناه یوق دیدی
امیرنی توتوب در محال سالدی غُل بو ایشدین ایلا خلقی بولدی ملول
امیرنی آرا اوستنك دا اویکا سولاب که هرکون برور نان قاق برله آب
انینك خام خیالی یتیب باشیغه که زقوم قوشولدی ایجار آشیغه
اکر بولسه کیمدین که دولت کتار انینك باشیغه طرفه محنت یتار
کشیکا اکر یتسه حقدین قضا آنکا هیچ نمرسه بولالماس بنا

احمد خان خوجام‌نی نجه مینك تونكانی اوزیكا سردار قلیب كلیب مسلمان‌لار برله جهاد قیلب هلاك بولغانی‌نینك بیانی

احمد خان خوجام مینكجه تونكانینی آلیب قورشادی قلعه قورغانینی
كه نورغون جریك‌برله آخون كلیب خوجامغه قوشولدی عداوة قیلیب
كه موءمین اولتورماك اوجون بو خوجام مسلمان صفی‌كا سوروبان خرام
كه موءمین وتونكان بولوب رو برو عداوت قلیشیب بو ایكی كرو
بری برسی برله قیلب سخت جنك زمین‌نی قیلب قان بله لاله رنك
شهر ایچره یاكور دلیری ایدی شهر تونكانی‌نینك امیری ایدی
كنرتاز بو یاكورغه بردی خبر دیدی ایش یماندور قلینكلار حذر
بو یاكور عاشورلار عداوة قیلب كه بی باش تونكانی‌لارنی یغیب
شهر خلقی برله سوقوشتی بولار كنرتاز ولو بار لو خوزالار
كه غالب كلیب نجه تونكانی‌لار سوروب آق توفاغه یتیب باردی‌لار
قواش بیك واسلام ملا عاشور توسوب آلدینی قیلدی‌لار سخته زور
سوروب آرقاغه مونجه تونكانینی اوزوب باشینی ویاریب قارنینی
سولاب بارجه تونكانّی چنكفنزه‌كا باشینی كسیبان قداب جنزه‌كا
بو قلعه‌نی قورشاب تمام موءمنان عدونینك قانینی قلیب كوب روان
بو قلعه‌غه تونكانی لارنی سولاب بو لشكر بو تونكانّی توردی قوشاب

یاكور سلطان‌نینك هلاكی

ایشتكیل كه یاكوری‌نینك حالینی آنینك بد كمان برله افعالی نی
شهر لشكری موندا غالیب بولوب كنرتاز یاكور مو مغلوب بولوب
كه تونكانّی قاووب شهر لشكری هلاك بولدی تونكانی یاش قری

سوروب بارجه مؤمین بو یا کورنی خدا قیلدی محوه آنینك زورینی
آنی خاتونی برله قیلدی هلاك عدو اهلی‌نی جون قیلب دردناك
عاشورغه بو مؤمین سنان‌لار سالیب کنر تاز باشینی فجاقدا یاریب
احمد خان ایردی اهلی سعید آنی کلتوروب سایدا قیلدی شهید
توتوب‌شوکت آخون‌نی کلتوردی تیز قیلب بند زیندان آرا آنی نیز
نجه کون سولاب بو بلا قعری‌غه تغارغه سولاب تاشلادی بحریکا
امیرنی توتوبان شهید ایلادی جهاندین آنی نا پدید ایلادی
بو قسمی ایکان بارجه‌سیغه قضا ندور چاره بولمای قضاغه رضا
بو قسمی ایکاندوك فلك‌نینك ایشی جفا ظلم ایرمیش فلك ورزشی
بو دفتر اوقوب قیلمه‌غیل اعتراض عمر یتمه کونلوك ایرور قیلمه ناز
هرایش اوتسه‌حق‌نینك ایرور خواهشی بو خواهش بیله بنده‌نینك نه ایشی
دیمه اوشبوایش بولغان ایرمیش یمان بو نوع سوزونکدور یماندین یمان
اکر خواه‌لاسا برنی حق تیرکوزور وکر خواه‌لاسا درمحال اولتورور
که اولماك تریلماك خدانینك ایشی فلان ایش‌دا اولدی دیمه ای کشی
سنکا کلسه محنت آنکا بول رضا اکر کلسه فرزندکا حقدین قضا
کوروب بو الم‌نی ملول بولماغیل بولوب نارضا اهلی هول بولماغیل
ایا ناظمی سوزنی قیلمه دراز تلینك باریدا ایلا کیل نکته باز

القصه تونکانی‌لارنینك دوم باره کلیب مسلمانلار برله جنك قیلغانی

قاجیب بارجه تونکان کوره شهریغه اوزین تاشلاماقفه بلا بحریکا
مسلمانغه قاتّیغ عداوة قیلیب که تونکان همه جونك کجیك یغیلیب

ینه قیلدی‌لار بارجه موءمین‌غه قصد خیالی مسلمانغه برکای شکست
مونی آنکلادی جونك کجیك بارجه‌ناس اولوغ‌لار همه قیلدی برنامه راست
که مضمون نامه بو ای موءمنان که شیطان سوزی برله بولمانك یمان
بو ایش‌لار ایکومیزکا کلکان قضا قضاغه بویون سونماغان ناسزا
قیلب توبه ایلانك که یخشی نیت طلب قیلمانکیز لار قصاص دیـت
بولوب ایکمیز سارین کوب شهید مونکا راضی بولغیل که بولسانك عبید
رضا بولماسانك بار بورونغی جریك بونوبت برینکلارنی قویماس تریك
بو مضموندا قیلدیم که نامه تمام که تونکانی‌لارغه دعا وسلام
آلیب نامه‌نی قاصدی تیز رو بو تونکانی‌لارغه بولوب رو برو
اوشل نامه‌نی بر اولوغغه بریب یتیب کلدی تیز تون جوابین آلیب
توتوب بردی شه‌غه جواب نامه‌نی که سلطان اوقوب بیلدی بو خامه‌نی
جواب نامه‌دا بو صفت‌لیك دیمیش جهاددین بولك برکا یوق باشقه ایش
اکر قورقسه سلطان بزدین بسی آنکا اورکوتورمیز بو دور چاره‌سی
ایبارسون بو یان شاه‌لیغ مهرنی که برلارکا برسون تمام شهرنی
کونکل تینماغای انتقام آلماساق بویی قات خاطون قارنینی یارماساق
مونی آنکلادی بولدی شه کوب خفا دیدی اوز اوزیکا قیلیب‌دور جفا
دیدی من اولارغه قیلای بر قتار اولارغه قیلای بر قتار یخشی‌لیـغ
که شاید قیلورلار عداوت‌نی ترك عجب یوقکه قیلسه ضلالت‌نی ترك
دیدی شه‌که چقتی اورنك اوزره تیز تخی چرلاتیب میر قسیم شاه‌نی نیز
آنکا سوردی جون شاه‌لیغ حکم‌نی تونکانکغه اوزوق قوی آلیب بار دیدی
بو برکانی یب قورساقین تویدوروب اورویش ایلاسون با شجاعت بولوب
اولار باشیدا بولسه ناکه خرد که البته قیلغای عداوتنی رد

بولارغه بریب کوب کروبخ برله اون بو قوی‌لار بله بار آلیب تیز تون
برونی تخی میر قسیم‌غه قتیب ایبارادی بولاردین که نامه فتیب
بولار اون کروبخ برله مال‌نی آلیب که تونکان‌لار اوزره باردی یتیب
آلیب بارغانین بردی تونکانغه تیز ینه نامه‌نی تافشوروب بردی نیز
که تونکان اولوغی دیدی قاصدا نجه برکا یالبارسا بولماس روا
آرامیزدا یوقتور قلبخ‌دین بولك که‌کژدوم‌دا یوق هیچ نیش‌دین بولك
اگر قانچه برسه مونینکدك لانی بوسلطان‌نینك هرکیز قتولماس جانی
تخی ایکونکیرنی قیلورمیز شهید جهاندین بولورسیز حلی نا پدید
دیدی ایکی‌سینی توتوب باغلادی خونینی همان توکّالی چاغلادی
دیدی بعضی‌سی توغ‌نی تیکّان همان بو توغ آلدیدا ایلاکایمز که قان
دیدی بعضه‌سی قوندورورمیز بوتون که ایرته شهید قیلغومیز چقسه کون
همه ایکی قاصدنی بردی آنکا دیدی ایرته چاشکادا قیلغیل تباه
دیدی میر قسیم شاه کریما کریم ایرور اسم ذاتینك روف رحیم
بز ایکی غریب‌لارنی آزاد قیل خلاص ایلابان کونکلومیز شاد قیل
بحقی خدایا قلم برله لوح ینه عرش کرسی صفی برله نوح
بحقی خلیلُ بحقی حبیب دعامیز ایجابت‌کا قیلغیل قریب
مناجات‌نی قیلدی بولوب زار زار اولوم خوفیدین بولدی کوب بیقرار
مونی ساقلاغان ایر ترحّم قیلب قیوب آتّی تون‌دا قولینی یریب
بولار کیردی یولغه فیاده تجیب کوزی‌نینك یاشینی بلوطدك سجیب
کیجه‌جه یوروب ایلاشیب آه وا یتیب کلدی آخیر بنزدیك شاه
تمام واقعات‌نی بیان ایلادی عدولار فعالین عیان ایلادی
که آنکلاب بوشه‌غه غضب یوزلانیب تمامی سپاه رعیه‌لارنی یغیب

یغیب لشکری نجه ایماقی‌نی کوتارتیب الم توغ بیراقی‌نی
که آطلاندی لشکر عدد سیز بولوب کروها کروها جهانغه تولوب
توسوب بارچه تونکانی‌لار راه‌نی تکیب ره‌کذرلارغه خرکاهنی
توروب ایردی ناکاه کوروندی قرا که تونکان یتیشتی قلیب ماجرا
بو تونکانی‌لار آطلارین اویناتیب مسلمانغه اوق زنبورك‌لار آتیب
که تونکانی خیلی کلیب فوج فوج مسلمان جریکی بولوب موج موج
که صف‌لار توزاتیب بو ایکی کرو بری برسی برله بولوب رو برو
بری برسیکا تیر باران ایتیب بو دون آبروسیغه جان‌نی ستیب
که لاله صفت بار بدن قان بولوب مصافکاه ایچیکا اولوك تولدوروب
الیب تیغ بله بر برین جانینی قلنج‌لار چافیب آقتوروب قانینی
بری برسیکا قیلمایین مرحمت غضب دشتیدا ایلاشیب منزلت
کهی برسیکا برسی غالیب بولوب کهی برسیکا برسی مغلوب بولوب
کهی بو سوروب آلدیدا اول قجیب کهی اول مونینك قان‌لارینی ساجیب
بو یردا قلیشتی عجب سخت جنك آقیب قانی بولدی زمین لاله رنك
که آخر بو تونکانی بولدی خراب فرار ایلادی جونك کوره‌کا قاراب
مسلمان جریکی سوروب آرقیدین بوزوب نجه یردا عدولار صفین
بو تونکانی‌لارنی کوره‌کا سولاب بوزوب قلعه‌لارنی فولینی تالاب
بری برسی برلان قیلب سخت جنك قانی یرنی قیلدیکه کلنار رنك
جیدالمایکه تونکانی قیلدی کریز کوره‌دین چقیب کتی سویدونکغه تیز
که آخیردا شهغه کلیب یالباریب که فرمان بردار بولدی کلیب
چو شه هم بولارنینك کناهین کجیب اوزیکا اوزیدین نجه جونك اتیب
تمامیغه جوسن‌نی سردار اتیب که لوءجورنی هم نیك کیردار اتیب

همه بولدی اوّلقی‌دك یكجهت اورنك اوزره توتی بو شه منزلت
كه سلطان بولوب شاه آزاده بخت نه آزاده بخت بلكه آماده بخت
شریعت رواجیغه كوشیش ایتیب كه هركون رعایانی پرسیش اتیب
آجیب فقری ساری سخا ایلكینی یتیم بی نواغه وفا ایلكی‌نی
بو رسمیدا اوتّی نجه روزكار امانلیقدا ایلطاف اتیب بیروبار
ایا مغبجه تیز تیز می توتونك فلك‌دوری بوكوندا چورولدی اونك
توتونك می بو دم‌نی غنیمت بلیب كه جامی فرحكا لبالب الیب
بولونك تیز بودولت‌مو تورماس مدام كه محنت‌مو یتكای سوروب تیز خرام
بو محنت یتیشكانده دولت كتار كه هیچ سود برماس فشیمان یتار
ایا ناظمی سوزنی قیل مختصر ینه باشقه ایش اوتسه بركیل خبر

ناظم‌نینك نظمهٔ دیگر برله قیلغان حكایتی

كونی بولوب ایردی ضحی‌دك ابیض همجو یاروب بو دله مرغ بیض
وَردهٔ احمر كبی ایردیمكه شاد قولدا قلم نردیمه ایردی مداد
اوشبو زمان ایجره ایدیم منفرد قیلور ایدیم ینكی بساط اوزره خط
كیردی قبوغه‌دین سلام ایلاب كشی ایردی منینك برله برابر یاشی
قیلدی دعا ایتّی منكا عرض حال سوردی زبانیغه بو ینكلیغ مقال
كیم قیلا بركیل كه كتابت منكا منمو قیلای انجه رفایت سنكا
لیل نهار برله كیلور من سنكا هرنه تیلارسنكه بروز من سنكا
دیدی بو سوزلارنی عددین فزون موجودایدیكم اوزون آندین اوزون
دیدیم آنكا ایت كه آتانك آتی كم آتینی ایت سونكره آنینك ذاتی كیم
دیدی اوزوم آتی محمد علی آتامیز آتی عزیز دور حلی

دیر که بابام اسمنی اسلام دلیر دولت ایمیش جونك ببامیز شیر کیر
یارکند ارا هفت محمد پریم هفت محمدکا بو دولت، ندیم
جونك ببامیز دولت ایرور باحضور هفت محمد پریمیز شیخی دور
قیلدی بیان بزکا بو ارزادنی تقریر اتیب من که اولار آتینی
بر یل اوتوب اوشبو خیالات ایله باشلاب ایدیم مشتری ساعات ایله
جایی علی کنت خدایار ایدی آندا خردمندی توره بار ایدی
اوشبو توره‌نینك آتی ایردی علی نرم زبان رویی کلستان کلی
نوشیروان دور که عدالت ارا حاطمی طی دور که سخاوات ارا
ملا صلیش آخون آتاسی آنینك بی‌بی صفورا دور آناسی آنینك
حاجی زخیره بی‌بی دور خاله‌سی بارجه سعادتمند ایرور آلسی
بارجه‌سی عادل وکامل سخی جدّی مو کین باشدا کی خوجه اخی
ساقی کتور بادهٔ بر باد غم قیلغالی دل کوزکوسینی جام جم
لفظهٔ غرصچ‌دا تاریخ چقار بولسه خردمندی حسابدا تپار
ای‌غه جماد الثّانیغه ایردی بر قیلدی تمام نظمنی ناظیم فقیر
کیم اوقوسا یاکه ایشیتسه مونی یاد قیلور دیب که دعادا منی
اوشبو امید برله قلیب من تمام بارجه محیب‌لارغه فقیر دین سلام
بلکه جهان خلقی‌دا یوقتور وفا هر ایشیدا زرّه‌جه یوقتور صفا
لیك رءوف دور که خداوند اوزی راهنما دور که کلام سوزی
هرکه درودنی قیلا آلسا وسیع آنکا محمد دو جهاندا شفیع
بارجه ایشین تنکری تمام ایلاکای لطف اتیب امریکا رام ایلاکای
خسته بلال کونده دلائل اوقونك فایده‌سی یوق نظمنی امدی قیونك
کوندوزیده خلق‌غه ایسانك آفتاب کیجه‌لاری شفقت اتیب ماه تاب

زرّه‌جه خلق سیزکا وفا اتمکای شکری قلینك بلکه جفا اتمکای
اسالك الله خدای جهان اعطنی امن امان الامان
فقیر عیال‌مند غریب بنده من ذنب عظیم بی روی شرمنده من
آج یوزیمه توبه قبوغین مدام توبه اوزه توبه قیلای صبح شام
هر دیکانیمده توبه‌نی قیل قبول تانکلا رسول آلدیدا قیلمه ملول
حرمتی‌دین خوجه حسن ماترید غوث زمان قطب جهان بایزید
حرمتی‌دین سید امیری کلال خوجهٔ بزرك که صاحب کمال
بارجه نبی شفقتی‌نی قیل عطا جمله ولی‌نی قیلیبان رهنما
خسته بلال ناظمی‌غه قیل کرم جسم ایله جانینی قیل محترم

بو کتاب‌نی یکرم ورق‌جه فتیلکانده علی بای‌نینك کورکان
توشینی بو دفترنینك آخریدا تقریر قیلدوق که آنکلاغای سیزلار نظم

اولتوروبان خط فتودوم در رواق جون فتیلب ایردی یکرم وراق
ناکه کریب کلدی ایشیکدین علی رویی بولوب مثلی کلستان کلی
دیدی کوروبمن که بوشب طرفه توش اوشبو توشوم وهمیدین اولدوم خموش
عبد رسل بیك‌نی کوروبمن کیجه اورداسیده منکا قیلور سوز نجه
جون ایبارای آلته شهرکا سنی بارغیل تیز الجی بولوب ای علی
آنکا دیدیم منده بوکون یوق اولاغ قای براین آلته شهرکا بیاغ
دیدی بارینك اوردای سلطانیغه تیز معظّم حکیم آلدیغه
باردیم تیز تون بو شه قاشیغه آطی سوراب بلکه بو مه قاشیغه
تیز سنکا برکالی آط یوق دیدی یاندوروب اتّی منکا آط برمدی
عبد رسل بیك دیدیم برمدی حکمی لاریدن سمعه‌غه هیچ آلمادی

ديب ايديم ايلكيدا بار ايركان تفك نقش نكار برله نه خوش زنبورك
بردى منكا ديدى آليب كت مونى آلديم ايليكمغه اويانديم ديدى
من ديديم روح امير شاد ايكان جملهٔ غم ظلميدين آزاد ايكان
بولسه شهيد توشكا كريب برسه شَى منكه آنينك تعبيرينى سيزكا دَى
راضى بولوبدور كه سنينك دين شهيد اوشبو كتابتكا بولوبدور خريد
سيزدين اولوبدور كه امير روح شاد يوقكه عجب تاپسانكيز امدى مراد
روح امير برسه سنكا زنبورك اوشبو كتابتكا ايماس تيغ كرك
روح اميريغه دعا ايلادوك شكرى قيلب حقغه ثنا ايلادوك

اوشبو كتابت تمام بولغاندا على باى نينك ينه كوركان توشينى بيان قيلدوق نظم

بولغان ايدى اوشبو كتابت تمام كلدى على بردى فقيرغه سلام
ديدى كتاب تاشينى ساتقون آليب ياتيب ايديم لحظه اويومكا كريب
كتى كوزوم اويقوغه آنداغكه تيز باردىم آنداغ عمارتكا نيز
كوردوم احمد خان خوجامنى صريح اونك يانيغه آلدى منى اول تنخى
بار يانيدا اولكه اينى سى امير ايكى سى نينك رنكى عجايب منير
تاشيغه ياشيل ايجيكا آق كيب باقتى منكا اوشبو خوجام سوز قليب
ديدى اوشول ايش دا اوزونك بارمدينك ديديكه راست بزكا جوابين برينك
آنكا ديديم يوق ايديم آندا من راست كلاميمنى ديديم سيزكا من
بر كشى كلديكه قوليدا فجاق سانجيدى ايلكيمكا نوكى فجاق
زرهٔ قان چقتى كلى غونجهدك توردى قولومداكى بولوب يومجهدك
ديدى احمد خان نه ايش بيلاسن منمو ديديم نجه اويون بيلامن

زرّهٔ جوب‌نیکه اویناب توروب فجاغی بار کشی باشیغه سوقوب
ایردیم قهقه کولوشتی همه کولکو بله تیز اویاندیم ینه
جونکه دیدیم اوشبو تمام یخشی توش یخشی بلینك سیزدا اکر بولسه حوش
روح خوجام هم بولوبدور که خوش سیزکا مددلیك ایرور اوشبو توش
بارجه شهید روحی بولوبدور که شاد یخشی عمل ایلا تپار سن مراد
خطغه فتیب قویدی مونی یادکار دهره ارا قالغوسی کوب روزکار
هر کشی ایش قیلسه ایماس معنی سیز معنی سنی بیلکوسی دور باتمیز

هر سوزیکم اوتسه فتیب من تمام
اهلی خردلارغه دیدیم من سلام

بو دفترنی اوّل ایکی اوج آی علی بای تقریر قیلب سوزینی فقیر
ملا بلال ناظیم نثر بویونجه فتیب آندین فورجه تکّانجه نظم قیلب
غزات قیلغان مسلمان‌لارنینك اولادلاریغه یاد نامه قیلب قویدوق

غزات در ملك جین آط قویدوق تمت التمام بعون الملك الوهّاب
تاریخ بر مینك ایکی یوز تقسان اوجدا ایلا حسابیدا
بارس یلی‌دا بو دفتر تمامیغه یتکان اللّهم ربنا
اوصلنا الی مقاصدنا وتب علینا
انّك انت التواب
الرّحیم

***

D: Fa 4456 (1)

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-1680554980-18

ULB Halle
001 674 17X
3/1

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:5-1192015415-1680554980-18

ВОЙНА МУСУЛЬМАНЪ

ПРОТИВЪ КИТАЙЦЕВЪ.

ТЕКСТЪ НАРѢЧІЯ ТАРАНЧИ,

ИЗДАННЫЙ

Н. Н. Пантусовымъ.

Выпускъ 1.

КАЗАНЬ.
Въ УНИВЕРСИТЕТСКОЙ ТИПОГРАФІИ.
1880.